Thomæ Bartholini
DE
INSOLITIS
Partus Humani
VIIS
Dissertatio Nova.

Accedunt Cl. V.

JOHANNIS VESLINGI

Eqvitis

De Pullitie Ægyptiorum

& aliæ ejusdem

Observationes Anatomicæ

&

Epistolæ Medicæ

posthumæ.

HAFNIÆ,

Typis MATTHIÆ GODICCHENII,

Sumptibus PETRI HAUBOLD.

cIↄ Iↄc LXIV.

Illustrissimo Viro

DN. ERICO ROSENCRANTZIO,

Toparchæ in Rosenholm &c.

Magno suo Fautori & Amico

S. P. D.

TH. BARTHOLINUS.

INfensam mihi conscientiam haberem, nisi publico aliqvo documento Tibi mea officia deferrem antequam vel plura scribendi fatalis temporum infeli-

felicitas vel mors tacitè per præcordia ſerpens vivendi pauſam imperet. Qvanqvam enim eâ conſtantia generoſum pectus animaveris, ut ſine vel noſtris vel aliorum laudibus, qvas etiam à tacentibus mereris, commodè ad gloriam tuam & ex voto vivas; iniqvum tamen foret ignorari nobilisſimas virtutes tuas à poſteritate, cui alii operoſo ſtudio, licet haud pasſibus æqvis, ſe commendant. Ut

taceam ſplendidos natales & longam nobilium atavorum ſeriem, qvam inter minima reputas, propria virtus & ſapientia Te magnis domi foriſq; rebus dudum deſtinavit. Monſtraſti pridem patriæ, qvantū humeri valerent tui, inprimis cū apud Rempublicam Britannicam difficilimis temporibꝰ inter aliorum minas & aſtutiam, pro Majeſtate Auguſtisſimi Regis Tui, ejusq; inviolata innocentia intrepidè ſta-

dè ſtares, & patriæ ſecuritatem procurares. Scilicet facile eſt tranqvillo mari, etiam inexpertis, vela ad nutum flectere; ſed turbidam cœli tempeſtatem declinare, id demum ſpectatam experti artificis prudentiã prodit. Jam variâ tuâ eruditione qva etiã juvenis olim magno Boxhornio fuiſti admirationi, inter Clarisſimos Te aſſereres, ſi hac famâ animi trãqvillitatẽ tueri velles. Ante omnes Hermes Te pro ſuo inter

ter intimos Naturæ amicos cum Gebero adſcripſit, cui tantũ indulges, ut, qvia publicos difficile, privatos tamen mortalium morbos emendare poſſes, ſi extra ſortem tuam Te demitteres, crederesve melius exerceri illam artem qvam ſciri, qvæ ſeculi vitio penè conculcatur. Ut igitur teſtatior ſit generoſæ pariter & Doctiſſimæ mentis apud poſteros memoria, noſtriq; affectus erga Te & familiam Il-

luſtrem

lustrem, qvæ bonos Viros & doctos, vel fecit vel genuit, qvia Naturæ candidatos aliqvo apud Te loco esse pateris, meq; immerentem laudare soles & amare; has pagellas raris Naturæ institutis plenas, Illustrissimo Tuo nomini dico & consecro, Deum precatus ut Tibi, Tuis, Naturæ & nobis in spem publicam diu superstis. Hafniæ Cal. Nov. cIↃ IↃC LXIII.

In Comporabili Viro

THOMÆ BARTHOLINO

Regio Professori Honorario

Cum opus de variis fœtus humani viis ederet,

CHRISTIANUS OSTENFELD

Med. P. P. & Reg. Acad. Bibliothecarius.

Dum patrium illustras magnis virtutibus orbem,
Et patris & magni nomina reddis avi,
Tota tibi servit doctorum fama virorum,
Fertur & in laudes officiosa tuas.
Dumq; tui veniunt victuri in secula libri
Rarum naturæ parturientis opus,
Scribaces animos informes edere fœtus
Suppudet, & nullo scripta legenda die.

THO-

THOMÆ BARTHOLINI DE INSOLITIS PARTUS HUMANI VIIS Dissertatio Nova.

CAPUT I.

Historia Partus mirabilis, & Dissertationis occasio.

NUsqvam magis qvam in humana generatione variat Natura, & in constanti puerperii actione inconstantiam suam monstrat constantissimè: Vel enim partus tempus prolongatur & spacio incerto definitur, vel numero-

merosi fœtus eduntur, vel monstrosi tam corpore qvam animo, & supplicationibus expiandi. Singulorum his annis exempla memini, qvæ non vacat hic referre, extantq; similia multa in monumentis Medicorum, qvibus talia consectari curæ fuit. Qvanqvam verò in via Naturæ, qva perfecti fœtus excluduntur, constantiam aliqvam & perpetuitatem servare videatur, aberrat tamen nonnunqvam & hic à trita via, novamq; eligit, nullo vitæ miraculo majore, qvasi longa parturiendi assvetudine defatigatam fastidiat, & antiqvatum tædio, novas semitas qværat. Huic materiæ, qvam meditor perseqvi, admiratio non deerit apud illos, qvi naturæ potentiam ex suâ inopiâ æstimant, nec pompa rationum & sermonis, si qvicqvam aliud intueri liberet, qvam fidem operis. Ne diutius Lectoris curiositatem remorari videar, occasionem seqvuturæ Dissertationis captabo ex

puerperæ cujusdam noſtratis fato prorſus mirando, ut ingenti aliqvo exemplo ſuſceptum argumentum illuſtretur.

Annus agebatur ſeculi currentis tertius & qvadrageſimus qvum in Inſula Lolandia, Sereniſſimo Regi Danorum ſubjecta, mulier qvædam, cui nomen Ingera, trium ante liberorum Mater, ad ſecunda vota tranſitura nuberet Eraſmo Jani in Egholm. Eodem anno imprægnata gemellos geſtare ſe credebat. Inſtante conſueto partus tempore, accita fuit obſtetrix, exorti ex utero dolores, & omnia ad puerperium comparata. Sed fruſtraneus fuit conatus; qvia nihil eniti potuit. Perſtiterunt dolores conatusq; parturientis per duos dies, qvibus exactis evanuerunt, nec integris hebdomadibus ſex ullum de ſe indicium gemelli dabant. Poſtea tamen moveri iterum cœperunt, vivosq; deinceps apud ſe qvinq; annorum ſpatio

observavit. Exinde ſenſim eos inter ſe collidi ſentiit, & velut qvum panis pinſitur, comprimi & conſtringi, moxq; imminui & emori. Qvamprimum ſuis indiciis gemellos expiraſſe conſtitit, intumuit umbilicus, menſuram candelabri, qva ampliſſimum, adæqvans, ad digiti longitudinem protenſus, & nigricans. Ita diſtentus umbilicus per medium fuit ruptus, qvaſi acuto cultello diſſectus, primisq; diebus binis puram aqvam effudit, deinde ſangvinem & pus, qvos liqvores ſtatim inſeqvuta ſunt nonnulla osſicula puerilia. Patebat hic umbilici hiatus ad annos octo, ex qvo freqventer interea oſſicula prodire viſa. Vix eo ſua ſponte conſolidato, aliud apoſtema apertum fuit infra umbilicum, unde oſſicula qvinq; vel ſex conſvetis majora emanarunt. Anno ſeqventi, etiam hoc ulcus ex ſe ſanatum. Poſthæc ex iliis ſiniſtris ruptis nihil effluere obſervatum, ſed ulcus ad

ad duorum digitorum transversorum distantiam, sub priori apostemate, infra umbilicum serpit anno 1661, ex qvo grandiora ossicula spatio trium dierum circa Martini festum qvamplurima egressa. X. Martii 1662 ossiculum prodiit ex occipite fœtus. Interea qvanqvam misella magnis cruciatibus fuerit subjecta, lecto tamen se affigi passa non est, sed negotiorum domesticorum causa huc illucq; obambulavit, Deum timuit, ejus cœtus in templo freqventavit, & artem obstetricandi exercuit. Proximè tamen dicto festo Martini, qvum majora ossicula excerneret, dolores intolerabiles, peneq; lethales passa est, ut mortis candidata ab adstantibus crederetur, seq; ad mortem evocato Presbytero & salutari viatico refecta componeret. Jam verò rectè valet & convaluit, omnesq; ventris rupturæ coaluerunt, nec ulla exinde tormina sentiit. Hoc tantum narrat, se supino corporis si-

tu, digitis explorare poſſe ſub ultimâ illâ ventris rupturá cavitatem qvandam rotundam & vacuam, cutemq; eo loci concidere, ſine tamen ullo doloris ſenſu. Hæc ex ſancta ipſius puerperæ relatione ſcribo, cui adfuit Vir pietate & eruditione ſpectatus Dn. *Richardus Johannæus* Paſtor Herritzlevianus in Lalandia, qvi ægram conſolatus, accuratè vidit & inſpexit patentia ulcera in ægro corpore, unde oſſicula rejecta, mihiq; amicis literis non ſolum ſingula perſcripſit, ſed thecam osſiculis excretis plenam miſit.

Ipſa oſſicula perfecti fœtus humani ſunt rudimenta, ſolida, tam multa ut pro gemellis ſufficiant, nonnihil nigricantia, ut gravi odore putridoq; nares offendant, & libero aëri exponi à me debuerint.

Rapuit narrata inuſitatæ puerperæ ſeries notos ignotosq; in admirationem, & oppidum rerum novarum ex-

pecta-

pectatione ſuſpenſum reddidit. Mihi ſuper ea re diverſus fuit animi motus. Temporum præteritorum recordatione mentem compoſui, ut nihil minus qvam miraculum cogitarem ſimilibus alibi puerperiis prælucentibus. Alio à vulgi genio animatus nihil pro incredibilibus didici habere, qvod vel aliorum exemplis ſe tuetur, vel probabili ratione aliqva fidem apud eruditos naturæ interpretes invenit. Huic operæ igitur immoremur, partus inſolitas vias, mulierculæ hujus occaſione, exemplis & rationibus Anatomicis expoſituri qvam breviſſimè, memores *Macrobii* ſententiæ l. 2. ſomn. ſcip. c. 4: In re naturaliter obſcura, qvi in exponendo plura, qvam neceſſe eſt, ſuperfundit, addit tenebras, non adimit denſitatem. Animo noſtro ſemper & pennæ inſedit *Plinii* effatum l. 28. c. 1: Fides tantum autores appellet. Qvanqvam & ipſi conſenſu prope judicata eligere

laboravimus, potiusq; curæ rerum, qvam copiæ institimus.

CAPUT II.

Legitimum & statum partus terminum, nec in hac muliere, nec in aliis unqvam variare.

INprimis mora illa diuturna in utero ab anno cIɔ Iɔc XLIII. ad annum cIɔ Iɔc LXI. plurimos offendit, nescios cæteris animantibus statum & pariendi & partus gerendi tempus esse, hominem toto anno & incerto gigni spacio, monente *Plinio* lib. VII. c. 5. post *Aristotelem* lib. VII. de Hist. Animal. c. 4. alium septimo mense, alium octavo, & usq; ad initia decimi undecimiq;. Habent tamen & hæc tempora suam latitudinem, qvod de cæteris animantibus probat *Paulus Zacchias* lib. I. Qvæst. Med. leg. tit. 2. q. 1. n. 105. In humano genere res videtur magis confessa. Ad duodecimum

mum enim, tertium, qvartum supra decimum mensem alii progressi, de qvibus justa diligentia egit *Caranza* Cap. XV. de Part. Nat. & *Henn. Arnisæus* noster in Disq. de Part. Hum. legit. term. Alii ad annos computum extenderunt. *Jacobus Fontanus* part. 1. Art. Med. l. 5. Physiol. c. 16. ex relatione Medicorum Monspeliensium refert, nonnullas ibidem feminas legitimos peperisse natos duodecimestres, sexdecimestres, vigesimestres, & vigesiqvatrimestres. Qvarto anno puerperium editum, creditur *Matthiæ Cornaci.* Post annos XII mortuum fœtum frustillatim exclusit fœmina mediocris sortis apud *Zacutum* lib. 2. Prax. Adm. Obs. 157. Annis tredecim fœtum mortuum in utero gestatum *Ægidius Hertoghius* fidem fecit. Mussipontanus fœtus *Joh. Dan. Horstij* & *Laur. Straussij* diligentia notus, sex lustra & amplius claustra sua pertulisse dicitur. Post annos sexdecim Dola-

nus infans, *Cl. Arn. Senguerdÿ* commentario docto illuſtratus, in ventre matris repertus. Lithopædion Senonenſe, qvod in Auguſto Muſæo Auguſtiſſimi Regis FRIDERICI III. Domini noſtri clementiſſimi aſſervatur, annos XXVIII. in utero materno hæſit. Lauzu Philoſophus qvidam Chinenſis octuaginta annis in alvo matris geſtatus narratur à *Nic. Trigautio* lib. 1. de Chriſt. Exp. apud Sin. c. 10. Omnibus fidem adhibere vix poſſum. Pleraq; tamen fide authorum credimus, de qvibus qvid mihi in mentem veniat, verbo ſignificabo. Qvanqvam varient ſubinde tempora partus, ſecundum variam fœtus & puerperæ conditionem; tamen nec in hac noſtra femina, nec aliis exemplis, qvæ diuturnis graviditatibus annumerantur, legitimus parturiendi terminus prolongatus ullo jure dicendus. Nam ad naturæ mentem, imprægnatio deſinit extincto fœtu,

& ex-

& extinctus in utero fætus, partus esse desinit. Partus anteqvam edatur, mulieris portio est, vel viscerum *ff de Ventre Inspic.* At cum extinctus est in utero, res aliena est in matre. Unde qvi mortui nascuntur, neq; nati neq; procreati videntur *ff. de Verb. Signif.* §. 129. Ut eapropter in tali casu verum sit qvod *Hippocrates* ait lib. 1. de M. Mul. abortire mulierem, qvanqvam puer non excludatur: nempe qvando mortuos hujusmodi fœtus, abortivos jam, gestat, de qvo effato Hippocratico videndus *Andr. Laurentius* lib. VIII. Anat. qvæst. 29. Omnes verò supra recensiti fœtus maturi, ad exitum se, consveto partus tempore accinxerunt. At qvia causa aliqva intercessit qvæ impediit qvo minus justa fieret parturitio, evenit illis qvod fructibus in arbore maturis, qvi si non decerpantur negligentiâ hortulani, vel putrescunt & exsiccantur in arbore relicti, vel decidunt &

con-

obſervavit. Exinde ſenſim eos inter ſe collidi ſentiit, & velut qvum panis pinſitur, comprimi & conſtringi, moxq; imminui & emori. Qvamprimum ſuis indiciis gemellos expiraſſe conſtitit, intumuit umbilicus, menſuram candelabri, qva ampliſſimum, adæqvans, ad digiti longitudinem protenſus, & nigricans. Ita diſtentus umbilicus per medium fuit ruptus, qvaſi acuto cultello diſſectus, primisq; diebus binis puram aqvam effudit, deinde ſangvinem & pus, qvos liqvores ſtatim inſeqvuta ſunt nonnulla osſicula puerilia. Patebat hic umbilici hiatus ad annos octo, ex qvo freqventer interea oſſicula prodire viſa. Vix eo ſua ſponte conſolidato, aliud apoſtema apertum fuit infra umbilicum, unde oſſicula qvinq; vel ſex conſvetis majora emanarunt. Anno ſeqventi, etiam hoc ulcus ex ſe ſanatum. Poſthæc ex iliis ſiniſtris ruptis nihil effluere obſervatum, ſed ulcus ad

ad duorum digitorum transversorum distantiam, sub priori apostemate, infra umbilicum serpit anno 1661, ex qvo grandiora officula spatio trium dierum circa Martini festum qvamplurima egressa. X. Martii 1662 officulum prodiit ex occipite fœtus. Interea qvanqvam misella magnis cruciatibus fuerit subjecta, lecto tamen se affigi passa non est, sed negotiorum domesticorum causa huc illucq; obambulavit, Deum timuit, ejus cœtus in templo freqventavit, & artem obstetricandi exercuit. Proximè tamen dicto festo Martini, qvum majora officula excerneret, dolores intolerabiles, peneq; lethales passa est, ut mortis candidata ab adstantibus crederetur, seq; ad mortem evocato Presbytero & salutari viatico refecta componeret. Jam verò rectè valet & convaluit, omnesq; ventris rupturæ coaluerunt, nec ulla exinde tormina sentiit. Hoc tantum narrat, se supino corporis si-

 tu,

tu, digitis explorare posse sub ultimâ illâ ventris rupturá cavitatem qvandam rotundam & vacuam, cutemq; eo loci concidere, sine tamen ullo dolo-loris sensu. Hæc ex sancta ipsius puerperæ relatione scribo, cui adfuit Vir pietate & eruditione spectatus Dn. *Richardus Johannæus* Pastor Herritzlevianus in Lalandia, qvi ægram consolatus, accuratè vidit & inspexit patentia ulcera in ægro corpore, unde officula rejecta, mihiq; amicis literis non solum singula perscripsit, sed thecam ossiculis excretis plenam misit.

Ipsa ossicula perfecti fœtus humani sunt rudimenta, solida, tam multa ut pro gemellis sufficiant, nonnihil nigricantia, ut gravi odore putridoq; nares offendant, & libero aëri exponi à me debuerint.

Rapuit narrata inusitatæ puerperæ series notos ignotosq; in admirationem, & oppidum rerum novarum ex- pecta-

pectatione suspensum reddidit. Mihi super ea re diversus fuit animi motus. Temporum præteritorum recordatione mentem composui, ut nihil minus qvam miraculum cogitarem similibus alibi puerperiis prælucentibus. Alio à vulgi genio animatus nihil pro incredibilibus didici habere, qvod vel aliorum exemplis se tuetur, vel probabili ratione aliqva fidem apud eruditos naturæ interpretes invenit. Huic operæ igitur immoremur, partus insolitas vias, mulierculæ hujus occasione, exemplis & rationibus Anatomicis expositurí qvam brevissimè, memores *Macrobii* sententiæ l. 2. somn. scip. c. 4: In re naturaliter obscura, qvi in exponendo plura, qvam necesse est, superfundit, addit tenebras, non adimit densitatem. Animo nostro semper & pennæ insedit *Plinii* effatum l. 28. c. 1: Fides tantum autores appellet. Qvanqvam & ipsi consensu prope judicata eligere

laboravimus, potiusq; curæ rerum, qvam copiæ institimus.

CAPUT II.

Legitimum & statum partus terminum, nec in hac muliere, nec in aliis unqvam variare.

INprimis mora illa diuturna in utero ab anno cIↄ Iↄc XLIII. ad annum cIↄ Iↄc LXI. plurimos offendit, nescios cæteris animantibus statum & pariendi & partus gerendi tempus esse, hominem toto anno & incerto gigni spacio, monente *Plinio* lib. VII. c. 5. post *Aristotelem* lib. VII. de Hist. Animal. c. 4. alium septimo mense, alium octavo, & usq; ad initia decimi undecimiq;. Habent tamen & hæc tempora suam latitudinem, qvod de cæteris animantibus probat *Paulus Zacchias* lib. I. Qvæst. Med. leg. tit. 2. q. 1. n. 105. In humano genere res videtur magis confessa. Ad duodecimum

mum enim, tertium, qvartum ſupra decimum menſem alii progreſſi, de qvibus juſta diligentia egit *Caranza* Cap. XV. de Part. Nat. & *Henn. Arniſæus* noſter in Diſq. de Part. Hum. legit. term. Alii ad annos computum extenderunt. *Jacobus Fontanus* part. 1. Art. Med. l. 5. Phyſiol. c. 16. ex relatione Medicorum Monspelienſium refert, nonnullas ibidem feminas legitimos peperiſſe natos duodecimeſtres, ſexdecimeſtres, vigeſimeſtres, & vigeſiqvatrimeſtres. Qvarto anno puerperium editum, creditur *Matthiæ Cornaci.* Poſt annos XII mortuum fœtum fruſtillatim excluſit fœmina mediocris ſortis apud *Zacutum* lib. 2. Prax. Adm. Obſ. 157. Annis tredecim fœtum mortuum in utero geſtatum *Ægidius Hertogbius* fidem fecit. Musſipontanus fœtus *Joh. Dan. Horſtij* & *Laur. Strauſſij* diligentia notus, ſex luſtra & amplius clauſtra ſua pertuliſſe dicitur. Poſt annos ſexdecim Dola-

nus infans, *Cl. Arn. Senguerdÿ* commentario docto illustratus, in ventre matris repertus. Lithopædion Senonense, qvod in Augusto Musæo Augustissimi Regis FRIDERICI III. Domini nostri clementissimi asservatur, annos XXVIII. in utero materno hæsit. Lauzu Philosophus qvidam Chinensis octuaginta annis in alvo matris gestatus narratur à *Nic. Trigautio* lib. 1. de Christ. Exp. apud Sin. c. 10. Omnibus fidem adhibere vix possum. Pleraq; tamen fide authorum credimus, de qvibus qvid mihi in mentem veniat, verbo significabo. Qvanqvam varient subinde tempora partus, secundum variam fœtus & puerperæ conditionem; tamen nec in hac nostra femina, nec aliis exemplis, qvæ diuturnis graviditatibus annumerantur, legitimus parturiendi terminus prolongatus ullo jure dicendus. Nam ad naturæ mentem, imprægnatio desinit extincto fœtu,

& extinctus in utero fœtus, partus esse definit. Partus anteqvam edatur, mulieris portio est, vel viscerum *ff de Ventre Inspic.* At cum extinctus est in utero, res aliena est in matre. Unde qvi mortui nascuntur, neq; nati neq; procreati videntur *ff. de Verb. Signif.* §. 129. Ut eapropter in tali casu verum sit qvod *Hippocrates* ait lib. 1. de M. Mul. abortire mulierem, qvanqvam puer non excludatur: nempe qvando mortuos hujusmodi fœtus, abortivos jam, gestat, de qvo effato Hippocratico videndus *Andr. Laurentius* lib. VIII. Anat. qvæst. 29. Omnes verò supra recensiti fœtus maturi, ad exitum se, consveto partus tempore accinxerunt. At qvia causa aliqva intercessit qvæ impediit qvo minus justa fieret parturitio, evenit illis qvod fructibus in arbore maturis, qvi si non decerpantur negligentiâ hortulani, vel putrescunt & exsiccantur in arbore relicti, vel decidunt &

con-

nus infans, *Cl. Arn. Senguerdÿ* commentario docto illustratus, in ventre matris repertus. Lithopædion Senonense, qvod in Augusto Musæo Augustissimi Regis FRIDERICI III. Domini nostri clementissimi asservatur, annos XXVIII. in utero materno hæsit. Lauzu Philosophus qvidam Chinensis octuaginta annis in alvo matris gestatus narratur à *Nic. Trigautio* lib. 1. de Christ. Exp. apud Sin. c. 10. Omnibus fidem adhibere vix possum. Pleraq; tamen fide authorum credimus, de qvibus qvid mihi in mentem veniat, verbo significabo. Qvanqvam varient subinde tempora partus, secundum variam fœtus & puerperæ conditionem; tamen nec in hac nostra femina, nec aliis exemplis, qvæ diuturnis graviditatibus annumerantur, legitimus parturiendi terminus prolongatus ullo jure dicendus. Nam ad naturæ mentem, impprægnatio desinit extincto fœtu, & ex-

& extinctus in utero fœtus, partus esse definit. Partus anteqvam edatur, mulieris portio est, vel viscerum *ff de Ventre Inspic.* At cum extinctus est in utero, res aliena est in matre. Unde qvi mortui nascuntur, neq; nati neq; procreati videntur *ff. de Verb. Signif.* §. 129. Ut eapropter in tali casu verum sit qvod *Hippocrates* ait lib. I. de M. Mul. abortire mulierem, qvanqvam puer non excludatur: nempe qvando mortuos hujusmodi fœtus, abortivos jam, gestat, de qvo effato Hippocratico videndus *Andr. Laurentius* lib. VIII. Anat. qvæst. 29. Omnes verò supra recensiti fœtus maturi, ad exitum se consveto partus tempore accinxerunt. At qvia causa aliqva intercessit qvæ impediit qvo minus justa fieret parturitio, evenit illis qvod fructibus in arbore maturis, qvi si non decerpantur negligentiâ hortulani, vel putrescunt & exsiccantur in arbore relicti, vel decidunt &

con-

contunduntur. Ita & hi fœtus ſani & vivi accuratum puerperii momentum obſervarunt, qvo denegato, fœtus vivi eſſe deſierunt, cadaveribus adſcribendi, qvibus nec imprægnatio ulla, nec nativitas rectè aſſignatur. Partus tamen nomen apud Authores noſtros retinuerunt neſcio qvo ſuo merito. Partus enim duo notat, I. fœtum ipſum necdum editum, excluſioni tamen paratum ſeu vivum ſeu mortuum, qva ſignificatione ubiq; toto libro *Cenſorinus* De Die Natal. cepit. *Celſo* præcipuè mortuum fœtum deſignat lib. 2. c. 8. & l. 7. c. 29. uti & *Plinio Valeriano* Medico lib. 4. c. 19. 29. Hoc ſignificatu nobis in præſenti Diſſertatione partus venit. II. Ipſum puerperium, ſeu pariendi actum, apud eundem *Celſum* l. 2. c. 1. *Scribonium* Comp. 89. 126. *Plinium Valerianum* l. 3. De Re Med. c. 52. ut alios taceam, eodem flexu cepit *Q. Seren. Sammonicus* in Med. c. de Concept. & Part.

Ut

Ut facili vigeat servata puerpera partu.
P. P. Sentiat ut minimè partus qvam proximus urget.

Qvo loco partum de fœtu ipso interpretatur nuperus Sereni Commentator Doctissimus *Rob. Keuchenius* in Not. nescio qvam verè, qvum in primo versu fœtus præcesserit, postea seqvatur partus, qvi partus eleganter *partitudo* vocatur *Plauto* Aulular. A. 1. Sc. 1. v. 37.

Ultra decimũ mensem cur ejusmodi partus seu puerperia differri possint, causam aliqvi & apud gravidæ uterum & fœtum qværunt. In utero qvidẽ si vel ille capacior sit, vel nutrimento abundet: In fœtu verò, si vel frigidior sit vel in calcitrando segnior. Nutrimenti inopia rarissimè acceleratur partus, qvanqvam id *Hippocrates* voluerit l. de Nat. Puer. qvia continuò per occultas chyli vias affluit, & rarò colliqvamentum, in qvo fœtus natat,

& qvo

& qvo alitur, in utero deficit. Prævideruut hoc ingeniosi, ut nullo alimenti defectu, sed excrementorum copia urgeantur puerperia. At fœtus qvamvis frigidior, tot annorum maturitatem non expectat, præsertim qvum gemelli nostri, reliqviq; ab aliis annotati, exitum vegeto robore opportunè urserint, qvo frustrati contabuerunt. Dicitur qvidem in historia nostra, gemellorum motum ultra annos qvinq; ab Ingera perceptum; sed vix inducor ut credam, motum illum verum fuisse embryonum vivorum, non qvod melancholiæ seu pravæ Ingeræ imaginationi hic aliqvid tribuam, sicut illa apud *Riverium* Cent. 2. Obs. 100. qvæ à 22 annis se gravidam ex motu qvodam imaginario credebat; vel altera Belliqvadrensis, qvæ mensem vigesimum tertium gestare utero dicebatur, non omninò sana mente, judicio *Saportæ* aliorumq; Monspeliensium, approbante *Gassendo*

l. 1. de

l. 1. de Vita Peiresky: Deceptam potius puerperam noſtram ſuſpicor flatuum ſimilitudine, qvod alibi etiam divinavit *Ariſtoteles* l. VII. Hiſt. Anim. c 4. qvi flatus ſenſim in partium carnoſarum reſolutione oborti motum gemellorum mentiebantur. Hac ſimilitudine juvenculas non paucas deceptas memini, flatus pro fœtibus geſtantes. Superat fidem meam, tamdiu ſupra terminum à Natura præſcriptum, in utero ſuperſtites eſſe cum vita embryones. Raras eqvidem hiſtorias amplector, ſed qvibus probabilis aliqva ratio favet, eaq; naturalis. Qvanqvam enim, judice *Hippocrate* l. de Sept. Part. mulieribus de partu fides habenda ſit, nam & omnia narrant, ſemperq; dicunt, & ſemper proferunt; tamen hoc paſſu, qvia de vita clauſi adhuc materno carcere fœtus loqvimur, dubia apud me eſt Ingeræ experientia, qvæ forſan magnis ex putredine doloribus impedita, ſa-

ta, satis accuratè hæc discernere non valuit. Suspicionem meam auget, qvod sex mensium mora intercesserit inter frustratum naturalis partus tempus & redeuntem motum. Tantam pausam vita non facit, nec ab indiciis vitæ interea cessare potuit fœtus, præsertim in illa matre, qvæ motum antea senserat, nam alio[illegible] notæ mihi in urbe nostra gravidæ, qvæ ante imminentem partum, nullum embryonis motum observarunt, adeoq; se uterum gerere ignorarunt, prius qvam utero exortis doloribus Lucinæ opem implorarent: neq; interea mortui gemelli ad vitam motumqve postliminiò redire potuerunt. Qvanqvam multa cottidie monstra nascantur, plurimiq; insoliti eventus contingant, necdũ tamẽ seculo nostro à mortuis redeundi contigit ulli mortalium potestas. Verè mortuos dico, & sex menses defunctos, qvia deficiunt nobis herbæ Ponticæ, qvibus olim *Maro* vidit

Sæpe

---- *Sæpe animas imis exire sepulchris.*

Nec post nativitatem vel ejus præfinitum tempus, ad uterum seu ad vitam in utero datur ulli regressus. Qvod ex ingenio asseqvebatur Nicodemus *Joh. III. 4:* numqvid potest in ventrem matris suæ secundò introire, & renasci? Qvanqvam inter exempla sit *Plinio* lib. VII. c. 3. in uterum pronus reversus infans Sagunti, qvo anno ab Annibale deleta est. Vera, an ficta, non liqvet. Ex utero prospexit tantum infans ille, salvis involucris & vinculis, nec natus dici potuit. Credo igitur qvinq; annorum motum in gemellis vitamq; putaticiam, fuisse ebullitionem qvandam pravorum humorum in utero, à putredine partium carnosarum tamdiu observatam donec carne omni absumpta, nuda ossa relinqverentur, nec aliam hic protracti partus esse rationem, qvam ego ex ordinario termino malim computare, qvam longam gravi-

ditatem inducere. *Hippocratis* ſimile ferè eſt judicium L. de Nat. Pueri: Si qvæ, inqvit, ultra decem menſes utero geſtare ſibi viſæ ſunt, qvod jam ſæpe audivi, eæ hoc modo fallunt. Cum uteri à ventre flatum ſuppeditante ſpiritu diſtenduntur & intumeſcunt, tum mulieres ſe concepiſſe exiſtimant.

CAPUT III.

Cur gemelli legitimo partus tempore via conſveta editi in lucem non ſint?

QVæritur jam à Naturæ curioſis, cur gemelli hi definito menſe decimo ex prægnantis utero via ſolita non prodierint, ſiqvidem parturientium dolores Matrem invaſerunt, & fœtus maturos indicarunt. Varia impedimenta occurrunt, qvæ prohibuerunt naturalem exitum, breviter recenſenda:

I. Mem-

I. Membranarum involventium densitas, qvæ neq; à fœtuum calcitratione, neq; pondere, neq; ſtagnantium lochiorum copia, neq; puerperæ niſu potuere rumpi. Remoratur non rarò felicem partus progreſſum nativa tunicæ choroides craſſities, & nonnunqvam prorſus impedit velut objecto vallo, qvod niſi vi externa accedente, amoveri non poteſt, de qva dicendi in progreſſu dabitur commoditas. Defuit igitur prægnanti noſtræ hæc laxitas membranarum, & provida ſeu obſtetricis ſeu adſtantium cura, unde auxilii defectu fœtus in utero remanſerunt. Et qvanqvam primus fœtus perrupiſſet, alter tamen ab opere deſiſtere coactus fuiſſet, qvia ex obſervatione *Lud. Burgeſiæ* Obſtetricis Gallicæ c. XII. ſi ſinguli gemelli ſuas habent membranas, poſterior ſuam tunicam neqvit rumpere, qvi debilior eſt, viresq; ſuas fregit ut ſimul cum primo prodiret.

 II. Mem-

II. Membranarum qvoq; tenuitas facili rupturæ opportuna, ante aqvam lubricandis viis neceſſariam effundit, qvam ad exitum paratus ſit fœtus. Hinc viæ, per qvas transeundum, exſiccæ laxari non poſſunt, nec fœtum emittere.

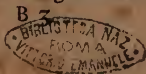
III. Anguſtia vaginæ excludi fœtum prohibet, ſive ea naturalis ſit, in feminis ſtatura parvis, qvales pleræq; fuere qvæ talia ſunt paſſæ, vel ætate provectis, qvarum cervicem vulvæ duram admodum & cartilagineam deſcribit *Galenus* l. de Diſſect. Vulv. c. 7. adeoq; extendi dilatariq; ineptam: ſive morboſa & ab ulcere vel ſcirrho coaleſcẽs. Exempla memoriæ noſtræ ſuggerit *Hildang.* Cent I. Obſ. 64 67. Apud *Fel. Platerum* poſt partũ difficilem mulieri cervix uteri ſpiſſisſima ac veluti cartilaginoſa invẽta & transverſi digiti crasſitiẽ coaluerat. Tale qvoq; erat internum matricis oſculum prorſus connatum in muliere illa, de qva

Har-

Harvejus l. de Partu, qvod nec virilis membri, nec ſpecilli qvidem ingreſſum admiſit, neq; menſtruorum egreſſum, & niſi robuſti fœtus ſummo conatu partes illæ dilatatæ fuiſſent & disruptæ, nullus ſeqvutus eſſet partus. *Tobias Knoblochius* in Epiſt. Med *Greg. Horſtij* Sect. xvii. obſervavit in diſſecta gravida, Scirrhum inſignis magnitudinis à fundo uteri incipientem & ad os uteri deſinentem, ob qvam cauſam bona illa femina ſobolem parere non potuit, ſed utero perfracto in abdomen projecit. Defuit noſtris gemellis validum hoc robur, ſi vel maximè laxior Ingeræ eſſet Natura. Huc facit & ligamentorum durities, qvam mulieres pleræq; ſupra 40. ætatis annum patiuntur, ſicut annotavit *Rod. à Caſtro* l. iv. de M. M. c. 6.

IV. Siccitas & arcta conſtrictio Symphyſeon oſſis pubis, ſive ilii & ſacri, impedit non tantum in mulieribus, qvæ natu ſunt grandiores, faci-

 lem

lem partum, ſed prorſus nonnunqvam retenti fœtus occaſionem præbet. Refert *Pinæus* l. 2. de Not. Virg. c. 6. ex obſervatione Anatomicorum feminas qvæ nunqvam conceperunt, eſſe longè anguſtiſſimas, easdemqve habuiſſe cartilagines inter hæc oſſa ſitas admodum tenues, ſiccas & ferè nullas aliarum reſpectu. Si has fortè contingat concipere, nunqvam anguſtias iſtas oſſium immobilium & induratorum evadet fœtus. Experta id eſt paupercula Varſavienſis diris ac irritis parturientium laboribus per qvatriduum divexata, de qva, qvum occubuiſſet, teſtatur *Jo. Claud. de la Courvée* part. 3. de Nutrit. Fœt. c. 12. pubis oſſa ita fuiſſe conſtricta & conjuncta, ut vix novacula potuerint diduci, qvibus diductis, extractum eſſe infantem eo ſitu, qvo prodibat, omnino naturali; unde rectè judicavit Vir laudatus, non aliò fruſtrati partus & utriusq; mortis eſſe deducendam

cau-

causam, nisi qvia hæc ossa non potuerint diduci; fuisse enim ipsam brevis admodum staturæ, seniculam, qvadragesimum octavum ætatis annum agentem, nec antea gessisse utero. Idem de osse sacro judicium esto, pro cujus dilatatione seu retrocessione ad partum facilem pugnat *Mercatus* l. IV. de Aff. Mul. c. 3.

V. Ad Matrem aliæ causæ referri non possunt, qvia vegeta fuit, robusta, & dolores parturientium habuit validos satisq; diuturnos. Sed fœtus ipsi ad impeditum puerperium contulerunt qvamplurimum, ratione magnitudinis, virium & situs. Grandiores gemelli per angustum Naturæ iter egredi nesciunt, vel, si invalidi, matris conatum destituunt. Situs & egrediendi modus utramq; hic paginam facit. In simplici qvidem fœtu, qvando venter pueri vel dorsum primum angusto orificio incumbit funesto omine & eventu. In simili casu vidit

Platerus l. 1. Obſ. transverſum fœtus ſitum, atq; eximiam magnitudinem, qvam longitudo illius & capitis amplitudo prolixis admodum capillis conſtans declarabant, impedimento fuiſſe qvo minus in partu prodire potuerit, ſicq; retentum XX ſeptimananarum ſpacio computruiſſe & vicinas partes infeciſſe. In gemellis verò, ſi ſimul egredi contendant, ſi pedibus priores exire conentur, ſi diverſo modo ad exitum tendant, ita ut alter capite, alter pedibus enitatur, qvos exeundi modos *Eucharius Rhodio* l. de Part. Hom. c. 4. *Jacobus Ruef* l. IV. de Muliebr. aliiq; prolixius poſt veteres perſeqvuntur. Bicipites fœtus præ cæteris incuſant *Ætius* tetr. IV. ſerm. 4. c. 22. *Æginet a* l. III. de Re Med. c. 76. & qvantum ex transmiſſis officulis divinare licet, ſi gemelli non fuerunt, bina certè capita ſe prodiderunt.

VI. Inter poſtremas cauſas frigidus Inſulæ aër non eſt numerandus, monen-

monente *Moschione* de Paſſ. Mul. idq; qvia venter inferior inflatur, ut ſuſpicatur *Vict. Trincavellius* l.XI. de Morb. Partic.c.24.vel propter adſtrictionem, judice *Mercato* l. 2. de M. M. 3. & *Castrenſe* in Exercit. Med. qvi id *Avicennæ* debuerunt, & *Iſaaco* l. VI. Viatic. c. 16. unde ſecundum Avicennam l. III. fen. 21. tr. 2. c. 21. aliosq; veteres, difficilius pariunt mulieres in regionibus Septentrionalibus, & in ventis ſeptentrionalibus, & in regionibus & temporibus frigidis. Eleganti ſimilitudine hoc illuſtrat *Ant. Everhardus* l. de Hom. Exort. ſicut enim naupegi aſſeres rigidos ignis ſubſtructi beneficio, pro lubitu flexibiles reddunt: ſic mulieres in Indiâ, beneficio aëris calidioris, uteros fœtus excluſioni magis obedientes obtinent. Iniqvum certè eſt puerperis noſtris cœlum noſtrum, ut puerperia vix ſex hebdomadibus finiantur, qvum in Gallia viderim puerperas vix uno die intra lecti clauſtra

contineri potuiſſe. Addo Lalandiam inter Inſulas Daniæ valetudini eſſe inſenſiſſimam, ut pauci ſenium attingant, hincq; Laulandiam, quaſi humilem terram dici monet *Jonas Coldingenſis* in Dan. deſcript.

CAPUT IV.

Repigrationem horum gemellorum ſupranaturalem non eſſe.

OMnia ſi jungas qvæ & Mater ad hanc cladem contulit, & gemelli, & aliæ incidentes res, qvarum exactam enarrationem alii tradunt, impediti partus facilem habebimus rationem, eamq; Naturæ conſentientem, ut extra naturæ ambitum evagari ſit ſupervacaneum. Noſtræ tamen Ingeræ credula ſuperſtitio perſvaſit, ad fruſtrandum partum Sagas artes ſuas curioſas advocaſſe. Ita enim ad me Confeſſionarius illius, Vir eruditus & fidelis ſacrorum cuſtos Dn.

Dn. *Richardus Johannis* Svenopolitanus per amicas literas retulit; narratum ſibi de qvibusdam præſtigiis adhuc prægnanti mulieri Ingeræ oblatis. Nocte qvadam in lecto conqvieſcentem anſer qvidam inter lecti ſtramina ſub cervicali roſtro perſtrepens excitabat, qvo animadverſo, ſine mora ex lecto, prius tamen ſancto crucis ſigno ſe muniens, proſiliebat, ſtrepentem anſerem extra cubiculum emiſſura. Anſer autem exporrecto collo ventrem ipſius undiqvaq; roſtro vellicare cœpit, qvo cum nihil proficeret, apprehenſum per alas in veſtibulum projecit, & occluſis poſt ſe foribus, cubitum ſe denuò contulit, unam ex ganzis ſuis in conclavi ad excludendum ova recluſis eſſe rata. Mane autem evigilans præſtigias fuiſſe ſenſit, ganzas enim ſuas omnes in nidis ubi veſperi repoſitæ fuerant, placidè incumbentes invenit, & ex illo tempore langvere & torqveri cœpit.

An

An à fupranaturali caufa retardari ita poffit partus & ad plures annos prolongari, me repugnante, concedunt malè creduli. De Ilithyia Alcmene partum impediente, ita *Ovidius* l. IX. Metamorph. fab. 6.

---- digitisq; inter fe pectine junctis
Suftinuit partus. Tacita qvoq; carmina voce
Dixit: & inceptos tenuerunt carmina partus.

Plinius l. XXVIII c. 6. hujus moris damna qvoq; recenfet ex hiftoria Alcmene: Adfidere gravidis, vel cum remedium alicui adhibeatur, digitis pectinatim inter fe implexis, veneficium eft: idqve compertum tradunt Alcmena Herculem pariente: pejus, fi circa unum ambove genua. Miror cur hujus occultæ rei rationem à *Galeoto Martio* reqvirat *Georgius Merula* Alexandrinus Annotat. in illius libr. de Homine; qvum mera fit fuperftitio ratione naturali carens, & tam vera

vera qvam Alcmenæ partus. Nec unqvam ab ipſis Romanis ratione ulla proditæ ſuperſtitiones, ſed fictæ, nec defenſæ niſi multitudine, qvod de furore dixit *Minutius Felix* in Octavio. Rectè igitur *Lactantius* l. V. de Juſtit. c. 20. in Paganorum religione, nihil aliud videre ſe dixit, quam ritum ad ſolos digitos pertinentem. *Apulejus* l. 1. Metam. de Saga narrat, quæ amatoris ſui uxorem jam in ſarcinam prægnationis obſepto utero, & repugnato fœtu, perpetua prægnatione damnavit, & ut cuncti numerabant, octo annorum onere miſellam illam, velut elephantem parituram, diſtenſam. Quid ſit *repugnare fœtum*, explicat *Beroaldus*, nempe cum jam maturus exire non poteſt ex utero materno, quaſi coërcitus, vinctusq;. Rectius tamen Mſs. & alii Codices editi legunt, *repigrato fœtu*, quæ vox alibi in *Apulejo* uſitata, & authoritate *Martiani Capellæ* l. 1. de Nupt. Phil. defenditur ab *Elmenhor*-

borstio in Ind. Apul. Repigrari ita fœtus in utero materno per Sagas concedit quoq; *Martinus del Rio* in Disq. Magic. quem sequitur *Caranza* Cap. XV. hanc solam protractæ graviditatis causam agnoscens. Meminerint tamen, nisi aliis exemplis se tueantur, *Apulejum* circa Asinum aureum occupari, nec pro veris historiis omnia recipienda, quæ ex ingenio scribit. Severum est Severi de Albino judicium apud *Capitolinum* in Vita Clodij Albini, quod ille næniis quibusdam anilibus occupatus inter Milesias Punicas Apulej sui & Judicra litteraria consenuerit. Ne eodem fulmine feriantur creduli, sedulò cavendum. Persuaderi mihi non patior, vera esse quæ de Saga *Apulejus* prodidit. Folia sunt artis, & meræ nugæ, quæ de Sagarum potentia sparguntur, nam si iniquo numinis ministerio uti possent pro lubitu, pleriq; fœtus in generis humani detrimentum repigrarentur. Peponibus illudunt, ipsáq;

illa Saga *Apulejo* impoſuit, neq; enim gravida verè fuerat amatoris uxor, ſed aliud morboſum ſeu uteri ſeu ventris onus geſtavit, cujus eventus graviditati ſimilis, falſò Sagæ imputabatur. Dubium occurrit ex *Binsfeldio* l. de Confeſſ. Malefic. ubi maleficos ope diabolica adjutos poſſe impedire vim generativam inter conjuges probat ex Jure Canonico, & ex ipſa ratione: Poteſtas enim Dæmonis eſt major poteſtate hominis, ſed opere humano poteſt aliquis fieri impotens ad carnalem copulam, ut per caſtrationem, ruptionem, herbas, vel medicinas. Idem momentum ad repigrationem fœtus procedit, quæ vario puerperæ ſitu procuratur & lapidibus. De lapide in Cervi vulva reperta tradit *Plinius* l. XXXVIII. c. 19. cuſtodire partus. De cinere erinaceorum Idem l. XXXIX. c. 14. & vermiculis in gramine collo alligatis. De ætite teſtatur *Dioſcorides* l. V. c. 161. gravidis continere partus, cum lubri-

cæ

cæ sunt vulvæ & parum tenaces, sinistro brachio adalligatum. Consentiunt *Plinius* l. XXX. c. 14. & l. XXXVI. c. 21. *Lemnius* l. 4. c. 12. *Claudinus* sect. 2. Consult. 34. *Boethius* l. 2 de L[illegible] c. 198. aliiq;. Quanquam aliud sit abortum præcavere, aliud foetum jam maturum retardare. An fæcunditatem præstigiæ amoliantur, dubitat *Jo. Vierus*, qui l. 3. c. 35. serpentes sub ostii limine positos irridet, ut & alterum, de olla in fundo putei recondita, qua ad congressum impotens factus quidam Comes dicitur. Cur enim in illis regionibus ubi serpentum numerus domos pervagatur, non omnes sterilescunt feminæ? Cur non omnes ex communi puteo aquam usurpantes languent? Dæmon quomodo illis illuserit ibidem *Vierus* exponit, qui demum lib. VI. c. 25. per compendium probat Lamias nihil posse neq; per se, neq; per incantationes, neq; per Dæmonem, neq; Dæmones per ipsas ea præstare posse,

posse. Naturalia remedia ἀτόκια habet *Hippocrates* l 1. de Mul. qvem hoc nomine excusat *Maur. Cordæus* Comm. VII. qvod aliena illa sint à Coi ὅρκῳ, adeoq; culpa librarii irrepsisse in contextum, qvod memoriæ gratia in margine Author annotarat. Nam talia remedia vocantur sterilitatis venena, illorumq; auctores ut homicidæ puniuntur in Bulla *Sixti V.* cujus edicti rationem reddit *Jo. Henr. Meibomius* c. XV. n. 63. Comm. in Jusj. Hipp. Graviditas tandem illa Apulejana, tam vera est, qvam est illa decennalis Elephanti, cui ibidem assimilatur. Antiqva enim ea fuit traditio, sed apud vulgus solum, & fabularum Milesiarum conditores. *Plautus* Stich. Act. 2. Sc. 1:

Audivi sæpe hoc *vulgo* dictum dicier,
Solere Elephantum gravidum perpetuos decem
Esse annos. ----

Plinio qvoq; l. VIII. c. 10: decem annis gestare in utero *vulgus* existimat. Qvo spectat testimonium *Achillis Tatij* l. IV. Erotic. qvi de Matre Elephanti, annos decem in utero semen informandum continere scribit, deinde exacto annorum hujusmodi curriculo in lucem edere fœtam jam senescentem. Si verum dicamus, tot anni non sunt, qvot verò sint, incertum est, authorum qvorum fide stamus dissensu. *Aristoteles* l. VI. Hist. Animal. c. 27. sesqviannum affert, vel secundum alios, annos tres, qvem terminum seqvitur *Ælianus* l. IV. de Anim. c. 31. ut mirari subeat *Plinium* l. d. ejusq; compilatorem *Solinum* Polyh. c. 25. qvod biennium Aristoteli affingant. Qvanqvam verò ex eodem *Aristotele*, temporis hæc controversia exinde oriatur, qvod coitum observare facilè non sit; *Strabo* tamen l. XV. de India, terminum partus certum definit, nempe cum tardissimè men-

menſem à conceptu decimum octavum, cum celerrimè ſub ſextum ac decimum. Qvicqvid de his illisve ſit, qvo minus ego præſtigias hic ſubeſſe credam, illud facit, qvod exemplis repigratio hæc partus non careat, in loco poſtea ſignandis, & Natura prægnantes harum nativitatum rationes ſubminiſtret. Divinam tamen aliqvam providentiam acceſſiſſe, non auſim negare. Nam, ut verè B. *Auguſtinus* l. X. de Civ. DEi c. 17: hæc atq; hujusmodi DEo parva ſunt, ſed magna terrendis ſalubriter erudiendisq; mortalibus. Certe ex qvo primũ Ingera gemellos dicitur concepiſſe, nempe ab Anno ſeculi hujus 43, ad exitum anni 61, qvo ultima oſſa excrevit, variam fortunam cum prægnante hac experta eſt Dania univerſa, ut tandem poſt tot rerum viciſſitudines jactata, prorſus aliam faciem induerit & inſolitam, utinam ad gloriam DEi, Sereniſſimæ familiæ Regiæ

ſplendorem, & ſubjectorum ſalutem meliore hoc vultu perennet. Ultra non inqviro, ſed fata ſinàm eſſe in occulto, qvod olim Annibali ſvaſit Spectrum apud *Livium* l. XXI.

CAPUT V.

Cur per orificium uteri oſſa gemellorum non prodierint?

IMpedita ſic gemellis exeundi licentia, dilatoq; parturiendi termino, mors pro vita inſeqvuta eſt, ſepulchrumq; & cunæ uterus fuit, inde putredo & carnium reſolutio. Statim enim ac vivere in utero deſinit fœtus, qvia propriam vitam ibi vixit, & à matre nulla vitæ ſubſidia relinqvuntur, ſed qvæ ad vitam antea contulerant, in ejusdem diſſolutionem convertuntur, cadaver fit, putreſcit, oſſibus ſolis demum relictis. Idem prioribus annis in vicina Scania evenerat Helenæ Mauritiæ, cujus hiſtoriam

Cent.

Cent. 1. Hist. Anat. 12. annotavi, nisi qvod cutis adhuc ossibus fuerit inducta. Vitulus autem Fridericiburgensis prorsus simile fatum expertus est, cujus ossa nitidissima in utero vaccæ reperta, inter Musæi rara servo, ut mirari necesse sit exactum caloris artificium, in ossibus à carne tam nitidè mundandis, ut arte manuq; artificis abrasam carnem; membranas, ligamenta, in lebete excocto jurares. Ita coqvuntur ossa in apostemate uteri, qvod hic adfuisse credo, à calore qvo apostema maturescit. Ex retento enim fœtu tumor oritur, & apostema, qvod uteri lateribus tanto tempore annectitur, donec ad maturitatem calore perducatur, tumq; absumptis carnibus nuda ossa exsiccata relinqvuntur, & osseum apostema emergit, qvo suppurato per proxima loca evacuatur, nonnunqvam per vaginam uteri patulam, nonnunqvam per alias partes in Historia adductas & jam jam exactio-

re diligentia expendendas. Undè tacitè indicavimus, cur tot annorum ſpiramentis, oſſa fœtuum non viam naturalem, ſed aliena loca qvæſiverint & perruperint. Novum non eſt utero deſtinatas ibidemve contentas res alio avocari. Dubitantibus opponam menſes, qvos per umbilicum & inguina prodiiſſe exempla *Zacuti* in Prax. Med. Mir. comprobant, imó per lotium qvoq; effluxiſſe, fidem ego facio. Novi uxorem Civis Hafnienſis honeſtam & juvenculam, qvæ loco menſium, cruentum lotium ſtatis menſtruisq; viciſſitudinibus mejit, cum iisdem Symptomatibus qvæ aliás ſolebant menſium eruptiones præcedere, dolore præterea circa veſicam, ut urinã continere ſit difficile, qvæ incontinentia exacto fluxus menſtrui termino deſinit. A partus difficultate primum inſvetam iſtam viam obſervavit, qvippe ora venarum in uteri collo occalluerunt, ut jam neqveant reſera-

ſerari, nam fruſtula membranacea in difficili prioris anni partu inde abraſa vidi. Forſan etiam à difficili partu in puerpera noſtra conſtrictæ fuerunt naturales viæ. Vel ea parte aliud impedimentum objecit morboſa uteri conſtitutio, qva nonnunqvam exituris conceptibus remora injicitur. Sanam prorſus non fuiſſe mulierem, exinde conſtat, qvod carnes gemellorum apud eam corruptæ fuerint, qvod variis apoſtematibus hinc inde uterus ſcatere debuerit, qvod exinde ingentes dolores perpeſſa ſit, qvod deniq; interea conceperit nunqvam, ſed, qvia ſterilis fuit ſeu ætate ſeu alio vitio, obſtetriciam artem in ſe ſuſceperit exercendam. Scilicet ex Socrate apud *Platonem* in Theæteto, nulla ex illis qvamdiu concipit paritq; parturientibus opitulatur, ſed cum jam ad fœtum ineptæ ſunt ipſæ. Alias tamen cauſas, ad fidem proniores, afferam, cur oſſa gemellorum ſolitam viam refugerint.

Una penes ipſos gemellos reſidet, penes uterum altera. Gemelli vel in apoſtemate verſus alias partes concluſi, vel transverſim ſiti per orificium uteri egredi neqviverunt, eundemq; ſitum etiam oſſea compages ſervavit. Poſterius illuſtrabo *Hippocratis* ſimilitudine l. 1. de Morb. Mul. à nucleo deprompta, qvem ex vaſe anguſti oris obliqvè extrahere vel laborioſum, vel impoſſibile. Occurrit nobis *Felix Platerus*, cujus obſervationem *C. Bauhinus* recitat in Append. ad Roſſetum ſect. IV. nosq; eandem ex lib. 1. Obſ. *Plateri* nuper repetebamus, de fœtu mortuo qvatuor menſibus retento Catharinæ Frechin uxoris Sartoris Baſileenſis, in cujus Cadavere primo ventris intuitu, veſicas geminas lividas in latere umbilici, ubi tumor durus, inæqvalis adhuc transverſim eminebat, deprehendit; qvibus levi negotio, cum tenuiſſimæ eſſent, diſruptis, ſtatim vertebræ ipſius fœtus, una cum Sca-

Scapulis & coſtis obviæ erant. Transverſim enim collocatus & ſupinus, dorſo inflexo, uti in orbem convolutus jacebat, verſus exteriora prominebat. Qvi exemptus diductusq;, adeò putris erat, ut præter cutem & oſſa, qvæ tamen levi negocio diſſolvebantur, & qvod femella erat, nihil aliàs liceret, vel fœtor immenſus ſineret cognoſcere. Hoc ſaltem manifeſtum erat, transverſum illius ſitum, atq; eximiam magnitudinem, qvam longitudo illius, & capitis amplitudo prolixis admodum capillis jam ornata, declarabant, impedimento fuiſſe, qvo minus in partu prodire potuerit, ſicq; retentum viginti ſeptimanarum ſpatio computruiſſe, & ſimul vicinas partes undiq; infeciſſe. Oſſa noſtra & ex gemellis ſunt, niſi fallit nos conjectura, & magnitudine conſpicua, ut & ſitu transverſo & magnitudine excluderentur. In plerisq; tamen inſveto hoc partu editis, apoſtemati incluſa

fuiſſe oſſa ſuſpicor, ut illo tantum uteri loco elaberentur, qvo maturum apoſtema potuit rumpi. Tunicam qvoq; ſuam habuit apoſtema uteri, qva involutus fuit fœtus dum putreſceret. At per partes ſeu ſenſim tamen prodire oſſicula debuere, qvia per partes caro ſenſim computruit, & oſſa ſeparata, & exulceratus uterus cum abdomine foramine non ita amplo univerſum ſceleton excernere neqvivit. Utrumq; qvod dixi, nempe ſceleton embryonis tunica ſua in utero fuiſſe involutum, & per partes tamen deinde excluſum, vidit Ampliſſimus *Tulpius* l. IV. Obſ. Med. c. 39. in Margaretha Cornelia, cui datum fuit medicamentum alvum ſtimulans, cujus beneficio cum exernerentur *plurima membranoſa* putridis vermibus ſimilia, decretum fuit eandem viam inſiſtere, reliqvamq; illius ſaburræ colluviem exigere; cum per decoctum detergens, ac catharticum, tum per pulverem oculo-

culorum Cancri &c. qvorum medicamentorum ope, erupere per alvum pedes embryonis demortui, *membraneo involucro* inclusi, qvos manu suâ educturus Chirurgus, extraxit simul inde femora, nates, ventrem, imò qvicqvid fuit infra lumbos, cum cute, carne, umbilico, ac evidente sexus feminei discrimine. Deindè novis exhibitis pellentibus, excrevit tandem præter plurima purulenta, costæ, brachii, scapularum, spinæ dorsi, occipitis, frontis, ac verticis ossa. Notandum diligenter involucra membranosa hic excreta fuisse & sensim per partes ossa carnemq; putridam, qvæ qvidem in utero exulcerato adhuc hæsisse donec excernerentur, id indicium est, qvod etiam per uterum pus fluxerit, doloresq, veluti parituræ circa pubem & inguina oborti, & in uterum injecta sint decocta ex accurato judicio *Francisci Vicqvij* Medici exercitati. Idem evidentius confirmatur *Ludovici Gu-*

ci Gujoni l. 5. de pulchr. & Sanit. Corp. c. 25. à *Theophilo Raynaudo* c. 13. de Ort. Inf. contr. Nat n. 6. laudati exemplo, qvi mulierem vidit, qvæ infantem in utero mortuũ, ibiq; longo situ putrefactum, tandem superstes & incolumis ejecit primum qvidem carnibus putrefactis aqvæ specie emissis cum lotio, deinde verò ossibus sigillatim, per foramen sub umbilico enatum, è qvo Naturæ impetu prosiluerunt. In qvo exemplo fœtus mortuus remansit in utero, & caro putredine ibidem consumpta per vesicam vicinitatis vitio læsam, cum sero excreta, vel certé ex ipso utero, cujus exitus cum vesica ferè à rerum ignaro vulgo confunditur, ossibus apostemate circa umbilicum aperto exeuntibus. De ligamentis qvibus partes invicem in corpore connectuntur, vel heterogeneæ substantiæ, qvalis fuerat hic gemellorum tumor, aliis annectuntur, nuperrimè vidi eruditè disserentem *Henr. Eyssoni-*

um

um de Puer. Lapidef. Sect. 3. §. 12, ad qvem lectores dubios remitto, ut opera hac superſedere poſſim. Unum *Tulpium* adhuc conſulere placet, qvi hujus connexionis exemplum ſubminiſtrat l. III. Obſ. c. 34. Vidit enim in vulvâ mulieris à cancro uterino occiſæ, delituiſſe tumorem, ut lividum ac atrum; ſic cruore ac ſanie undiqvaq; perfuſum, adhæſiſſe veró membraneis ſuis filamentis tam arctè vulvæ tunicis, ut non potuerit inde eximi ſine ſcalpelli auxilio. Hiſce igitur ſimilibusq; vel ligamentis vel tunicis utero affixus fuit tumor noſter feminæ, qvem anomalum rectè vocarim, ut in utero tamdiu permanſerit, donec facto per abdominis foramina exitu per partes excernerentur. Deniq; etiam uteri ipſius vitio non rejiciuntur per vaginam oſſicula, qvia à motu expulſivo ceſſat, qvi tum demum fortiter inſurgit, qvando maturo fœtu & vegeto, matreq; ſana, utero dolores

obori-

oboriuntur, ab umbilico ad inguina, indeq; ad lumborum vertebras reflexi, de qvibus præter alios, legendus *Paræus* l. de Hom. Gen. c. 16. & *Chr. Guarinonius* Consult. XIV. Pro sententia mea confirmanda illustrem producο locum *Hippocratis* l. de Nat. Puer: Est, inqvit, ubi sangvis qvinq; aut sex mensibus in utero immoratus, ibiq; putrescens in pus vertitur, qvod qvibusdam per *pudendum* extra fertur, nonnullis etiam in *ingvine* velut *tuberculum* oboritur, ibiq; in pus conversum foras prodit.

CAPUT VI.

Vicinitatis jus in ossium horum per varias vias excretione.

NOtandum igitur ex superioribus, tumores ruptos per proxima loca expurgari, & ossa qvoq; per vicinas uteri partes protrudi à Natura, qvando via ordinaria deficit. Non hic à

con-

consveto instituto deflectit, jure vicinitatis ubiq; servato. Ita ex tenesmo Attici per lumbos fistula putris erupit, teste *Corn. Nepote* in illius Vita. Ita dentem in Musæo asservo, qvi ex suppurata aure profluxit, propter viciniam maxillæ superioris cum osse petroso, mihi è Norvegia missum à Cl. Viro *D. Treublero*, Medico Bergensi. Servant hanc vicinitatem pleraq;, qvæ per ignotas Naturæ vias difficilesq; ferri passim in Observationibus Medicorum circumferuntur. Sic calamus ille spicæ cum spica ipsa per virgæ meatum in vesicam intrusus Guadalupæ ab homine cui pascendarum caprarum cura erat, post sesqviannum ex vicini cruris sinistri apostemate extractus fuit, qvod divinæ providentiæ adscribit *Franciscus Arcæus* l. 2. de Cur. Vuln. c. 4 namq; ita Deum homini consuluisse, ut vesicæ pellis paulatim rumperetur, atq; ex ruptæ spicam ad proximam carnem expelleret;

ret; Deinde rurſus veſicæ pellis coiret, atq́; caro tumeſiens matureſceret, & maturo tumore atq́; curato ſpica prodiret, & æger liberaretur. Eadem Deo & Natura jubente acciderunt mulieri noſtræ, utero hinc inde exulcerato, & denegata via naturali, per umbilicum & ilia vicinitatis compendio ſe uterus exoneravit. Nonnunqvam carnes putridæ cum oſſibus via communi rejiciuntur, nonnunqvam tamen diverſa, ubiq; ſervata vicinitate. Ita per viciniam veſicam aliqvando in aqveam liqviditatem reſoluta caro prodire viſa *Gujono* l. 5. de ſanit. c. 25. pronuper nominato, & per eandem viam abſceſſus alii uteri expurgantur. De univerſo iſto vicinitatis negotio *Oribaſius* l. IX. Synop. c. 51. ſciendum monet, abſceſſum vulvæ rumpi qvandoq; per vulvæ ipſius os, qvandoq; per veſicam, ac ſæpe etiam in rectum inteſtinum rumpi. Diverſitatem loci, varius apoſtematis in utero

tero ſitus efficit, qvi vel in ſuperioribus uteri partibus eſt, tumq; ad umbilicum rumpitur, vel inferioribus, iisq; vel lateralibus in inguinum ruptione, vel poſterioribꝰ, in recti inteſtini qvod utero adnaſcitur, apoſtemate. Tot enim ſunt viæ qvibꝰ mortuus fœtus ejꝰve particulæ carneæ & oſſeæ, via ſolita obſtructâ, excluduntur. Ut conſpectior ſit effati veritas, ſingula certis indubitatisq; exemplis aliis demonſtrabo, per authorum noſtrorum veſtigia iturus, & per partes ſingulas, qvæ vel fœtum vel fœtus particulas præter conſvetum modum naſcendi, ediderunt.

CAPUT VII.

De Chriſti nativitate miraculosâ.

NAſcuntur autem mortales inſolitâ viâ partus vel miraculosè, vel fabulosè, vel naturaliter. Miraculo &

causæ supra naturali adscribenda est nativitas Salvatoris *Christi* sine patre mortali concepti, & clausis virginitatis claustris ex Virgine editi. Qvod cum dicimus, non excludimus viam naturalem, sed modum plane divinum agnoscimus, qvo per angustias virginales sine virginitatis læsione perrupisse DEi filium sacris libris credimus, adeoq; contra aliter sentientes cum *Montacutio* Apparat. IX. ad Orig. Eccles. §. 59, profitemur, neq; novum illud in terris adeò novum fuisse, si non & per omnes nativitatis & conceptionis partes illa Nativitas descendisset. Virgo concepit, & eadem filium peperit *Esa.* V, 14. *Matth.* I, 22. *Luc.* I, 26. Planè singularis est hic sententia *Jo. Baptistæ Mantuani*, qvi Tr. de Loc. Concept. Christi, ut Virginis hujus partum excuset, suspicatur potuisse Christum dici natum ex B. Maria Virgine, tametsi ex ea aliunde prodiisset qvam naturali & communi via.

Illud

Illud autem *aliunde* non explicat, nec revera poteſt, tacente ſcriptura ſacra. Qvippe viam naturalem hic ſervandam ex *Luc.* II, 23. conſtat, ubi vulvæ apertæ mentio fit ex lege veteri de maſculis primogenitis, & commate præcedenti purgata dicitur Maria puerpera, more ſcilicet aliarum puerperarum.

CAPUT VIII.
De Capite Puerpero.

A Capite exorſus, nullam naturalis fœtus nativitatem hac parte inaudivi. *Harvejus* qvidem de Gen. Animal. conceptus uteri eo modo fieri docet, qvo conceptus in cerebro, & uterum pari ratione fœtum efformare, qva cerebrum format ſpecies; & genituræ materiam à cerebro præcipue defluere, *Hippocratis* fuit placitum. Capiti qvidem ſuos partus aſſignat *Petronius* : *neq; concipere aut edere*

partum mens poteſt, niſi ingenti literarum flumine inundata; Sed ex cerebro editos veros fœtus, hactenus ignoravimus. Fabuloſo tamen ſeculo, Pallas ex cerebro Jovis nata dicitur. Acerrimus morum & religionum Cenſor *Lucianus* in Dial: Deor. iſtud Jovis puerperium ſalſè irridet,ſed eleganter deſcribit. Vulcanum adeſſe ſibi juſſit Jupiter, ſpe alia prolis cum Junone fruſtratus, cum ſecuri acutisſima, etiam ſi lapides uno ictu opus eſſet diſſecare,eaq; impacta dividi ſibi voluit caput in duas partes. Vulcanus invitus qvidem hoc obſtetricandi cruentum munus ſuſcepit,ex imperio tamen Jovis, calvariam diviſit prægnantem, viditq; proſilientem armatam puellam vivam ſaltantem, cum armis tripudiantem, clypeum concutientem, haſtam vibrantem, furore concitatam, formoſam admodum, & ætate maturam, cujus ſtatim amore captus Vulcanus, hoc ſibi obſtetricandi præ-

di præmium à Jove petiit. Fabulam hanc antiqvissima Patera literis Etruscis insignita depingit accuratè, cujus iconem ex Musæo *Ferdinandi Cospi* Bononiensis mihi transmisit Musarum delicium *Carolus Dati*, pro meo de Puerperio veterum Commentario, ubi nitidè exprimuntur puerperij hujus actiones omnes, Jovis sedentis, Lucinæ Jovem ambabus ulnis amplexantis, Junonis Minervam è capite puerpero excipientis, Vulcani cum malleo, & alia ad rem nostram Antiqvariam spectantia. Qvid huic fabulæ occulti sensus subsit, Mythologi docent. Eandem histrioniam exercet etiam nunc orbis, sed infelicius, mutatisq; personis Deos fabulosos exprimit. Neq; enim natam Minervam nostram Vulcanus amico conjugio ambit, sed Mars devorat.

S. *Hieronymus* l. 1. in Jovinian. n. 69. doctissimam Græciam finxisse ait Minervam de Capite Jovis & Liberum

 Patrem

Patrem de femore ejus procreatos. Easdem illas nativitates Paganis objecit *Ruffinus* ad III. Art. Symb. ut demonstraret conceptum & editum Christum absq; maris & feminæ copula. Non tamen iccircò credendum S. Patres has narrationes de Jove Paganorum pro veris habuisse; sed ideò adductæ ab illis sunt, ut ex própriis Paganorum figmentis, qvæ historiis veris annumerabantur, convincerent eos, contra qvos disputabant, nempe Christi nativitatem pro incredibili non esse habendam, qvum Minervæ & Liberi nativitas, sine maris & feminæ congressu natorum, par miculum invblveret.

Humanæ figuræ qvidem etiam in capite observatæ. In Natta qvadam capitis Romæ effigiem pueruli vidit D. *Henricus á Móinicben*, Medicus Aulicus, amicus noster & Affinis, de qva in Epistola ad me *Cent. 2. Epist. Med. 98.* dubitat. Credo tamen varias formas

mas hinc inde in tumoribus conſpici, qvæ caſu qvodam, ſine ullo naturæ conſilio aut artificio eveniunt, ideoq; neq; conſideratione abditâ indigere, ſicut in lapidibus variæ hominis integri vel ejus particularum figuræ exprimuntur, qvod in Epiſtola de Fœtu Muſſipontano ad *Jo. Dan. Horſtium* Virum Magnum probavi, de qvibus qvoq; videndum ſpeculum Lapidum *Camilli Leonardi* à *Petr. Arlenſi de Scudalupis* editum.

CAPUT IX.

Ex ore Nativitas.

JAm novas fabulas proponi Hiſtoriarum Medicarum ignari putabunt. Pro meo tamen calamo intercedo, qvi pro veris ſcripta & edita, pro veris hic repetit, rationemq; Naturæ amicam exponit. *Joan. Alphonſus de Fontecha* in Lum. 2. fol. 243. ex *Bernardino Montanâ*, in declaratione Somnij

Marchionis de Mondexàr, qvemadmodum teſtatur *Gaſpar à Rejes* Qvæſt. XC. Elyſ. Camp. §. 16. ſcribit uxorem cujusdam ſervi ipſius Marchionis, poſt convaleſcentiam gravioris cujusdam morbi, tantam carnis & oſſium qvantitatem per os depoſuiſſe, ut integram humani fœtus confabricationem æqvarent; & hominis ſive fœtus absq; dubio fuiſſe ait in utero geniti, cum ipſa ante morbum gravida eſſet, nec per conſvetam aut aliam viam conceptum aliás emiſerit. Per qvas autem vias ab utero remoto ad os caro & oſſa illa ferri potuerint, qvia vicinitati hic nullus videtur relictus locus, diverſis conjecturis ambigitur. Nolo ego in hiſtoriæ veritatem ſcrupuloſius inqvirere. Ipſe *Montanꝫ*, oculis ſuis ſe vidiſſe teſtatur, qvos ego non auſim damnare. Multa fiunt apud Garamantas & Indos, qvæ vera eſſe poſſunt, qvanqvam ego vel alii urbis noſtræ incolæ illa non viderimus.

mus.

mus. Viæ qvidem ſunt obſcuriores nobis, neutiqvàm Naturæ, cui ubiq; patet corpus. Laudatus *Fontecha* exiſtimat per venas uteri ad venam cavam adſcendiſſe oſſa fœtus, inde ad ventriculum deſcendiſſe. Naturæ id non repugnare *Rejes* defendit, cum plumbeos globulos, cultellos, enſium fruſta, & alia multa per ignotas vias & ſibi ipſi ſolum cognitas ſæpius extra corpus transmiſiſſe viſum fuerit. Ego vicinitatis jus adhuc tueor, & in prædicto exemplo probabo. Difficilis enim oſſium longiorum per anguſtias venularum tranſitus, imó periculoſus, qvia ſangvinis curſus interciperetur, palpitationes orirentur & pulſuum intermiſſiones. Nec ex recluſione venarum ventriculi, cruor evomitus narratur. Duplicem autem prægnans uterus & diſtentus viciniam habet, qvæ huic phænomeno illuſtrando inſervit, nempe inteſtinorum & ventriculi. Illis incumbit gravi-

dus uterus ad latera detrusis, qvibus idcircò ab exulcerato utero, qva parte vicinitas jubet, perforatis, ossa & aliæ putridæ carnes infantis per illorum cavitatem recta ad ventriculum usq; eructantur. Tam qvoq; ventriculo vicinus in gravidis est uterus ut illum comprimat, cibiq; parsimoniam non raró imperet, & vicino sua contagia de facili imprimat. Forsan hac etiam parte erupere fœtus frusta. Nausea & vomitus nos eò perducit, qvem passa est illustris ac honesta mulier Florentina Magdalena Eqvitis Acciaioli uxor, narrante *Marcello Donato* l. IV. Med. Hist. Mirab. c. 22. qvæ cum per elapsum qvinqvennium ab acerrimis doloribus universalibus vexata fuisset, inscia tamen an tunc temporis in utero haberet, mane summo dolore, ingenti nausea, ac tandem vomitu subortis, impetu maximo, anxietate, ac sudore infantis ossa omnia evomuit, ab eadem postea magna cura asservata.

De

De infante per ôs excluſo ex *Phil. Salmuth* Cent. III. Obſ. Med. 94. repetat hiſtoriam, qvi volet, ne à me fides actæ rei exigatur. Eam ex literis Joannis Komeleri, in Conſulis iſtius Civitatis Imperialis ædibus degentis, ut oculati & fide digni teſtis, ad Gothofredum Hoffmannum affinem & Compatrem ſuum datis, deſcripſit *Salmuthus.* Si qvidem in ventriculo natus hic dicitur & conceptus, cur per os editus ſit, ſcrupulus ſupereſt nullus, proxima enim per os via excluſionis patet, qvemadmodum aliorum tumorum ventriculi, intus ruptorum. Idem eſto judicium de fele, qvam gravidam in prædio Friderciburgenſi ſuos catulos evomuiſſe, ex fratris amantiſſimi, nuper defuncti *M. Alberti Bartholini* narratione, teſtati ſumus, Cent. V. Hiſt. Anat. Rar. 98. Si ibidem qvoq; concepti fuerunt, qva data porta eruperunt. Sin in utero, vias ante ſignavimus. *Jo. Chri-*

ſtoph.

ſtoph. Eiſenmengerus Vir Senio & experientia ſpectatus in Epiſt. ad *Jo. Dan. Horſtium*, utriusq; amicum, felem hanc, de qva ex fratris relatione ſcripſi, clam fœtum unum vel alterum per uterum rejeciſſe conſentaneum rationi putat, &, qvod facere plura animalia ſolent, ſecundinam, cumq; ea fœtum devoraſſe, poſt in conſpectu hominum vomitu rejeciſſe. Secundum naturam autem hoc non fuiſſe factum, ſubſeqventem felis mortem teſtari poſſe. Qvæ meæ qvoq; fuerant ſuſpiciones, firmiterq; illæ animo meo inhæſerant anteqvam nihil tale contigiſſe prædij Fridericiburgenſis domeſtici aſſeverarent. Rectè interim monet Vir laudatus, præter naturæ conſvetum ordinem id feli accidiſſe, qvæ ea propter inſvetæ paſſionis raritatem morte expiavit.

Muſtelam ore parere ex antiqvorum traditione refert Ariſtoteles l. III. de Generat. Anim. c. 6. Fabulis tamen accen-

accenſet *Nierenbergius* l. IV. Hiſt. Nat. c. 5. qvem ea propter *Jo. Sperlingius* Zootom. c. 28. n. 3. ſeqvitur, qvia nec ventriculus geſtationi aptus, nec auris conceptioni. Originem fabulæ ex fabula repetit *Ovidius* l. IX. Metam. fab. 6. Galanthis enim qvæ Junone illuſa Alcmenam partus cruciatu liberaverat, in muſtelæ figuram converſa dicitur, ita ut ore, qvo mentita fuerat, pareret. Naturalem veró rationem affert *Ariſtoteles* l. d. cur ita opinati ſint veteres, qvia muſtela parvos admodum parit, ut & cæteræ fidipedes, & ſæpe catulos ſuos ore ſuſceptos transfert. Revera enim ore parere non poſſe evidenti hoc argumento evincit, qvia vulvam habere certum ſit, more cæterarum qvadrupedum, ex qva qvonam pacto fœtus ad os deveniat, videre ſe non poſſe. Sed multa in occulto latent, qvæ tamen vera ſunt. Qvid ſi muſtelæ idem contingat, qvod ranis. In his certé, qvod nuper-

nuperrimè obſervavit *Ol. Borrichius*, amicus & Collega, ab utero ſi inflетur, deprehenditur canalis variè intortus aſcendere ad usq; fauces. Et muſtelam in utero concipere veterum nullus prodidit, verum per aures, qvarum cum ore per tubulum commercia Proſectores non ignorant. *Ælianus* l. 2. de Anim. c. 55, tradens, muſtelas in mari ore parere, & fœtum eodem denuo recipere, reddereq; eadem via vivum & incolumem; eludere videtur *Ariſtotelis* rationem, concedendo ore aſſumi, & ore prius receptos rejici. Siqvidem vermes, ranæ, lacerti in ventriculis animalium ex ſuo qvisq; ſeminio generantur, ſicut exemplis certi ſumus, cur de muſtela vel fele dubitamus? Ægyptiorum eam de muſtela opinionem fuiſſe edicit Magnus *Gerard. Jo. Voſſius* l. III. Orig. Idol. c. 54. qvippe apud qvos vixit *Ariſteas*, qvi L. de LXX. Interpr. p. 45. de muſtelis ſcripſit, auri-

bus

bus concipere, ore autem fœtum parere ſuum, hocq; ideo eſſe Symbolum eorum, qvi auribus percipientes, eaq; ſermone exaggerantes, malis alios involvunt: atq; adeò hanc eſſe cauſam cur muſtelæ eſum interdixerit DEus, cujus tamen prohibitionis aliam ex *Procopio Gazæo* ad Levit. c. XI. rationem adducit idem omni laude dignus *Voſſius*, & aliam *VVolfgangus Frantzius* p. I. de Anim. Sacr. c. 26. De Ibide in Ægypto *Solinus* c. 32, ait; Ore pariunt. *Ammianus Marcellinus* l. 22: aves has per roſtra edere fœtus accepit. De Corvis qvoq; apud *Plinium* l. X. c. 12: ore parere aut coire vulgus arbitratur: ideoq; gravidas, ſi ederint corvinum ovum, per os partum reddere, atq; in totum difficulter parere, ſi tecto inferantur. Id *Ariſtoteles* ibidem apud Plinium negat, ſed eſſe tantum illam exoſculationem, qvæ ſæpe cernitur, qvalis in columbis: cui Philoſopho injuriam fieri re-

ri rectè demonſtrat *Cl. Salmaſius* in Exercit. Plinianis, qvippe qvi de muſtela ſola tradidit ex Anaxagoræ ſententia, ore parere; deinde *Solinum* contra mentem *Ariſtotelis* & *Pliniј*, imó etiam vulgi facere laudatus Polyhiſtor *Salmaſius* oſtendit: Nec vulgi qvidem ſententiam fuiſſe Ibes ore parere, qvod non tacuiſſet *Strabo*, qvi l. XVII. Geogr. manſvetiſſimam eſſe Ibim prodidit, & Alexandriæ nullum non trivium eis plenum fuiſſe.

CAPUT X.

Fœtus ex umbilico excluſi.

PEr umbilicum ex ſe ruptum, vel Chirurgi manu apertum, ſubinde qvoq; retentum fœtum ejusve oſſicula erupiſſe, haud fallaces hiſtoriæ teſtantur, qvas brevi compendio inducam, ut Ingeræ noſtræ fides illuſtrior fiat, qvam eadem paſſam eſſe, ex Hiſtoria C. 1, præmiſſa patet.

Albu-

Albucases Chirurgus, magni inter Arabes nominis, l. 2. Chirurg. c. 76. vidit mulierem, fœtum mortuum in utero gerentem nihilominus impraegnatam, eundemq; fætum ex ſecundo conceptu genitum, mortuum: Huic multo tempore poſt apoſtema in umbilico accidiſſe, & inflatum eſſe, donec apertum cœpit emittere pus. Vocatus itaq; ad curationem *Albucases*, diu ejusdem medicationi inſtitit, neq; tamen ad conſolidationem ulcus deduci potuit. Itaq; emplaſtra vehementia attrahentia adhibuit, qvorum beneficio paucos poſt dies oſſicula prodierunt. Admiratione igitur ductus, qvum ventrem oſſibus carere ſciret, rem diligentius & multifariam expendit, deprehenditq; oſſicula illa, non niſi ex fætuum mortuorum cadaveribus proveniſſe. Cauſâ itaq; morbi certó cognitâ, medendiq; ratione inventâ, oſſicula plurima per intervalla ex apoſtemate eduxit, muliere

indiesmelius habente, qvæ poſtmodum diu adhuc ſupervixit, ulcere ſemper nonnihil putrilaginis ex ſeſe emittente. *Matthias Cornax* Romanorum Regis Medicus prolixam, ſed certam recitat hiſtoriam noſtræ ferè ſimilem, qvam in pauca contraham. Anno 1545. qvædam concivis Viennenſis nomine Margarita filia Wolfgangi Karlinger Viennenſis, uxor Georgij Wolczeri, poſtqvam etiam ante enixa eſſet aliqvot liberos, concepit anno ætatis 25; omnia deniq; habuit ſigna felicis imprægnationis, fœtum inſuper temporis progreſſu ſenſit ante feſtum D. Bartholomæi eodem anno valentem & ſtrenuè ſeſe moventem, usq; ad feſtum D. Luciæ Sacrum, qvo ſanè illi tempore ſupervenerunt partus dolores adeò vehementes, ut antea experta jam ſæpius ipſa, jam jam ſe crederet enixuram. Statim igitur advocata Matre, Sorore & obſtetrice, omnibus niſibus elaboravit ad pariendum; in qvi-

qvibus vehementibus conatibus, fragor qvidam increpuit ſatis ſonorus. Ab eo fragore vivacitas fœtus deprehendi amplius nullis argumentis potuit, nihilq; effectum tum datum eſt, geſtansq; uterum mulier tandem per multas ſeptimanas graviſſimè decubuit, ventris tumore, duritie, fluxu qvi ſupervenerat, doloribus nihil remittentibus. Hoc inevitabili onere ſummè implicita mulier per qvadriennium usq; ad annum Domini 1549. ſemiviva perduravit. Interea inſuper afflicta eſt defluxu continuo putrilaginoſo, qvi per locum muliebrem erumpens, totum hoc qvadriennе tempus duravit. Cruciatibus igitur hiſce ac gravedinibus diu perſtantibus, tandem Natura acore & copia putridi humoris compulſa, ad umbilicum, matricem ipſam, totum deniq; abdomen, multis alioqvin partibus munitum perfodit. Foramen factum eſt primo anno Domini 1548, ex

qvo multum ſanioſi, fœtidiq; mucoris profluxit. Poſt aliqvot menſes, adhibitis emplaſtris apertio coaluit, ſed paulo poſt anno Dn. 1549. menſe Jun. natura eodem conſilio & via, proximo in loco, non ita procul à priore apertione diſtante, per ventrem iterum perrupit, & affatim eduxit purulentiam. In hoc foraminulo exhibebatur omnium conſpectui & tactui os qvoddam, qvod reſecta alvo & matrice eventus comprobavit infantis fibulam ſiniſtri brachij fuiſſe. Duravit iterum hæc apertio eodem ſtatu & effluxu cum magna feminæ virium proſtratione ad menſes aliqvot. Cum periculi magnitudo indies ingraveſceret, vocati ſunt Chirurgi tres Wirt, Dirlevvang, Winckler, & Medici duo, Joannes Enzianer, & Matthias Cornax, á qvibus decretum eſt, de alvo aperienda. Statuta tandem dies eſt decima menſis Novembris 1549, hora 12. pomeridiana. Linea ſectionis ducta

eſt

eſt ab apertione inchoata paulo ſupra umbilicum, recta deorſum per tractum muſculi recti abdominis, longitudine plus minus octo Unciarum. Qva facta inciſione ſubito contentum in utero à Chirurgo undiq; liberatum eſt, & exemptus fruſtulatim fœtus maſculus emortuus & ſemiputridus. Secutus eſt hanc extractionem fœtor incredibilis, adeò enim putredo invaluerat, ut bona pars membrorum pueri conſumpta appareret, caput verò totum confractum, & oſſa cranij diſperſa extraherentur. Abſoluta hac ſectione, mulier feliciter curata eſt. Eandem hiſtoriam fuſius repetunt *Marcellus Donatus* l. IV. Hiſt. Med. Mir. c. 22. *Bauhinus* in Append. ad Roſſetum, *Schenckius* l. IV. Obſ. Med. & *Hildanus* in Reſp. ad Döringium, datâ occaſione Matronæ cujusdam Burgundæ, cui Anno 1609. fœtus putridus per umbilicum exciſus fuit operâ *Joannis Marchandeti* Chirurgi Salinenſis.

Vincentius Alſarius Crucius Cent. 2. de Qvæſ. per Epiſt. p. 169, ſuam huc Symbolam confert; nam dum eſſet Venetiis, convocarunt eum alii Medici ad Xenodochium S. S. Joannis & Pauli, ubi jacebat mulier, cui fœtus in utero ex caſu ab alto mortuus jam & putrefactus erat, cujus expulſionem natura qvoqvoverſum aggreſſa, circa umbilicum tumor extuberari viſus dicitur, ut Chirurgi de abſceſſu ſub rectis abdominis muſculis latitante vererentur, & poſt qvædam topica emolliendi & maturandi vi prædita, tumens locus dum ferro aperitur, poſt ſanguinolentam & putridam materiam, oſſicula qvædam prodire viſa, qvæ dubiam rem propalabant; extracto maxima cum omnium admiratione ab ea parte fœtu jam pridem emortuo, & purulento, uteroq; ipſo rurſus ad unitatem redacto, & muliere non valde poſt inde incolumi egreſſa.

Illu-

Illuſtre eſt exemplum, qvod memoriæ poſterorum reliqvit *Franciſcus Roſſetus* de Part. Cæſar. Sect. IV, c 5. hiſt. 5: In ſuburbiis Sullianis ad Ligerim Margarita Prevoſt, Petri Doreti molitoris uxor, cum certo gravida eſſet, & tamen tempore partus eniti non poſſet, qvomodocunq; à mulieribus ipſi ſuccurreretur, ſenſim in graviſſimum incidit morbum, ut tandem venter adeò extenderetur propter fœtum & ipſius tunicas putreſcentes, ita ut præter totius abdominis tumorem, octavo, nonove menſe circa regionem umbilici peculiaris tumor, valdè elatus, obortus ſit, ſimilis abſceſſui molli rubro, ut jam ad apertionem maturus videretur. Qvare abſceſſus hic anno 1550. die Nativitatis Chriſti ab Iterio Galmeto ejus loci Chirurgo, cauterio actuali apertus fuit, qvi puris incredibilem qvantitatem ſcutellis exemit: altera verò die, cum vulneris rationem eſſet

habiturus, qvalisnam essent pili, qvi circa vulnus conspiciebantur, inqvirere voluit, qvare fœtus caput jam putrescens esse reperit, qvod tum per vulnus dilatatum extraxit, cum reliqva cadaveris parte, femineum sexum referente, attamen brevi temporis spatio convaluit. In hoc exemplo manus artificis naturæ defectum supplevit, viamq; á natura monstratam patefecit. Ex utero verò ad umbilicum matris patere subinde transitum, ut intra nativitatis nostræ terminos me contineam testimonio *Hollerij* l. 1. de Morb. Intern. firmatur, qvi refert mulierem qvandam Lutetiæ cum utero gestaret, fœtum diebus qvindecim anteqvam in lucem ederetur, brachium per umbilicum matris extensum habuisse, & tamen nihilominus ipsam una cum fœtu superstitem remansisse. Huc spectat & illa Historia, qvam ex D. *Bunoto* Medico Illustrissimæ Principissæ Borboniæ *Rosse-*

tus

tus Hist. VI. rescivit. Fuisse nempe Feriæ in Picardia juvencam ægrotam, pallidam, prostratis viribus, tumentem, tantisq; doloribus divexatam, ut nec qvis morbus esset, nosceretur, nec spes ulla salutis superesset. Obstetrices autem Principis laudatæ jussu, rem uti se habebat, patefecisse; nimirum ægrotam, qvæ virgo censebatur, fœtum adultum & à longo tempore mortuum & putridum utero gestare, ita ut ossa utero perforato, ad latus umbilici conspicerentur: ex qvo loco ipsam Principem ossa aliqvot extrahi & copiosissimum pus fœtidum emanans vidisse. Vesicula in latere umbilici alibi enata, eaq; pertusa & perrupta cum pure ossa, carnesq; putridas infantum expulit. Videndæ historiæ passim obviæ, inprimis Concubinæ sacerdotis cujusdam apud *Platerum* l. I. Obs. de Part. defect. aliæq; apud *Baubinum* in App. ad Ross. hist. VI. & VII. *Lud. Gujonum* l. V. de Pulchr. & San. corp. c. 25. CA-

CAPUT XI.

Embryones ex Tuba Uteri erumpentes, ubi & de Fœtu Mussipontano disseritur.

EMbryones ex Tubis uteri in cavitatem abdominis exire, ſuſpicio mihi prima orta ex fœtu Muſſipontano, qvi extra uterum inteſtinis & omento incumbens fertur repertus, utero prorſus integro, nulloq; cicatricis veſtigio ſuperſtite. Nam qvia, præter uterum conſvetum, nonnunqvam etiam Tubæ Uteri fœtus humanos concipiant, qvod variis exemplis alibi probavi, inprimis teſtimonio *Jo. Riolani* l. 2. Anthrop. c. 35. qvatuor fœtuum ex tubis uteri exſectorum; probabile inde mihi viſum fuit, ſi qvidem uteri ruptura nusqvam comparuit, Tubas uteri conceptum fœtum, maturum jam & loci anguſtia laborantem, vi naturæ & fœtus ruptas, in abdomen vicinum eructaſſe, qvam conjecturam prolixa Epiſtola

ſtola expoſui ad Virum amicitiâ intimiori & eruditione mihi æſtimandum *Jo. Dan. Horſtium*, in qvam ſententiam qvoq; venit Vir Clariſſimus *Antonius Deuſingius* in erudita Conſideratione hujus argumenti. De uteri rupturâ facilior eſſet conſenſus, ſi ejusdem læſi cicatrix ulla fuiſſet relicta. Careret tum res difficultate omni, qvia præeuntes habemus eos, qvibus tutò fidimus. Primus eſt *Hildanus*, alter *Fausſius*, uterq; probatæ in arte noſtra fidei, ne alios ad hanc paginam advocem ſimilium obſervatores. *Hildanus*, ſicut refert *Cent. I. Obſ. Chir. 64.* anno 1593. 21. Aprilis, Coloniæ præſentibus Clariſſimis & Doctiſſ. *Johanne Slotano* & *Henrico Palantio* M. DD. diſſecuit aurificis uxorem, habitantem in platea qvæ appellatur larda, ex parta mortuam. Comperta eſt matrix, erumpente infante lacerata, ejusq; caput in lævam ventris capacitatem demiſſum, in utero extan-

extante ſolo lævo brachio; qvod propendebat. Notandum verò ad confirmationem illorum qvæ ſupra de cauſis impediti partus diximus, ex relatione obſtetricis & aliarum matronarum qvæ in parturientis agone adfuerant, anguſtiſſimi oris matricem feminæ illius fuiſſe, ut magnus fœtus, qvanqvam robuſtus, per viam anguſtam erumpere non potuerit.

Jo. Caſp. Fausſius in Epiſt. ad Cl. *Strausſium*, mâgno judicio & Coi gravitate negat rarum eſſe rupto utero fœtum in ventris ſpacium illabi. Præter alia enim exempla biennium eſſe, ex qvo Mulier valens & vegeta, qvatuor ante partum ſeptimanis, prona & in genua cadens, ſonum qvendam in ventre, tanqvam crepaturam audiverit, ſtatimq; reliqvo geſtationis tempore ſolito triſtior, ponderoſior, & pallidior fuerit. Comediſſe tamen, dormiviſſe, cæteraq; ſanorum hominum munia obiiſſe, de pondere potius inter-

terdum qvam de dolore ventris conqveſtam. Præfixo partus tempore, dolores ſenſiſſe, ſed fruſtra, ac tandem eâ extinctâ & apertâ abſolutiſſimum fœtum in ſangvine materno in medio abdomine nataſſe, nulla putredine infectum aut fœtore gravem: Sangvinem qvoq; rubentem non grumoſum aut cadaveroſum, verum in longas qvasdam ſtrias aut lacinias concreſcere incepiſſe. Uteri disrupti corpus duos transverſos digitos craſſum hiatu pulchrè pomum granatum, ut depingi ſolet, repræſentaſſe. Epitaphium huic ſuæ vicinæ ſcripſit laudatus *Fausſius*, in qvo ingenioſa hæc verba leguntur: *III. ſeptimanarum ſpacio viva mortem circumtulit, eandemq; ſibi & fœtui maſculo (qvem non recluſa matrice in hunc mundum, ſed eadem diſrupta in ſe ipſam edidit) innocens peperit die 26. Apr. 1657.* Addo his tertium, pari fide & fama, *Veslingium*, qvi Syntag. Anat. c. 7. concedit ex uteri ruptura fœtum

tum nunc caput, nunc pedes manusve, qva data via eſt, in abdomen exſerere, nunc toto corpore maternis inteſtinis incumbere. Plura alia teſtimonia uteri rupti ſuppeditant paſſim conſulti authores, ab hoc loco aliena, qvum rupturæ nullum in utero indicium cicatrix reliqverit Muſſipontanæ, & diu ſuperſtes vixiſſe narretur. Eadem ratione inductus, nunqvam credidi Ingeræ gemellos uterum perrupiſſe, anteqvam per lentam apoſtematis viam, exulcerato utero, per proximas partes elaberentur ex corpore.

Ut de Fœtu Muſſipontano qvid ſentiam curioſis pateat, ſubjungam Epiſtolam meam ad celeberrimum *Jo. Dan. Horſtium* ſcriptam, cujus nuper mentio facta:

Commodè per tabellarium allatæ literæ tuæ moleſtias ſolantur & Caſum ſtupendum *De Fœtu extra uterum mulieris Muſſipontanæ in abdomine retento*,

tento, tandemqve lapidescente proponunt expendendum. Multum tibi, Vir Magne, debeo qvod Rararum Observationum particeps reddar, plus tamen, qvod meo aliqvid tribuas judicio. Digna profecto est Historia, cui aliqvot horæ impendantur, & ægrè fero, qvod aliis distractus accurata lance singula in præsenti non possim expendere. Neqve tamen ulterius amicum responsum differam, ne vel in officio segnitiem vel in judicando tarditatem incuses, qvum moræ culpam luere debeat tabellarius, qvi IX. Sept. 1660. exaratas tuas literas, heri primum Cal. Novembr. ad manus meas detulerit. Qvidqvid sit, qvicqvid in mentem venerit de inaudito ferè casu, paucis aperiam, ut tibi, cui nihil denego, morem geram. Principio de Historiæ veritate constare debet, qvam suspectam non pauca reddunt, nisi aliis fide dignis evincatur testibus. Temerè monstrosis Observationibus, qvæ vim con-

consvetæ naturæ inferunt, non credimus, qvia sæpe nos otiosa ingenia & faceta deludunt, nonnunqvam & lucri spe multa finguntur, qvæ nusqvam neqve picta fuerunt, neqve scripta, non rarò qvoqve inventis & visis aliqvid sive ex ingenio additur, sive ex ignorantia. Author Historiæ tacetur, cujus authoritati plurimum tribuimus, & idonei deficiunt testes. Si Medicorum Almæ Universitatis Pontimussanæ narrationem, & ipsius Decani Domini Pillement, per amicum procuraveris, de rei veritate securiores reddemur. Interim ex usu fuisset, si mulieris istius sexagenariæ condiciones accuratius expressisset Historia. Qvot nempe liberos in conjugio olim peperisset, & qva facilitate, qvibusve symptomatis. An conjuge orbata integræ semper fuerit famæ. Qvando mensium fluxus substiterit. An vivente marito gravidam se putaverit senseritqve, an eo defuncto gestationis

hujus

hujus dolores inusitatos sit experta. In fœtus qvoqve Historia desideramus diligentiorem manuum pedumqve descriptionem, ossium, umbilici faciem &c. Non asseqvor symptomatum, de qvibus mulier apud Medicos dicitur conqvesta, rationes. Ex ponderoso onere & permolesto, tribus infra umbilicum digitis, injussæ alvi dejectiones, & invitus plerumqve urinæ fluxus, imò & ipsius ani procidentia seqvuta memoratur. Certè contraria his debuissent accidentia succedere. A mole enim compressum intestinum rectum, sistit alvum, & qvanqvam in prægnantibus compressa vesica ad freqventiorem excretionem sollicitetur, tamen est invita. Post partum sæpe ani procidentiam observamus, sed in prægnantibus fœtus grandior si non possit intestinum loco suo movere, & pellere, qvæ causa fingi potest, cur moles hæc & pondere minor & magnitudine alvum protruserit. Qva par-

parte abdominis hæſerit fœtus, non ſatis exprimitur. Si tribus infra umbilicum digitis ſitus erat, parvo intervallo diſtabat ab utero, qvod monendum fuerat, ut conſenſus cum utero clarius innoteſceret, & reliqva ad uterum ſpectantia & conceptionem deſignarentur. Vincula qvibus moles hæc pendula alligabatur, ex lateribus peritonæi feruntur orta, ſed an nervoſa fuerint, vel carnoſa, vel deniqve venoſa, non addit, an cum uteri lateribus commercium habuerint. Membra ipſa fœtus nullis intervallis diſtincta aſſeruntur, & ita cum reliqvo corpore coaluiſſe, ut inſpicientium aciem oculosqve propemodum ſubterfugerint. An id vi lapidificæ tribuendum, qvum formatrix non ſit culpanda. Mirum autem mihi videtur, qvomodo in lapideam duritiem dicatur converſus fœtus, & tamen diſſectoribus patuerit cerebri apertio, & viſcerum medii infimiqve ventris inſpectio.

Præ-

Præterea tam accuratè cerebri ſubſtantiam & tunicas ſector cum corde &c. ſeparavit, ut etiam tenellum uterum pro ſexus argumento extraxerit: integer tamen adhuc ſervatur in Authoris pharmacopœa domeſtica. Eximendi nobis ſunt hi ſcrupuli prius, qvam narratis plenam fidem mutuemur. Si producti fuiſſent teſtes, pro vera hypotheſin acciperem. Jam liberè dubitamus, qvia ex incerto authore, fama fit incerta & dubia fides: Qvanqvam pronuper Pariſiis ſcripſerit Illuſtris Comes Digbæus, ſe fœtum illum vidiſſe, tamen anſa dubitandi relinqvitur, qvia fœtum ex abdomine exſectum ipſe Comes ſuis oculis non vidit, plenum alioqvi tanto Viro conſenſum deberemus. Cur ſex luſtris majorem molem non produxerit Natura nunqvam ocioſa, dictu difficile, qvum elephas citius increſcat, & arcanas lactearum vias agnoſcat Author ad latentis fœtus nutritionem,

Vel enim perfectum fœtum molitur Natura, vel si impar sit, ad putredinem devolvit. Sed putredinem salinus spiritus arcuit, qvo lapideum corpus emersit, qvod in Lithopœdio Senonensi vidimus. In Augusto Serenissimi Regis nostri musæo, Lithopædium illud contrectantes, nullam interiorum fabricam potuimus scrutari, qvia saxea soliditate universum corpus infantile induruerat. Mirum dictu, qvod in fœtu Mussipontano lapideæ partes externæ fuerint, & tamen internæ cultro Anatomico patuerint. Obtusius mihi ingenium est, qvam ut ista capiam, nisi clarius mentem suam aperiant, qvi præsentes fuerunt Medici vel Chirurgi periti, qvi sciunt qvid distent æra lupinis. Alii enim spectatores ex rerum imperitia subinde Naturæ addunt finguntqve & in vulgus disseminant, qvæ à Natura prorsus sunt aliena, cujus hisce diebus in urbe nostra habuimus exemplum.

Uxor

Uxor civis Hafnienſis primarii prolem feliciter enititur, & lochia copioſius profluxere ad diem qvartum decimum, qvo horrore corripitur puerpera & novis parturientium doloribus. Accerſitur denuò obſtetrix, & ad novum partum, ſeu ſuper fœtationem, omnes attonitæ mulieres præſentes excipiendam accinguntur. Mox ingentibus conatibus excluduntur molæ duæ, qvibus diſſectis veſtigia duorum fœtuum comparent & mulieribus imponunt, qvæ per urbem univerſam eliminant duos fœtus ſuis involucris contentos, eſſe editos. Forte advocatus aderat *D. Paulus Moth*, Regius Archiater, amicus noſter integerrimus, qvi excluſas molas curioſius examinans, ſparſam famam emendavit, viditqve non fœtum ullum involvi, ſed in mola nervoſas fibrillas, in molis aliàs uſitatas, ſpeciem qvandam embryonis mentiri & ignaris credulisqve mulieribus

impoſuiſſe. Ita vulgi rumorem correxit periti Viri & in hiſce ſacris verſati obſervatio. Non negamus dari ſuperfœtationes, qvarum exempla ſuppeditavit *Bauhinus* Append. 6. ad Roſſet. nec in patria deſunt. Nobilis enim Matrona pluſculis abhinc annis poſt primum partum maſculæ prolis, qvarta hebdomade alterum enitebatur vitalem, & utrumqve diu fatis ſuperſtitem, uno eodemqve nomine inſignitum. Molas interjectis aliqvot diebus partum verum ſubſeqvutas, ipſe vidi. At hic judicio non vulgi ſtandum, non muliercularum, ſed Medici in artis operibus exercitati & veri Naturæ interpretis. Hinc mentem meam ſubiit cogitatio, fœtum Muſſipontanum ſpecie ſui qvadam ſpectatoribus impoſuiſſe, niſi aliter à Medicis præſentibus fuero edoctus. Tumoris anomali ſpecies eſſe potuit, humanæ perſimilis. Iſtorum tumorum tanta eſt varietas, ut illis enumerandis ne

Seve-

Severinus ipse in præclaro Opere suffecerit. Ætas mulieris si consideretur, annum sexagesimum prætervecta, si cælebs tot annorum vita expendatur, certè conceptui erit inidonea, sed apta tumoribus ob menstrui fluxus defectum & senilis colluviei collectionem. Ipse locus accommodus excipiendis ad abscessus anomalos impuritatibus. Ex Historica relatione hæc moles adacto omentum usq; scalpello emersit in sentina corporis. In omenti glandulis sæpissimè tumores invenimus. Magnum omenti tumorem scirrhosum describit Joh. Huld. Streiterus Epist. ad Greg. Horstium, Magnum Tuum progenitorem Sect. 11. pag. 453. Ego nuperis annis curationi Nobilissimæ Matronæ viduæ sexagenariæ Hydropicæ interfui, cujus abdomen tandem medicamentorum ope subsedit, sed remanente tumore qvodam, ovi anserini magnitudine, duriusculo, qvimodo in dextro hypochondrio modò

ſiniſtro tangebatur pro vario ægræ ſitu, qvem exiſtimavi non vanâ conjecturâ in glandula omenti reſidere ex reliqviis morbi magno nobilis ægræ commodo. Tumorum varia eſt & forma & materia. Sunt qvippe ſangvinei, carnei, adipoſi, piloſi, verminoſi, lapidoſi, oſſei, pro varia contentorum ratione. In figura tanta naſcitur differentia, ut rudem fœtus imaginem exprimi & à vulgo æſtimari, mirum non ſit. Corporis humani partes paſſim in lapidibus, plantis, conchyliis à Natura effinguntur, in nonnullis totus homo. Mandragoræ radix homunculum refert, ſicut diſſecta filicis radix aqvilam. Juglans cerebri humani gyros, membranas, ventriculos exprimit, qvod etiam nux moſchata obſcurius imitatur. Teſticuli in ſatyrione repræſentantur, pulmones in pulmonaria, renes in aſaro. Vidi ſilices in externam hominis figuram qvaſi arte tornatos. Hominem ſiliceum mam-

mas

mas tenus in Musæo suo habuit beatus noster *Wormius*, descripsitqve in Hist. Nat. l. 1. Sect. 2. cap. 13. exactè referentem caput, collum, humeros, pectoris summa, oculos & nasi protuberantiam, scapulas ac colli musculos. Referente *G. Agricola* l. 7. Nat. Fossil. cap. 5. Constantinopoli in Sapientiæ Templo, sunt duæ candidi marmoris dissecti crustæ, qvarum utriusqve maculæ, nonnihil cinerei coloris, ita sponte naturæ discurrunt, ut totam D. Johannis Báptistæ, vestiti tergore cameli, imaginem repræsentent. In Misnia Monachi faciem habitumqve in lapide repertum ferunt, qvum Lutherus reformandæ Ecclesiæ incumberet, sicut in aliis haleces, & in meo serpens visitur. Ad partes si descendamus, eæ passim in lapidibus à Natura exsculptæ sunt. Cor enim aliqvi referunt, alii renes, lienem, lingvam, pedes. Scribit *Baptista Fulg.* lib. Collect. c. de gemm. & Lapid. na-

tur. ſculptis, qvod in agro Placentino ſuo tempore lapis Alabaſtrites inventus ſit, in qvo figura apparuit capitis humani mortui, qvem hoc nomine laudat *Chaſſanæus* Cat. Glor. Mund. part. 12. Conſ. 91. *Plinio* ſi credimus l. 37. c. 10. Diphris, ſive Diphyes, ut legunt *Geſnerus* & *Agricola* genitale utriusqve ſexus monſtrat. Priapolithos prope urbem Caſtrenſem repperit *P. Borellus* Cent. 3. Obſ. 85. Qvid de tuo Hyſterolitho dicam, qvem tuo beneficio apud Magnum noſtrum *VVormium* olim vidi, deſcribuntqve *Boethius* de Gemm. & Lap. c. 225. *Geſnerus*; *Agricola*, *de Laet* l. 2. de Gemm. cap. 15. & figuram *Beslerus* in Gazophylacio Rer. Nat. addit, ſed accuratius *VVormius* l. 1. Muſ. Sect. 2. cap. 13. tuo ipſius dono. Muliebre pudendum exactè monſtrat, ſicut & concharum qvædam genera, paſſim obvia. Ea ratione etiam in tumoribus anomalis corporis noſtri variæ figuræ poſſunt imprimi

ad hu-

ad humanam ſimilitudinem. Caput infantile, oculis, naſo, & ore diſtinctum propendens puellæ noſtræ tumor æmula ſpecie referebat, cujus hiſtoriam Cent. 1. Hiſt. 6. ſignavimus. Steatomata varia ex morbidis extraximus, variâ figurâ. Carcinomata qvoqve inæqvali protuberantia diverſam faciem oſtendunt, præſertim exulcerata. Extirpavimus anno ſuperiori ex abdomine feminæ honeſtæ carcinoma, capiti infantis haud abſimile. Nolo tamen has ſuſpiciones tibi, inclyte Horſti, pro veris commendare. Documento tantum ſint, temere non eſſe recipienda, qvæ ſine idoneis teſtibus inter vulgus ſparguntur, qvum multa ſint, qvæ ſimilitudine & ſpecie humanâ prima fronte mortales deludant. Indicta hæc volo, ſi vera narraverit fama, ſi verum fœtum exſectum fuiſſe vel Tu, in his lynceus, vel fide dignus alius perſvaſerit.

Cre-

Credamus interea Hiſtoriam veram eſſe, ne nobis indignetur Enarrator, & qvia externæ & internæ fœtus partes ordine ſuo recenſentur, ponamus iſtam ſuppoſitionem, ut ad veram cauſam inveſtigandam accingamur. Ex Hiſtorica narratione moles cui fœtus includebatur inter peritonæum & inteſtina tenuia in infimo hypogaſtrio reperta eſt pendula, qvatuor firmiſſimis vinculis ex peritonæo ortis ſuſpenſa, qvinto verò tenacius inteſtinis tenuioribus, qvibus incumbit, annexa, adeò ut extra uterum prorſus alieno loco fuerit collocata, & uterus ipſe matris illæſus intactusqve dicitur, nullo obductæ cicatricis veſtigio. Uteri verò vicarias operas ſupplevit ipſius molis involucrum duriſſimum, qvod bubuli ventriculi tunicas colore referebat & craſſitie. Hinc tres oriuntur difficultates enodandæ, tuoqve judicio limato ſubmittendæ. Prima, An extra uterum conſve-

ſvetum conceptio fieri poſſit & fœtus conformatio. Deinde, qvia ſine ſemine virili nuſqvam fit conceptus, ubicunqve deniqve fiat, qva via ad vacuum ventris pervenerit. Deniqve qvo artificio ſe per ſex luſtra in novo hoc utero ſine putredine conſervaverit, & ſine ulteriore ſui augmento. Primum qvod ſpectat, qvanqvam ad communem generationis normam uterus ſit neceſſarius, tamen & illius vices aliæ partes ſupplent, qvæ vel cavitate idonea, vel ſufficiente calore præditæ ſunt. Uterus ordinaria Naturæ lege huic officio deſtinatur, ob commoditatem & ſeminis recipiendi & fœtus nutriendi & excludendi, non qvod aliis partibus ea vis denegetur, ſi tam commodo eſſent loco ſitæ. Uterus præter calorem foventem & locum aptum ad generationem nihil confert, ſicut nec ovi teſta ad pulli conformationem. Semini vis formatrix ineſt, qvæ externo qvocunqve ca-

lore

lore adjuvanda eſt, & commodo munienda receptaculo. Carteſiani ſolo calore id fieri credunt, qvo ſeminis particulæ agitatæ ob ſuas figuras neceſſariò in germen animalis abeunt; eo modo qvo ex oblongis ſalis particulis in aqva vi caloris agitatis & inter ſe conjunctis variæ ſalium, ſtirpiumqve imagines efformantur, qvemadmodum commentatur *Henr. Regius* Fundam. Phyſ. cap. 10. Igitur alius qvicunqve locus capax & calore tepens, ad fœtus conformationem aptus eſſe poteſt, qvanqvam non ad excluſionem, unde ita ordinaria naturæ voluntate ſtatutum eſt, ut eo plerumqve loco concipiatur fœtus qvo commode non ſolum conformatur, ſed & excluditur. Certè ſi penitius naturam inſpiciamus, omnes particulæ corporis noſtri in ſe habent generationis principium & locum, & in ſe generant qvotidie, ut meritò olim qvis dubitaverit idemne eſſet adultus, qvi puer

fue-

fuerat. Apud *Salmuthum* Cent. 3. Obs. 94. ex nefando & igne expiando congressu juvencula fæmina per os infantem enitebatur, sine dubio in ventriculo conceptum & efformatum, sed qvia diu moram ibi trahere non potuit, ob ventriculi motum & assumptorum impedimenta, digiti longitudinem non excessit infans, & maximis doloribus, summoqve vitæ periculo partus fuit. Hujus qvidem Historiæ veritatem impugnat *Ludovicus Keplerus*, Vir Doctissimus & meliore fortuna dignus, in dissertatione de Basilisco, qvam præsens mihi nuper in transcursu ostendit. Sed testatur *Salmuth*, se ex literis Joannis Komeleri, in Consulis illius civitatis, ubi hæc acta, ædibus tum degentis, ut oculati & fide digni testis, ad Gothofredum Hoffmannum affinem & Compatrem suum datis, hæc descripsisse. Pro nutritione & augmento exili, vasa ventriculi sufficiebant, vel ipse vicinus

chy-

chylus. Nec novum eſt in ventriculo, qvanqvam continuo aſſumptorum motu abluatur, tamen & apoſtemata, tumores &c. coacervari, ſuisqve pelliculis includi. Tophi cortice duro ſed ſubſtantia piloſa in animalibus conflantur, & diu in ventriculo aſſervantur, de qvorum generatione erudite nuper ſcripſit in Ægagropilis *Georg. Hier. Velſchius.* De Bezoar *Baubini* diligentiam jam dudum orbis ſuſpexit. Ex bovino ventriculo tophum mali granati magnitudine poſſideo. In Islandici arietis ventriculo 50. hujusmodi reperti, ovo columbino æqvales, qvorum aliqvot in Pinacotheca ſervo. Folliculos vermium ibidem obſervavi in bobus, porcis &c. Nec ab ſimilia in homine notata *Qvercetano* in demonſtr. Hermet. Med. cap. 5. J. *Jac. Crafftio* ad Hild. Cent. 2. Obſ. 71. *Panarolo* Cent. 1. Obſ. 41. Calculos plures qvam 30. fundo ventriculi pertinaciſſimè adhærentes extraxit *Job.*

Bilgerus in Epist. ad Clarissimum Tuum *Parentem* Sect. 11. pag. 456. Et ego silices & benè multos & satis grandes ex ventriculo agni exemptos habeo. Igitur alienas res sibi concreditas & ventriculus custodit, & vel suis tunicis claudit, vel propria cujusqve rei membrana involvit. Tophis seu pilorum fasciculis crustam duram obducit. Cur semen æqvè hic atqve in utero non exstrueret sibi domicilium seu secundas membranas? In brutis nescio an hujus extet exemplum. Frater tamen meus amantissimus *M. Albertus Bartholinus* non ita pridem mihi narravit de fele qvadam, qvæ in prædio Arcis Regiæ Fridericiburgensis suos fœtus evomuit, summâ adstantium admiratione, qvi sanctè affirmarunt, felem nihil prius devorasse, nec alia via rejecisse. In intestinis ova concipi & exinde excludi, extra dubium est, siqvidem vera sunt, qvæ de ovis galli multorum experientiâ & fi-

G de re-

de referuntur. Ego propius ad uteri devolvor regionem, in cujus vicinia fœtus Mussipontanus inventus. Extra hunc uterum aliâs, sed vicino loco; nempe in Vasis spermaticis juxta fundum molam genitam vidit *Marqvardus* in Empir. Pract. In Tuba uteri, cujus eadem ferè cum utero substantia, concipitur fœtus. Qvatuor exempla recitat *Riolanus* l. 2. Anthrop. cap. 35. fætuum ex tubis uteri exsectorum, digna qvæ pro fœtu Mussipontano adducantur tanqvam verissima, tot Medicorum & Chirurgorum Gallorum testimoniis probata, de qvibus neminem dubitare vult *Riolanus* Veteranus Anatomicus, & tardæ aliâs fidei. Semen autem virile existimat per anfractuosos vasorum ductus tubam intrasse. *Vesalio* l. 5. Fabric. Hum. cap. 15. tenuior est uteri tunica qva in cornua sua desinit. Certè in tubis uteri semen masculum qvotidiè recipi vero mihi fit simile, ibiqve præparari;

unde

unde fit, ut primo menſe in utero, ex obſervatione *Harvei*, nihil compareat, qvum revera ad conceptionem concurrat, nec prorſus ſtatim evaneſcat in auras, ſed ad tempus ibi deliteſcat, ut cum femineo miſceatur uniaturqve. Hinc qvando regreſſus denegatur qvacunqve obſtructionis cauſa, in Tubis hiſce mole dilatatis fit conceptus, ſed qvia in tantam capacitatem ampliari non poſſunt ſuâ naturâ teretes & anguſtæ, niſi raró naturæ robore, qvod de hydropica narrat *Tulpius* l. 4. Obſ. cap: 44. vel exiles fœtus generantur & imperfecti, vel incredibilibus doloribus ex membranarum diſtenſione matri mors infertur, vel ſi mater ferendo eſt, ruptis cornuum tunicis ampliorem locum in cavitate abdominis fœtus eligunt. Habes, mi Horsti, meam conjecturam, ut conſtet qvomodo fœtus ille inter peritonæum & inteſtina pervenerit. Qvanqvam enim ſemini maſculo ille inſit

fervor, ut vaporum ſpecie ſpiritus qvocunqve feratur; tamen qvia nulla tum foret ratio cur non in capite qvoqve & corde verus fieret conceptus, malo manifeſtis viis & certâ conjecturâ probatis inſiſtere. Credo igitur ex ſemine conceptum fuiſſe in Tuba Uteri fœtum Muſſipontanum, eumqve grandiorem perrupiſſe canalem anguſtum & in proximam abdominis cavitatem projectum. Ut id firmius concedamus, uterus intercedit, qvi prorſus dicitur intactus ſine ullo cicatricis veſtigio. At ruptura tubæ adverti forſan potuiſſet, ſi eo diſſectoris curioſitas deſcendiſſet, vel certè cicatricis manifeſtum veſtigium. Molitur ſubinde alium huicqve haud abſimilem ex utero exitum Natura, ut mirum nullum ſit, ſi ex anguſtis Tubarum carceribus ſe extricare conetur fœtus. *Hildanus* Cent. 1. Obſ. 64. diſſecuit aurificis uxorem, in qva matrix, erumpente infante lacerata,

rata, ejusqve caput in lævam ventris capacitatem demissum. Ex hac uteri mixtura fœtum nunc caput, nunc pedes manusve, qva data via est, in abdomen exserere, nunc toto corpore maternis intestinis incumbere, concedit *Veslingius* Synt. Anat. cap. 7. Interdum foras per apostema prorumpunt osseæ particulæ, ex umbilico, qvod vidit *Albucasis* l. 2. Chir. cap. 76. *Marcellus Donatus* l. 4. Hist Med. Mir. cap. 22. ex ano, teste *Marsilio Cagnato* l. 4. Var. Observ. cap. 9. *Jo. Langio*, Lib. 2. Epist. Med. 39. Itaqve qvum ex tubis evasisset fœtus Mussipontanus, suo adhuc involucro tutus & tectus, ad proximam intestinorum regionem alligatus est ea vi qva atheromata, steatomata &c. partibus sæpe affiguntur. Majus v. misera Mater pondus sensisset, si ad justum incrementum pervenisset, jam enim magnis doloribus vel per apostema viam sibi præparasset, vel cum matre fuis-

 set,

ſet ſuffocatus. At v. ſive nutrimenti defectu ſufficientis per lactearum inopiam & obſtructionem, ſive loci penuria compreſſus ad magnitudinem conſvetam debitamqve non pervenit. Qvod putredinem evaſerit, ſalinis ſpiritibus imputandum, qvibus induruit & ſiccato corpore incorruptum perſtitit. Nolo cauſas petrificationis retexere, qvas dato ſtudio pertexuerunt qvi in Lithopædio deſcribendo deſudarunt, laudati nobis Cent. 2. Hiſt. 100. Nec opus noctuas Athenas, aut apud Te de his prolixius nugari. Calculos non tantum in qvavis corporis parte generari plures demonſtrarunt, inprimis *M. Donatus* l. 4. cap. 30. & plures tales vidimus, etiam ex corde Cervi Norvvegici extractus nuper lapis ponderoſior in Muſæo Auguſti Regis noſtri ſuſpenditur: Sed qvod mirabilius ipſæ partes in Saxum converſæ leguntur, nonnunqvam tota compages. De his alibi actum. Unum

præ-

præterrire non possum, de qvo sententiam tuam exqviro. Nuperis annis ex Svecia nobis relatum fuit, bovis cerebrum universum in lapidem mutatum esse, qvod illo mactato demum deprehensum, qvum antea prono semper & inclinato capite in pascuis vix ossibus hærens ægrè progrederetur. Dubitavi exinde, qva via spiritibus patuerit commeatus. At nuper qvum ex obsessa urbe nostra benevolè in castra Svecica essem invitatus ab Illustrissimis Legatis & Senatoribus Dn. Schiringo Rosenhan & Dn. Stenone Bielche magnis Literatorum fautoribus, comperi à laudatis Viris rem, prout narrata fuerat, veram esse, servariqve adhuc cranium cum incluso cerebro lapideo in prædio qvodam Oxenstierniano, ad spirituum verò liberum transitum relicta videri hinc inde foraminula excavata, qvæ per stramen immissos liqvores & flatus transmittant, utqve magis & crede-

rem qvæ dicebantur à fide dignissimis,& diligentius in inusitatæ rei causam inqvirerem, promisit mihi Illustris Bielckius vel iconem accuratam vel particulam cerebri saxei: Ubi promissis steterit magnus Heros, faciam ut & Tu hujus beneficii fias particeps. Interea hæc apud Te rumina, Vir Eruditissime, & Epistolæ præter spem prolixæ ignosce. Currenti calamo, etiam maximè occupato, semper aliqvid offertur, ut vix sisti possit aut retardari. Facit naturæ fœcunditas, & Tui amor, ut ad lancem verba non expendantur. De re insolita qvid dici possit, qvidqve mihi videatur, Tibi roganti amice & candide exposui, cui plura debere velim. Et nisi jam aliis negotiis avocarer, pluribus testarer, qvanto obseqvio & officio Tibi amicissimo sim obstrictus. Vale, Vir Magne, & in Literariæ Reip. commodum & splendorem diu vive, nostri memor, & si tempora tua permise-

miſerint, Spicilegium ſecundum vaſorum noſtrorum Lymphaticorum, qvod mitto veloci oculo tuo ſed benevolo percurrere. Scripſi neceſſaria celeritate. Hafniæ, 2. Nov. 1660.

CAPUT XII.

Ex hypochondriis fœtum nonnunqvam exire.

PErrupto itaq; utero, non in abdomine ſubſiſtit ſemper partus, ſed hypochondria penetrans exitum qværit. Vel arte vel natura hanc ſibi pandit viam. Illud in ſectione Cæſarea; hoc in uteri apoſtematibus ad ventrem externum ſuppuratis. Sectioni Cæſareæ nihil operæ inſumam, qvia cunctorum deſiderio ex aſſe ſatisfecerunt *Franciſcus Roſſetus*, & *Theophilus Raynaudus*, omnibusq; dubiis & difficultatibus ſolutis præclaram ſervandi infantes artem vindicarunt, qvam, præter infinitos alios, laudat *Scipio*

Mercurius, & qvotqvot humanæ saluti benè cupiunt. Freqvens ea operatio apud Gallos arte & ingenio, & manu promptos. Memini Parisiis cum degerem feminam terq; qvaterq; feliciter sectione Cæsarea partus suos enixam, qvæ via naturali parere nunqvam potuit. Miror patriæ nostræ aversum ab hac sectione animum, qvo multi pereunt, qvi servari possent. Nuper admodum Fridericiburgi ultimo mense gravida ab alio juvene jugulata interiit, embryone adhuc post mortem matris se movente, qvi tamen auxiliaribus Chirurgi secantis manibus destitutus diu supervivere in utero non potuit, atq; ita periit qvi servari potuisset, & ex simplici homicidio duplex factum, cujus culpâ illi viderint ad qvos hæc negotia spectant. Silentio præterire hic neqveo, qvanqvam silentio dignum, facinus horrendum carnificis Roëschildensis, qvi nuperis annis Holbecæ, qvæ urbs

qvoq;

qvoq; Selandiæ eſt, Copriani uxorem gemellos utero geſtantem occidit, qvæ ſub patibulo à cohorte noctivago qvum humaretur, canes accurrentes ex alvo putrida ſinguli ſuum fœtum extraxerunt, & ore hinc inde circumtulerunt, ſpectaculo horribili, cujus facinoris jam, dum hæc perituris chartis illino, pœnas luet carnifex incarceratus. Miſera fuit & altera nativitas ſectioni Cæſareæ ſimilis, pueruli Belgici à tauro ruffo procurata, qvam *Cent. 2. Hiſt. Anat. 8.* inſerui. Facilior omninò hic naſcendi modus periti Chirurgi manu adminiſtratus, qvi noſtras feminas terret, ſectionis iſtius ignaras, minoriq; dolori junctus, qvum citius levi vulnere abdomen aperiatur, qvam naturales partes dilacerentur. Neq; uteri craſſities in gravidis ſcrupulum injicere debet, qvæ tanta non eſt illa parte externa infra umbilicum, ubi ſectio fit, imó ultimis menſibus ibi tam tenuis eſt uterus il-

liq; circumtenſæ abdominis partes, ut moventium embryonis digitorum veſtigia manifeſté & viſu & tactu non raró diſcernantur. Decantatam illam uteri in gravidis craſſitiem placenta conficit uterina, qvibus locis ſuperius & poſterius utero adnaſcitur.

Naturæ ſuppurantis robore ex foraminibvs in hypochondrio fœtus oſſicula expreſſit Ingera noſtra, cujus cauſa de his nobis ſuſcepta ſcribendi cura. Vix ovum ovo ſimilius, qvam eſt huic noſtræ altera ab *Alexandro Benedicto* Veronenſe Medico l. XXV. c. 33. his verbis annotata: Mirum obiter naturæ exemplum referam, cujusdam Venetæ matronæ, qvæ cum partum legitimum excluſiſſet, alter incluſus intra ventrem manſit mortuus, qvi in magnis puerperæ difficultatibus tabefactus, fluore qvodam profluit, ex naturalibus oris; demum ortis in ventre, tribus fiſtulis, ex una, qvæ omnium maxima erat, integra infan-

infantis calvaria extracta est, cunctis mirantibus! Deinde singulis diebus reliqva ossa desumpta sunt. Unde mirabili naturæ ope sanitati restituta est. Qvæ porrò ad has vias pertinent, priora exempla, pariterq; ea qvæ seqventur, illustrant.

CAPUT XIII.

Ex Iliis apertis nati.

ILia qvoq; in muliere nostra pro ossiculis gemellorum patuerunt. Ne via ista pro inaudita traducatur, alios testes citabo. Non ita pridem mihi narrabat obstetrix nostra Elisabetha Johannæa, ætate provecta & supra decies mille puerperiis probata, adfuisse se puerperæ Hafniensi, præsente Medico in arte nostrâ magni usus D. *Joachimo Schelio*, Poliatro Hafniensi qvæ diu in partu vexata & exercita, eniti tamen fœtum neqvivit antea in utero extinctum; tandem in magno illo natu-

naturæ & puerperæ conatu, ruptum esse ingven sinistrum, exq; eo prodiisse fœtus particulam sed osseam, reliqvisq; partibus per consvetam Naturæ vim effluentibus, puerperamq; exinde convaluisse, matrem postea plurimorum Liberorum. Ad externa si divertamur, voto nostro & instituto inserviet *Achilles P. Gassarus* Medicus in historia ad D. *Matthiam Cornacem* missa, ex comitatu Feldkirchiensi, qvam ex eo contractis in paucas lineas periodis mutuabor. Muliercula qvædam cui à mariti familia Pflegerin cognomen erat, in pago Gettzig tum habitans, verè imprægnata, instante tandem partus tempore præsentibus & agnatis & obstetrice per aliqvot horas debito modo exagitata est. Cum autem in cassum diutius laborare videretur, nimiis laboribus, non solum fœtus, illis insciis, suffocaretur, sed & Mater de vita periclitaretur, tanqvam desperata relinqvebatur, gallinarum

jufcu-

juſculis per intervalla refocillata. Sic miſera illa per reliqvum puerperii ſpatium curata, paulatim dolores remittere, menſtruorum tamen fluxum perſeverare ſenſit, qvi deinde ceſſavit, doloresq; magna ex parte evanuerunt, ut decreſcente inſuper nonnihil uteri mole, cuncta illa ſibi proſpera ad integrum fere annum repromiſerit. Qvo tamen non plenè evoluto, tumor qvidam particularum in ſiniſtra inferioris ventris parte, paulo ſupra ingvina apparere de novo cœpit: qvi dum qvotidie augeri, & demum etiam dolorem apoſtematoſum, cum cutis livore ſuper inducere pergeret, ibi mulier Chirurgi Magiſtri Nicolai Clæſi, civis Feldkirchienſis auxilium primum invocavit. Is abſceſſum illum jam ad humani capitis magnitudinem excreſcentem, detumefacta alvo, novacula decuſſatim diſcidit, qvo facto tanta fœtidiſſimæ virulentiæ copia effluxiſſe fertur, ut præſentium nullus

nullus ſufferret. Chirurgus ulcus ſordidiſſimum mundificare & abſtergere, qvousq; intra pauculos dies ſemiputrida qvoq; ac corroſa oſſicula una eum pure exire cœperunt: Tandem erumpentibus integris tibiarum oſſibus, poſterioribusq; calvariæ fragmentis, manifeſto deprehenſum fuit, ea ipſa reliqvias eſſe fœtus illius, qvem mulier ante annum peperiſſe debebat. Ulcere mundificato, per ſe ad conſolidationem properavit, muliere omninò perſanata. Idem Achilles ad *Joannem Langium* qvoq; Lib. 2. Epiſt. Med. 39. eadem de conterranea ſua in Goettzin teſtatur, qvum diu fœtum mortuum in utero geſtaſſet, tandem hunc marcidum per apoſtema in iliis ſuppuratione apertum, fruſtillatim ejeciſſe. Huc referenda illa Virgo, de qva S. *Hieronymus* L. 1. in Jovinian. n. 69. è cujus latere Budda Princeps dogmatis Gymnoſophiſtarum generatus dicitur, cujus opinionis autoritas apud

pud Indiæ Gymnoſophiſtas qvaſi per manus tradebatur. E latere perfoſſo id factum retur *Raynaudus* c. 1. de Part. Cæſ. cujus tamen nullam eſſe apud ſeculi Sapientes méntionem, multò minus fidem: Certè non vulnere, ſed ulcere in latere matris facto editum fuiſſe Buddam, fide carere nõn poteſt, ſi qvidem vera ſunt qvæ in eam ſententiam hic urgemus, & *B. Hieronymus* pro vera hiſtoria contra Paganos reſumit, ne abſonum credant ex Virgine natum Meſſiam, qvia incredibilem Buddæ nativitatem ipſi Indi admiſerunt. Niſi miraculi inde fides imminuatur, qvod vivus & integer ex latere matris emerſerit.

CAPUT XIV.

Ex ano infantes excluſi.

Pudet me æſtimantem qvam ſit ſordida animalium ſuperbiſſimi inter ſtercora ſedes nativa, ut, qvando mol-

lissimé habitat, inter infimi ventris sordes collocetur. Coalescit recto intestino uterus, & invicem non raró aperiuntur, ut inter se excrementa sua communicent. Sic recto intestino ex corrupti uteri contactu perforato, alvi fæces per pudenda mulieris excreta observavit *Dodonæus* ad C. XI. Benivenii, qvemadmodum & ego in pago mille passus ab urbe nostra distante, ex Scroto rustici similia excrementa vidi rejecta. Monuerat hoc ante *Oribasius* l. IX. Synops. c. 51. & clarius *Fernelius* l. VI. Pathol. c. 15. interdum in directum intestinum penetrare abscessum, tumq; fæcis nonnihil ex uteri cervice profluere. Nonnunqvam prorsus rupto interstitio unus fit meatus, qvod in difficili partu alibi notavimus, & nuper in violenta extractione fœtus mortui in platea Boreali puerperæ contigit. Sic apostemate uteri gravidi ad intestinum rectum rupto, vel fœtus vel fœtus particulæ egredi pos-

di possunt. Digna hujus rei historia extat apud *Jo. Langium* Lib. 2. Epist. Med. 39, de civis ex oppido Eberbach Andreæ Seidlen uxore, qvæ fœtum viventem aliqvot menses in utero gestaverat, & qvum jam tempus enixus appeteret, ubera prius turgida lactis aqvosi rore maduerant ac detumuerant, puero in utero non subsiliente. Tandem fœtum asserit in matrice computruisse, cujus de cruribus & cerebello ossa denigrata & carie obsita, qvum mulier ob intestini exulcerationem alvi profluvio laboraret, anno decimo non per vulvæ ostiola, sed per anum, esse excretam. Aliud ejusdem generis exemplum, qvod Romæ contigit Anno Domini M D LXXI. subministrat *Marsilius Cagnatus* l. IV. Obs. Var. c. 9. â se adhuc tyrone & præcipuis aliqvot urbis Medicis visum. Scilicet plebeja diu qvædam ægrotaverat femina febre hectica perpetua ac debili, duroq; imi ventris tumore.

Unde ille eſſet tumor non facilè inveniebatur, qvando eam utero gerere nihil amplius ſvadebat. Deſperata res dicebatur. Tamen ſic inſperanti ſalus advenit, poſtqvam via, qva venter dejicitur, fœtus humani carnes in fruſta diviſæ, & oſſa ſeparata, qvæ tumoris illius materies fuit, ſponte naturæ exiverunt. Sepulchrum diu fuiſſe fœtui defuncto uterum, eleganter ſubnectit *Cagnatus*, priusqvam naſceretur, nec potuiſſe cadaver rejici qva naturaliter debebat; aliam vel cum periculo viam eſſe á natura electam: Utero veró hunc in modum purgato, mulierem priſtinæ valetudini reſtitutam diu vixiſſe. Audiamus *Amatum Luſitanum* Cent. 2. Curat. 10. & eadem repetentem *Marcellum Donatum:* Paulla uxor Dominici Naſonis, qvi in vico Pontis Merlani hoſpitium exercet, cum 5. menſium fœtum mortuum diutius in utero geſtaſſet profluente qvotidie ex utero colluvie qvadam ſanio-

ſanioſa non ſine febre, indiesq; corpore marceſcente extenuatiſs. habitu jam affecta per ſeceſſum éxcernere cœpit officula qvædam qvæ in exitu dolorem inferentia ab ipſa deprehenſa, ac ſtercore emundata Hippolyto Geniforto Chirurgo adſervata oſtendit, qvi ea intuitus puelluli officula eiſſe deprehendit, qvod mihi aliisq; Medicis compluribus relatum, haud verum ipſe cenſui, donec mulier ipſa interrogata præſens diligentiſſimè id jurejurando affirmaſſet, in medium allatis officulis pluribus, qvæ roſeis foliis permixta ad ſtercoris fœtorem, qvem præ ſe ferebant adhuc, tollendum obſervabat, nec deſtitit ab hujusmodi excretione per menſes & annos, donec permulta officula hujus generis extramiſit. *Balduinus Ronſſeus* Epiſt. Medicinal. I. ad Carolum Goſvvinum de Maria muliere Goudana, filia Gulielmi de Vrie, ſcribit partus tempore prætermiſſo, revoluto jam

anno, unà cum lotio primùm digitorum articulos excreviſſe; ac ſenſim alia majora oſſa, tibiam, radium, coſtas, & id genus alia per poſticum cum excrementis emiſiſſe; tandemq; ſecundo á parturitione anno, maximos ante perpeſſam labores, calvariam totam cum cubito, coſtis, & aliis aliqvot oſſibus, ejeciſſe. Qvod cum lotio dicitur profluxiſſe, non ex veſica ſed ipſo utero repetendum, qvas vias confundunt qvi accuratè ſingula diſtinguere neſciunt, unde nec ex veſica nativitatem ullius advocavi, qvia qvæ per lotium narrantur emanaſſe, de utero verius ego interpretor, ejusq; orificio, cui veſicæ exitus vicinus eſt. *Roſſetus* ſect. IV. de Part. Cæſ. c. 2. hiſt. 1. & hiſt. 5. Cornac. bina exempla prodidit matricis ulceratæ pertuſæq; verſus inteſtina, cum excretione oſſium infantilium, qvas ex illo repetat, cui volupe. Nos enim ex angulo hoc immundo manum ſubducere feſtinamus.

Præte-

Præterire tamen non possum *Horatium Augenium*, magnæ inter Medicos authoritatis, qvi sine tædio Lectorem detinere potest, etiam festinantem. Digna est historia ejus repetita scriptione, qvam contexuit l. 2. de Part. Hom. c. 27. vel eo nomine qvod αὐτόπτης in dissecto cadavere observaverit ipsum partis vitium. Do. Hieronymus Bisaccionus Patricius Æsinas uxorem duxit Ferrariæ Anno 1571. Hanc ille post mensem compressit. Tum decimo incipiente doloribus partus advenientibus, & aqva plurimum fluente delusæ fuerunt obstetrices, ac matronæ: Dolores illico cessarunt ventre adhuc tumido manente, atq; ipsa magnam gravitatem sentiente. Nullum remedium tentatum non fuit á Medicis Ferrariensibus, ut fœtum educerent sive vivum sive mortuum. Tandem cum in cassum laborassent, & pondus utero incumberet, moveretureq; ad corporis

motum, anno præterito, putarunt unanimi consensu mulierem pati molam: Pro qva educenda remedia nihil profecerunt. Sic misera annis duobus eum gestavit uterum. Ejus Vir duxit ex voto conjugem ad Sacram ædem D. Virginis Lauretanæ, ac in patriam reversus vocat ad Consultationem Medicos: qvo tempore levi febre & continua tenebatur cum eisdem circa uterum Symptomatis. Hæsitabamus omnes, ac post discursus multos in eam sententiam venimus, tumorem adesse in utero præter naturam, vel scirrhosum, vel œdematosum, aut molam: Dum ita ambigimus, solo victu accommodato contenti, mulieri fluor alvi supervenit fœtidissimus, erant excrementa flava ac ut plurimum alba & livida, & copiosa, singula qvaq; hora decies ferè egerebat. En mirum dictu, nondum visum, nondum imaginatum, cum ipsis excrementis duæ effluunt costæ parvæ.

parvæ. Qvæ indicabant nobis ob parvitatem esse costas pueri in utero existentis. Rursus seqventi die duas alias emisit, & expiravit. Exenterato cadavere inventus est uterus putrefactus, qva parte rectum intestinum tangit, hoc ipsum totum corruptum; inventus est fœtus sine involucris, sine secundis, cujus caput non aderat, hoc putabamus ex putredine dissolutum: erant integra reliqva costis qvatuor exceptis, atq; visceribus, qvæ putredine tabuerant. Sceleton adhuc servat Petrus Antonius Sacchimannus. Aliud exemplum embryonis frustulatim per alvum excreti, posteritati haud invidit *Franciscus Vicqvius* Amstelodamensis Medicus, interprete *Nicolao Tulpio* l. IV. Obs. Med. c. 39. qvod ex illis relegat curiosus Lector. Cui simile, nisi idem sit, describit *Henr. Roonbusius* Obs. Med. Belgic. part. 1. Obs. 1. de uteri Rupt. p. 25.

CAPUT XV.

De Dionysii nativitate ex femore Jovis.

ALia corporis loca non occurrunt, per qvæ ex utero fœtus edi possunt, nisi ad fabulosum ævum revertamur. Jupiter enim totus & ab omni parte corporis prægnans fuit, ut loqvitur *Lucianus* in Dial. Deor. & præter Minervam, de qva nos in loco, etiam Dionysium Semeles fœtum ex femore suo, qvod ideò magnum vocat *Theocritus* Idyl. 26. partu doloroso edidit, qvam narrationem prolixius persëqvitur *Gyraldus* Hist. Deor. Syntagm. VII. Huic partui qvid subsit, alii scrutentur, & an ex vera historia traductus, nam qvæ de Jove antiqvitas finxit, ex veris profluxerunt. *Lactantii* hoc est judicium L. 1. de Fals. Relig. c. 11. non res ipsas gestas finxisse Poëtas, sed rebus gestis addidisse qvendam colorem: cum officium Poëtæ in eo sit, ut ea, qvæ verè gesta sunt, in ali-

in alias ſpecies obliqvis figurationibus cum decore aliqvo converſa traducat. Jovis cujusdam Regis Cretici ſpurius fuit Dionyſius, qvod fuſius *Julius Firmicus Maternus.* l. de Err. Prof. Relig. aperit. Magnus *Daniel Heinſius* Exercit. Sacr. in cap. 1. Nonn. femur hic de pudenda parte Viri accipit, idq; ex voce יָרֵךְ probat, qvam de femore Helleniſtæ interpretantur *Geneſ.* XLVI. 26. *Exod.* I. 5. *Ut prodire è femore alicujus*, ſit filium alicujus eſſe, aut ex eo genitum. Qvod qvanqvam commune ſit cæteris; tamen judicio Multiſcij *Voſſii* l. 1. Idolol. Orig. c. 19. ſingulari ratione hoc Dionyſio competebat, qvatenus in eo ſpectamus Noachum, qvi ſemel natus, more omnium hominum, poſtea qvaſi renatus, cum in arca à Deo fuit conſervatus. Qvidqvid de tantorum Virorum ſententia in venerandæ antiqvitatis excuſationem ſtatuendum Eruditi judicent, mihi certum eſt my-

ſticum

ſticum & moralem huic narrationi ineſſe ſenſum. Qvemadmodum enim dignior Pallas ex cerebro, ita Dionyſius ex femore Jovis natus fingitur, ut aliorum ſeculorum Joves damnentur, qvi femori Minervam, Dionyſium nullo ſuo merito, inferunt cerebro, præferuntq; lævum numen Artium præſidi.

CAPUT XVI.
De Fœtu prægnante.

MIſſus qverelis ad mulierem noſtram revocamur, cujus hactenus breviter hiſtoriam illuſtravimus, oppidò raram, ſed non inauditam. Merito inter raros Naturæ caſus numeramus, qvia raró has vias Natura eligit, aut moram iſtam patienter perfert. Non tamen exemplis caret, qvod per partes ordine hactenus monſtravimus. Multa eveniunt paſſim, qvæ negliguntur, qvia ad Medicos harumq;

rumq; rerum gnaros non perveniunt. Supprimuntur enim plerumq; ab Obſtetricibus, & ab ipſis Puerperis, ne fabula vulgi fiant. Id evenit forſan Johannæ uxori Nicolai Petri, qvæ embryonem prægnantem enixa eſt in Fionia noſtra, de qva verè dici poteſt, qvod de Pſyche *Apulejus* l. V. Met. *hic adbuc infantilis uterus geſtat nobis infantem alium.* Hujus hiſtoriam ex Obſtetricis Siſeliæ relatione *Cent.* VI. Hiſt. 100. conſignavimus. At qvum ex Clementiſſimo Reg. Maj. mandato dicta Johanna à Præfectis de partu ſuo interrogaretur, ea qvæ obſtetrix & palpaverat & viderat, ſtrenuè negavit, ſive ea ipſa non fuerit, de qva obſtetrix narraverat, ſive metu territa, ne famam aut fortunas ſuas ea confeſſione proſtitueret, qvod inaudita paſſa eſſet, qvaſi illa miſella Naturæ ludentis culpam præſtare deberet, ignara edicti *Ulpiani* l. 4. ad leg. Jul. & Papiam, qvod extat *ff. de Verb. ſignif.*

§. 135.

§. 135: neq; id qvod fataliter acceſſit, matri damnum injungere debere. Hac timida vel verecunda taciturnitate, multa Naturæ ſecreta, fiunt ſecretiora & occultantur, qvæ intereſſet Reip. literariæ, ſi remoto velo innoteſcerent. Ita his diebus mulier civis Hafnienſis ovum peperit, qvod, ne à pluribus videretur, ſtatim manu prehenſum confregit & abjecit, ipſo marito confitente. Sub hoc ſilentio multa monſtra ſepeliuntur, ranæ aliaq; miranda non ſemel à mulieribus edita, occultantur.

De embryone prægnante qvid ſentiam, in Hiſtoria nominata aperui, & adhuc in ea ſum ſententia. *Theophraſtus* urſinas carnes aſſervatas accreſcere perhibuit, qvod & ſi videret *Verderius*, neſcit tamen an poſſit ſibi perſvadere, *Cenſ. in Auth.* p. 144. Qvid de hoc portento dicturus eſſet, ſi adhuc inter vivos mereretur, neſcire non poſſum. Qvod ſi fides obſtetrici ha-

ci habenda, de cujus fide cur dubitem, prægnantes caufas habeo nullas, qvanqvam â me ipfo difficile impetrem affenfum; tamen conabor inauditum antea in humano genere partum aliis fimilibus vel illuftrare vel confirmare. Ovum alio ovo prægnans in Technicotheca fua Augufta Sereniffimus Rex nofter mihi clementiffimé monftravit. Nec dubium qvin fimilia freqventius occurrant qvoq; in aliis animantium generibus. *Jo. Eufeb. Nierenbergius* l. VI. Hift. Nat. c. 2. fcribit de Eqva in Hifpaniâ, peperiffe mulam aliâ mulâ gravidam. Certè falaces funt eqvæ Hifpanicæ, & ficut ferunt, decimo poftqvam natæ funt menfe concipiunt, & geminos fæpe uno partu ejiciunt. *Torqvemada* Dial. 8. apud *Gafp. à Rejes* Q. 36. n. 28, eqvam peperiffe mulam mortuam confirmat, in cujus alvo apertâ alia mula inventa eft. Qvis horum prior, ignoro, & an de eadem mula fermo

illis

illis ſit. Nam gravidam dicit *Nierenbergius*, at locum non determinat, qvem per alvum exprimit *Torqvemada*, nec tempus aut locus hujus egregii partus annotatur. *Jul. Obſeqvens* de Prodig. Coſſ. C. Valer. M. Herenn. vituli maris meminit, cui cum exta demerentur, gemini vitelli in alvo ejus inventi. Alvum hic *il corpo* vertit Interpres Italus *Damian. Maraffi.* Et ſimile eſt qvod refert *Jo. Langius* Epiſt. LXX. in Cervi maſculi alvo, cum eviſceraretur, hinnulum repertum fuiſſe. Scilicet in alvo á prima nativitate hæſerant vitelli & hinnulus, patrisq; ſui fratres dici poſſunt, ſimul geniti, id qvod de fœtus prægnantis fœtu *Cent. 6. Hiſt. 100.* ſuſpicatus ſum, gemellas enim hic molitam eſſe Naturam, ſed errore qvodam unam in alterius alvum inductâ cuticulâ detruſam. Ratione loci qvidem poſterior, filia alterius dici poteſt, qvia in utero qvaſi matris concluſa fuit, ſed ratio-

ratione generationis ab eadem patris virtute, appellandæ Sorores. Mures in alvo matris prægnantes esse veterum traditione fertur. *Ælianus* l. XVII. c. 17: Si mus prægnans capta dissecetur, & eximatur fœtus, in eo qvoq; dissecto fœtus reperietur alter. Ad Persicas mures restringit *Plinius* l. X. c. 65: apud Persas prægnantes & in utero parentis repertas; & salis gustatu fieri prægnantes opinantur. Editio *Parmensis* vett: prægnantes in utero Venerem patientis parentis repertas. Codex *Chiffletianus*;. in prægnantis ventre parientis. Ante *Plinium* eadem tradit *Aristoteles* l. VI. Hist. Animal. c. 37. fœcunditatis musculorum causam assignans: Qvodam loco Persicæ terræ dissectis è matris utero fœtibus, feminæi sexus qvasi prægnantes videntur. *Scaliger* Illustris notat *φαίνεται*, videri, non esse, & *qvasi* additum, modestiamq; Philosophi eo nomine laudat, sed *Gazam* perstringit, qvi τὸ οἷον

I omi-

omisit. De musculis prorsus eadem repetit *VVottonus* l. V. de Diff. Anim. c. 87. sed innominato authore, qvi mos illius & multorum est aliorum. Veterum hanc de murium generatione sententiam defendit magnus *Aristotelis* patronus *Fortunius Licetus*, ejusq; duplicem rationem prodidit l. 3. de spont. Viv. Ort. c. 50; alteram qvidem esse generationem non spontaneam, qvia viventis muris anima in utero matris materiei viscidæ in suo uterculo degentis animam sibi consimilem generet, ac indat, eo modo qvo in piscium genere passeres, rubelliones, & hiatulæ apud Aristotelem, sine usu maris omnes feminæ ex se pariunt, intra se qvum genuerint ova prolifica: qvi modus generationis communis sit etiam stirpibus, in qvibus non inest sexuum distinctio: alteram verò eorundem murium generationem Spontaneam esse, qvia in uterculis fætuum muris resciſſæ prægnan-

gnantium materia contineatur, ſive à parentum ſive à fætuum corpore illuc effluxa; in qva, velut in vaſe, portio ſentientis animæ priſtini viventis delitescat: Cui materiei ab ambientis calore ubi per coctionem diſpoſitiones ad vitam congruentes advenerint; ſtatim animam illam ſibi componere in formam eſſentialem novi muris conſtitutricem. *Gaſp. à Rejes* Qvæſt. 36. n. 31. omnem harum generationem æqvivocam eſſe ſtatuit, nec ſpecie cum aliis ſed ſimilitudine tantum convenire, à materiæ diſpoſitione ab univerſali cauſa formata & animata, prout materiæ diſpoſitio formam poſtulabat, qvam diſpoſitionem ſicut in terra, ita in utero, & etiam in aliqvibus humani corporis partibus, & contentis ibidem humoribus dari poſſe, non dubium eſſe credit. Qvam tamen æqvivocam generationem *Sennertus* operoſo ſtudio evertit.

Qvid de humano genere dici poſ-

ſit, in præſenti non addo. Clariſſimus Vir *Antonius Deuſingius*, in Fœt. Muſs. Secundin. ſect. 6. qvem commodè videram anteqvam hæc in publicum emitterentur, de fœtus imprægnati & à me deſcripti miraculo, ita ſtatuit: Apparere ſaltem (ſuppoſita hiſtoriæ veritate) ſeminis alicujus maſculini corpulentiâ ad conſtituendum conceptum neqvaqvam eſſe opus; ſed virtutem illius ſeu efficaciam ſufficere, femineo ſemini communicatam: Fieri ergó poſſe, ut virtus á paterno ſemine communicata ipſi ſemini Matris, unde embryo primum conſtituebatur, ita efficax fuerit, ut ſucco alicui ſeminali Embryonis, ad hujuſce uterum confluenti, (ut freqvens eſt, fœtus femineos recens natos fluxum album pati, ſeu q. ſeminalis alicujus materiæ ad uterum confluxum, atq; ex utero effluxum,) efficaciam addiderit, qvâ ad fermentationem, ſeu ſpiritus ac naturæ, qvæ in ſemine inſunt

exuſci-

exuſcitationem, potuerit concitari. Sed ego malo ἐπέχειν, ut ad utiliora progrediar.

De muribus prægnantibus qvæ ſit ſententia celeberrimi apud Batavos Philoſophi, *Arnoldi Senguerdii*, ex literis patet, qvas ad me non ita pridem amice exaratas, hic publicè legendas addam.

Petis opinionem meam de impręgnatione murium, qvæ tempore partus dari, aſſeritur. Mihi hactenus ea fabuloſa videtur. Varios qvidem qvi ejus meminerunt, legi; neminem tamen, qvi eam certo docuerit. Exiſtimo, qvæ autores de illa ſcribunt, petita eſſe ex Ariſtotele, illud, ut putant, aſſeverante, *lib. 6. Hiſtor. Animal. cap. 37.* Hoc ut pateat, conferam Ariſtotelis textum cum verbis eorum: Deinde inqviram in verum loci illius ſenſum & mentem Philoſophi. Hic, per interpretem Theodorum Gazam, ita loqvitur: *Terræ Perſicæ parte qua-*

dam mure fœmina rescissa; fœtus fœminini prægnantes comperiuntur. Sunt qvi vehementer confirment, mures, si salem lambant, impleri sine coitu. Notum est, Ælianum & Plinium multa ex Aristotele desumsisse qvæ spectant animalia, uti etiam eos plures narrare fabulas. Plinius aliqvoties erravit ex lingvæ Græcæ imperitia; unde factum, ut, Aristotele non bene intellecto, qvandoqve ornato stylo proponat, qvæ veritati non pari modo consentiunt. Hoc de Græco scriptore Æliano dici non potest, qvi, nimis sæpe credulus vel minus attentus, fallitur & fallit. Eos in hoc negotio Aristotelem secutos esse, dictorum affinitas monstrat. *Ælianus lib. 17. de Animal. cap. 17.* Latina indutus veste, sic scribit: *Si mus prægnans capta dissecetur, & eximatur fœtus, in eo qvoqve dissecto fœtus reperietur alter.* Plinium qvod attinet, ille *Histor. Natur. lib. 10. cap. 65.* de muribus ita loqvitur: *generatio eorum lambendo con-*

do constare, non coitu, dicitur: ex una genitos CXX. tradiderunt: (qvod etiam apud Aristotelem legitur) *apud Persas vero prægnantes & in utero parentis repertas. Et salis gustatu fieri prægnantes opinantur.* Hos seqvuntur recentiores, secure obdormientes, tuti Antiqvorum, præsertim Aristotelis, autoritate. *Edoardus VVottonus de Different. Anim. lib. 5. cap. 87* hæc habet: *Terræ Persicæ parte qvadam mure fœmina rescissa, fœtus fœminini prægnantes comperiri traduntur. Sunt qvi vehementer confirment, mures si salem lambant, impleri sine coitu.* Neqve ulteriorem veritatis indagationem perseqvitur. *Fortun. Licetus lib. 3. de Spontan. Vivent. Ortu*, ita infit; *sponte nasci animalia ex animalibus viventibus in eadem specie ab Aristotele didicimus, qvi aperte alicubi scribit, Terræ Persicæ parte qvadam mure femina rescissa, fœtus feminini prægnantes comperiuntur. Sunt qvi vehementer confirment, mures, si salem*

lambant, impleri ſine coitu. Similia occurrunt apud *Ulyſſ. Aldrovand. de Qvadrup. digit. vivip. lib. 2. cap. 30.* his verbis: *Veruntamen absqve ſalis uſu murium fœcunditatem debemus admirari. Cum ſcribat Ariſtoteles mure fœmina prægnante in vaſe miliario qvandoqve occupata, paulo poſt aperto vaſe, mures viginti & centum repertos fuiſſe. Præterqvam qvod in fœmina gravida diſſecta fœtus fœminini prægnantes obſervati ſunt.* Eadem ex Ariſtotele, absqve ulteriore inqviſitione refert *Matth. in lib. 1. Dioſcor. cap. 63.* Plures adducere, qvibus oſtendatur, ultimam reſolutionem hujus perſvaſionis in ſolum Ariſtotelem fieri, ſupervacuum puto. Perpendamus jam, an ex illo textu Ariſtotelis, tam firma facti de qvo agitur, probatio peti qveat? Si, miſſo interprete, fontem conſulamus, ſtatim apparebit defectus. Græca verba ſic ſe habent: τῆς δὲ Περσικῆς ἔν τινι τόπῳ ἀνασχισμένων τῶν ἐμβρύων, τὰ θήλεα

οἷον κύονῶ φαίνεται. Hæc ita verti debent: *Terræ Persicæ parte qvadam, discissis embryonibus, fœminei sexus* (sc. mures) *tanqvam prægnantes apparent.* Longe alius sensus horum verborum est, qvam vulgaris interpretis. Non dicit Philosophus, fœtus prægnantes comperiri; sed utitur voce *φαίνεται apparent, videntur*, & expresse addit vocem *οἷον tanqvam, qvasi* prægnantes. Qvia vero suspicio variæ lectionis oriri poterat, inspexi editionem Parisiensem & Lugdunensem, in qvarum utraqve eodem modo hæc leguntur, addita voce *οἷον.* Ruit itaqve totum & unicum probationis fundamentum: Cum Philosophus non asserat, qvod illi attribuunt. Mihi hæc videtur esse series contextus. In principio illius capitis dixerat, mirabilem esse murium generationem, ratione numeri & celeritatis. Hoc ubi probavit, ne qvis putet, ideo ubiqve tenellos esse murium fœtus, absoluto

eo qvod primario intendebat, ſubjungit, in Perſia murium fœtus adeo craſſos & obeſos produci; ut qvaſi prægnantes appareant. Dolendum certe eſt, uno præeunte, tot in errores abduci. Ovium inſtar ſumus, qvæ præcedentem gregem ſeqvuntur, eunt qva itur.

His addo aliam conſiderationem, qva etiam erroris convincantur illi, qvi tradunt, Ariſtotelem dicto loco docere, mures prægnantes naſci. Extra dubium eſt, alium ſervari loqvendi modum, cum referuntur ea qvæ plerumqve & ſecundum conſvetum & communem ordinem & curſum eveniunt: Alium, cum narrantur rara, monſtroſa, prodigioſa. Prius cum fit, uſurpari ſolet verbum præſentis temporis; ita dicimus, hoc fit in Dania, Gallia &c. qvaſi dicatur, hoc ibi fieri ſolet. Cum poſterius fit, adhibetur verbum præteriti temporis: tum dicimus, evenit, factum eſt in

Gallia,

Gallia. Atqvi Philosophus ibi utitur verbo præsentis temporis, *apparent qvasi prægnantes:* qvod argumentum est, eum referre id qvod in illa Persiæ parte, non rarum aut monstrosum est; sed qvod ibi vulgo evenire solet. Jam vero cui credibile videtur, dari aliqvem tractum vel certam regionem in Persia, in qva secundum consvetum naturæ cursum, mures soleant prægnantes generari? Ibi tum rarum foret, murem nasci non prægnantem, qvod plane a ratione alienum est. Non igitur hoc voluit Philos. sed tradit, in qvadam Persiæ parte, mures solere in lucem edi, qvasi essent prægnantes. Ratiocinatio talis est: Qvod ibi refert Philosophus, credibile est in illa Persiæ parte solere fieri: atqvi, ut mures prægnantes generentur, non est credibile, ibi solere fieri; ergo illud ibi non refert Philosophus. Præterea, si Aristoteles rem adeo miram voluisset referre, verisimile est, qvod

accu-

accuratius & ſpecialius, additis pluribus circumſtantiis factum narraſſet. Atqvi, neqve ſui ipſius, ut oculati teſtis, neqve alterius alicujus teſtimonium adducit: imo, ne qvidem locum, in qvo hoc contigerit, ſpecialiter exprimit; ſed, cum Perſia tantæ ſit magnitudinis, utitur ſolummodo voce, qva individuum vagum ſignificatur, dicens: Terræ Perſicæ parte *qvadam*. Hæc ſufficere videntur ad probandum qvod inſtitueram.

Extra Ariſtotelem, video qvidem in *Elyſio Campo*, qvem imperrime edidit *Gaſpar à Rejes*, *qvæſt. 36.* commemorari ex Torqvemada, de eqva qvæ mulam pepererit mortuam, in cujus alvo alia mula ſit inventa: Sed, cum ſcriptor ille Torqvemada mihi plane ignotus ſit; ut pote cujus librum videre mihi non contigit, plura de illa hiſtoria non adjungo.

Reliqvum eſt, ut aliqvid addam de Liceto. Qvam debili ille ſua ſuper-

ſtruat

ſtruat fundamento, jam prolata arguunt. Præter hoc, declarationes ejus mihi non arrident. Duplicem proponit modum ortus murium, de qvibus difficultas eſt, qvorum unum non ſpontaneum, alterum ſpontaneum eſſe judicat. Adſcribam potius verba Autoris: *Porrò*, inqvit, *mures, qvi prægnantes in utero matris reſciſſæ comperti ſunt, duplicem generationem habere poſſunt; altera qvidem eſt non ſpontanea, qvia viventis muris anima in utero matris materiei viſcidæ in ſuo uterculo degentis animam ſibi conſimilem generet, ac indat, eo modo qvo in piſcium genere paſſeres, rubelliones, & biatulæ, apud Ariſtotelem, ſine uſu maris omnes feminæ ex ſe pariunt, intra ſe qvum genuerint ova prolifica: Qvi modus generationis communis eſt etiam ſtirpibus, in qvibus non ineſt ſexuum diſtinctio. Altera vero eorundem murium generatio ſpontanea eſt, qvia in uterculis fœtuum muris reſciſſæ prægnantium materia contineatur,*

ſive

ſive a parentum, ſive a fœtuum corpore illuc effluxa; in qva, velut in vaſe, portio ſentientis animæ priſtini viventis delitescat: Cui materiei ab ambientis calore ubi per coctionem diſpoſitiones ad vitam congruentes advenerint, ſtatim animam illam ſibi componit in formam eſſentialem novi muris conſtitutricem.

Primus ille generationis modus diſplicet. Qvia mures animalia ſunt, in qvibus datur ſexus diverſitas: Ubi vero illa eſt, nunqvam ex uno, ſed ex utroqve ſexu ſimul, genitum producitur: qvod obtinere exiſtimo in omnibus ſpeciebus absqve exceptione. Aliter ſi fieret, ſexus diſcrimen fruſtra eſſet. Unde nec vero conſentaneum eſt; mures fœtas reddi ex ſolo ſalis linctu: qvod neqve Ariſtoteles aſſerit.

Deinde, anima embryonis minus valet ad generationem qvam anima animalis jam recens nati: atqvi illa non valet ſibi ſimilem animam producere: Cum in ſingulis natura certum

tum tempus præstituerit ad generationem, in aliis longius, in aliis brevius, ante qvod animalia ad generationem inepta sunt. Generantis & sibi simile producentis justa reqviritur qvantitas, longe excedens qvantitatem animalis recenter nati, qvid hic igitur valebit anima embryonis? Habet illud locum & in muribus, & in reliqvis animalibus perfectis & discrimen sexus admittentibus. In alia inqvirere, nunc necesse non est. Imo, animæ murium adultarum, nunqvam producunt sibi similes animas, similes mures, absqve commissione maris: multo minus itaqve hoc præstare potest anima embryonis, animalculi imperfecti, necdum nati.

Præterea, in omni generatione, apta reqviritur materiæ dispositio; unde vulgare illud, forma non introducitur in materiam indispositam: Atqvi hic reqvisita dispositio deest. Dicit Licetus, animam illam indi materici

teriei viſcidæ in uterculo. Atqvi apertæ veritatis eſt, qvamlibet viſcidam materiam, non eſſe ſubjectum aptum qvod animam recipiat & ab illa informetur: Qvalis hic viſcida materia ſit, tacet; qvia nobiſcum ignorat: ne dicam, illum gratis & ſine probatione aſſumere, viſcidam materiam in tali uterculo dari. Si ritè contemplemur, qvod viſcidum in uterculo forte eſt, id excrementitium eſt: atqvi viſcidum ex qvo ejusmodi animalia producuntur, debet eſſe ſemen vel ovum aut illi analogum, qvod hic non datur: cum embryo ineptus ſit ad ſeminis vel ovi productionem.

Qvod Licetus illud ſimili declaraturus, ſubdit, *eo modo qvo in piſcium genere paſſeres &c.* Plane hic alienum eſt, neqve qvicqvam ad rem facit. Primo, qvia autores qvi tradunt illos piſces procreare absqve mare, ſimul etiam docent, in ejusmodi priſcium generibus, non dari diſcrimen ſexus,

ſed

ſed omnes eſſe fœminas. Ita *Ariſtoteles Hiſtor Anim. lib. 4. cap. ult.* illud notat his verbis: *In teſtaceis, atqve in ſtirpibus, qvod pariat, & generet, eſt: qvod autem maris fungatur officio, deeſt. Sic etiam inter piſces genus paſſerum eſt, & rubellionum, & hiatularum: ova enim in iis omnibus inveniuntur.* Idem docet *Rondelet. lib. 5. de Piſc. cap. 16.* cum ſcribit: *In erythrinis, paſſerum generibus, & channis, nulla eſt diſtinctio maris & fœminæ, ſed omnes fœminas eſſe argumento eſt, qvod in omnibus ova inveniuntur æſtate, qvum parere debent.* Res ipſa docet, in illis animalium ſpeciebus, qvæ diverſitate ſexus carent, & tamen generant, ſolas fœminas absqve maribus generare, cum non dentur mares. Atqvi in hac materia de muribus longe alia ratio eſt, cum illi ſexu differant; qva de cauſſa vis argumenti in eo ponebatur, qvod fœminæ animalium ſexu diſtinctorum, non generent ſolæ absqve maris conjun-

ctione. Secundo, in hoc qvoqve illorum piſcium & murium diverſitas eſt, qvod piſces jam nati & ad generationem apti, generent; atqvi difficultas de muribus mota, eſt de necdum natis, qvæ alias dicuntur generare. Tertio, in eo etiam diſſimilitudo eſt, qvod piſces illi dicantur ova parere, ex qvibus alii piſces naſcantur: Cum, ut modo attigi, generatio ovorum, aut alterius ſubſtantiæ, qvæ illorum vicem ſupplet, non poſſit tribui muribus, qvibus lucis uſura nunqvam conceſſa fuit. Ne itaqve Licetus modum generationis murium, comparet cum ſtirpium generatione, qvæ absqve ſexus diſtinctione, qva ſtirpes carent, perficitur: Cum mures diſtinctionem ſexus admittant. Hæc, forte nimis prolixe, de primo generationis murium modo. Subjungam qvoqve aliquid de altero, qvem ita concipit Licetus, qvod in uterculis murium contineatur portio animæ priſti-

priſtini viventis, a qva componatur forma novi muris; & hac de cauſſa, vocat hanc generationem ſpontaneam. Multa hic dici poſſent, ſed breviter tantum qvædam notabo.

Primum ſit, qvod ponat portionem animæ ſentientis priſtini viventis. Per *portionem* nihil aliud qvam pars intelligi poteſt. Vult igitur, priſtini viventis animam ſentientem in partes dividi, & qvod ex portionibus ſive partibus a priore vivente ſeparatis, de novo producerentur mures. Verum qvidem eſt, animas ſentientes eſſe materiales, a materia dependentes, extenſas ad extenſionem materiæ, & ea ratione qvoqve diviſibiles: Revera etiam qvorundam imperfectorum reptantium animalium animas ita dividi, ut brevi tempore qvælibet pars ſe moveat; ſed qvod murium animæ ita dividerentur, ut ex illarum portionibus novi orirentur mures, forte ſimili modo, qvo ex ſto-

lonibus, novi excreſcunt frutices, vel ſicuti per inſitionem & inoculationem, certi generis arbores multiplicantur, nullo modo credibile eſt: &, ſi hoc fieret, cur magis illa murium generatio vocabitur ſpontanea, qvam talis propagatio & multiplicatio fruticum & arborum?

Secundum ſit, ut conſideretur, unde ſive a qvo ortum ducat materia, in qva portio animæ ſentientis reſidet, dicit Licetus, illam effluxiſſe, *ſive a parentum, ſive a fœtuum corpore*. An ſic loqvitur, qvod hæſitet an a parentibus an a fœtu illa materia fluat? an vero credit, qvod aliqvando fluat a corporibus parentum, aliqvando a fœtuum corporibus? Qvicqvid velit, dico utrumqve improbandum. Si a corporibus murium parentum flueret materia in qva portio animæ ſentientis reſideret, qvæ novos fabricaret mures, jam freqventiſſime eveniret, ut mures absqve mare generarent.

rent. Si admittatur hoc in muribus fieri, cur non etiam idem concedetur multis aliis animalibus. Qvorsum ergo, rursus dicam, diversitas sexus? Si materia ad id habilis non possit defluere e corporibus murium majorum & perfectorum, multo minus illa effluet e corporibus imperfectorum embryonum.

Tertio difficultas est, de modo, qvo materia illa ad uterculos esset delata. Nullo modo probabile est, illam ibi fuisse & remansisse a prima conceptione murium prægnantium: hinc enim ne qvidem uterculi erant; ubi, qvo modo materia ibi esset conservata? Neqve post conceptionem & conformationem murium prægnantium eo deferri potuit. Qvia si hoc fieret, deberet ferri ex corporibus murium parentum, in uterculos fœtuum. At qvibus id viis, per qvæ vasa fiet? qvomodo pauxillum illud

materiæ incorruptum manere potest, subeundo tot varios motus.

Neqve scrupulo caret ille loqvendi modus, qvo portio illa animæ sentientis, dicitur sibi componere animam in formam essentialem: Sed abrumpendum est. Finio itaqve Vir Excell. cum gratiarum actione pro tractatu de Pulmonibus, qvem dono mihi misisti; Vale & mihi favere perge. Amstel. 12. Jul. Anno 1663.

CAPUT XVII.

De Obstetricum scientia.

HActenus insolitas partus humani vias ordine justo expendimus, qvæ tamen, qvantum fieri potest, vitandæ. Sedulo potius procurandum, ut ad naturalem exitum fœtus alliciatur, qvi, qvanqvam humanum superet ingenium, *Galeno* fatente l. XV. de Us. Part. c. 7. dolorisq; plenus sit ex pœna peccatorum *Gen.* III: duplici tamen

men nomine præferendus, partim qvia naturalis eſt, adeoq; natura adjuvante facilitatur, partim qvia vitales juſto tempore fœtus producit in noſtræ mortalitatis ſolatium. Qvid igitur facto opus fuerit, ut Ingera noſtra vel juſto partus termino vivos ſuos fœtus excluderet, vel in utero impeditos mortuosq; per naturales vias ejiceret, dignum videtur ſcitu.

Tres ad partum naturalem mutuas operas conferunt, Mater, embryo, obſtetrix. Obſtetrix hic vel nulla fuit, vel imperita. Utraq; puerperæ vel embryoni exitium minatur. Qvanqvam enim non raró furtivi partus ſine obſtetrice edantur, & robore præpollentes militum uxores aliena ſubinde auxilia reſpuant, in difficili tamen partu neceſſariam obſtetricis operam miſellæ parturientes reqvirunt. In Gallia Chirurgis peritis hoc negotium committitur. Valentiæ in Hiſpania paſtoribus ſed pru-

dentibus & Senibus eæ partes aſſignantur, teſte *Mich. Joan. Paſchalio* l. 1. de Cur. Morb. c. 59. nec mirum, qvum *Joan. Gallego de la Serna* tr. 2. c. 5. de obſtetricum ſuarum ignorantia valdè conqveſtus optet ut Senatus Regius permittat eas examinari. *Rod. à Caſtro* l. IV. de Morb. Mul. c. 1. Viros artem iſtam dedecere, ex Borealium conſvetudine, ſibi perſuaſit. Si qvidem tamen ad partus mortuos & ſecundas extrahendas advocentur, conſilio *Celſi* l. VII. c. 29. nihil eſt qvod eos ab aliis partubus arceat, præſertim uxoratos In America Viri uxoribus ſuis obſtetricantur. Teſtatur id *Joannes Lerius* Hiſt. Nav. in Braſ. c. 17. Nam cum is aliusq; Gallus in vico qvodam diverterent ibidem, circa mediam noctem clamorem muliebrem ingentem exaudiverunt, ſurgentesq; eam á belua *Janovare* interceptam rati, accurrunt, mulierem parturientem, offendunt,

cui

cui Vir obſtetricabatur: hunc puerulo in ulnas recepto dentibus umbilicum abſcidiſſe, naſum verò depresſiſſe, pro more gentis. Sunt autem Braſilienſes mulieres ſive prægnantes, ſive puerperæ, robuſtæ, vegetæ agilésq; atteſtante *Guil. Piſone* l. 2. de Med. Braſ. c. 17. Non improbanda in puerperiis, maritorum præſentia qva uxores animantur; aliàs, ſi timidiores ſint, niſi artis peritiam habent, inutiles. Qvalis obſtetrix fuerit Socrates, *Plutarchus* 1. Qvæſt. Plat. explicat, & antea *Plato* in Theæteto. Noſtræ mulieres pudori ſuo optimè conſuli credunt, qvod feminas obſtetrices eligant. Nec damno verecundiam hanc, modo peritas haberemus obſtetrices. Cæterum cuivis obſtetricem ſe profitenti credimus, qvæ per mortes noſtrarum puerperarum deinde experimenta faciunt, Anatomiæ prorſus ignaræ, qvam diſcere vel erubeſcunt, vel faſtidiunt. Per pluſculos annos

publicè in Theatro Anatomico utriusq; ſexus & ætatis ſectiones adminiſtravi, ſed nullam unqvam obſtetricem curioſitas uterum eiq; annexas partes videndi adduxit, præter unicam, qvam eo nomine laudavi, illiq; privato ſtudio ſingula in cadavere feminino demonſtravi, qvæ tamen adhuc extra viciniam ſuam eſt ignota, ut idcircó experientiâ deſtituatur, & ego ab ulteriore liberorum cogitatione ſuperſedere cogor, qvia ipſe obſtetriciam artem nec exercui, nec exercere volo. Obſtetricum peritia & rerum Anatomicarum ſcientia ad felicem partum neceſſaria, ut opem ferant. Hinc enim dictæ *Opſtetrices* in vett. Inſcriptionibus. Romæ olim in domo Marcelli de monte ad emiſſarium Aqvæ Virginis, jam in Horto Matthæorum.

SALLU-

SALLUSTIA. Q. L. IMERITA
OPSTETRIX
Q. SALLUSTIUS. Q. L.
ARTEMIDORUS
ARESCUSA. FECIT.

ET alibi Romæ, repetente *Grutero* p. DC LII, ex F. *Urſini* imaginibus:

SEX. POMPEIUS SEX.L.DAPHNIS GRAM. CHLOE. POMPEIÆ APPI OPST	ATIA.DYNAMIS OPST.

Hinc etiam Diana, parturientium DEa, *Ops* dicta, qvam ipſam Dianam eſſe, non comitem Dianæ, *Macrobius* probat l. V. Saturn. c. 12. Ut opem felicius ferre poſſent, anteqvam pro obſtetricibus ſe venderent, deberent examinibus Medicorum & Seniorum obſtetricum prius ſubjici. In Eccleſiaſticis Daniæ Conſtitutionibus jubentur

bentur à Paſtoribus de pietate & fide examinari, anteqvam conceptâ juramenti formulâ ſe Magiſtratui civili obſtringant. Lipſiæ uxoribus Conſulum incumbit ex officio obſtetrices eligere, narrante *God. VVelſchio* in Annot. ad l. 1. Obſt. Mercur. c. 18. cujus tamen prudens qvoq; eſt Conſilium, ut etiam conſultus Medicus examini interſit. Hic ſanè de ſcientia Anatomica rectius judicabit, qvam uxor Conſulis, & de aliis agendis in caſibus difficillimis. Hujus ſcientiæ imperitia & uſus defectu malè multæ mulctantur. B. *Auguſtinus* l. 1. de Civ. DEi c. 18. conqveritur, qvod obſtetrix Virginis cujusdam integritatem manu velut explorans ſive malevolentia, ſive inſcitia, ſive caſu, dum inſpiceret, perdiderit. Qvod mater ad partum edendum ab obſtetrice fuerit ſollicitata, nondum perfectè maturo fœtu, cauſa fuit ut ſecundina utero hæſerit, ex conjectura *Plateri* l. 1. Obſ. Integerri-

gerrimus puellus obstetricis culpâ capite in utero privatus narratur ab *Henrico ab Heer* Obs. Med. XV. Puerperæ vi extractus fuit & resectus uterus apud *Hildanum* in Epist. ad Doring. Capitulum filiolæ Pastoris per imperitiam obstetricis latere tenus ita fuisse compressum conqveritur *Henr. Eyssenius* l. de Oss. Infant. c. 6. n. 4. ut introrsum adactæ ac retractæ ossium syncipitis extremitates, in suturæ sagittalis concursu mutuo satis profundum parerent sinum, ab occipite ad supremam usq; frontem protrusum. Vidimus nos non semel, brachiis, pedibus &c. mutilatos infantes, qvia ignaræ erant obstetrices, nescientes partem prodeuntem ad uterum reducere. Obstetrices igitur non tantum probatæ artis, sed & fidei commendat *Ulpianus* ff. XXV. tit. 4. de Ventr. inspic. Qvales in Ægypto fuerunt *Exod.* I, 17. qvæ spreto edicto Tyrannico, natis pueris Ebræorum pepercerunt,

runt. Hujus fidei immemores obstetrices duæ in Episcopatu Basileensi & Argentinensi, una XL, altera innumerabiles pueros nuper editos necaverunt, inditis clam in eorum capita grandibus aciculis, qvod facinus igne expiatum scribit *Sprengerus* in Mall. Malef. part. 2, q. 1. c. 13. Nec absimiles illæ qvæ falsum partum puerperis supponunt, qvæ ideó puniuntur in Jure Civili l. 2. ff. de Carb. edict. tit. 11. Huc spectat obstetricum superstitio, qvæ illarum ferè est propria, in pileo, umbilico, aliis. Divisos membratim in sceleton abortus, mensium piacula, & alia qvæ & obstetrices & meretrices prodidere, ad portentorum miracula refert *Plinius* l. XXVIII. c. 7. Talia obstetricum flagitia hodie freqventia in Alemannia, qvæ sub ditione Lotharingica est, sæpe ex qvæstionibus capitalibus deprehendit *Nic. Remigius* l. 2, Dæmonol. Sag. c. 3. De pileo illustris est locus *Ælii Lampridii*

in Vi-

in Vita Antonini Diadumeni: Solent, inqvit, pueri pileo insigniri naturali qvod obstetrices rapiunt, & advocatis credulis vendunt, siqvidem Causidici hoc juvari dicuntur. *Balsamon* qvoq; in Comm. ad Canon. LXI. Concilii in Trullo, historiam narrat de Proto qvodam è clero, qvi accusatus qvod his artibus esset deditus, postea deprehensus est habere in sinu pileum hujusmodi naturalem, à muliere qvadam acceptum, qvæ hanc illi vim in esse affirmaverat, ut omnium ora qvi adversus gestantem dicere essent parati, obturaret. Qvam mulierem, fuisse obstetricem *Is. Casaubonus* Not. ad Lamprid. suspicatur, qvia etiam *Joh. Chrysostomus* non semel in Sermonibus suis obstetrices objurgat propter hoc genus præstigiarum & majorum imposturas. De umbilico nihil addo, in qvo credulæ obstetricum mentes ludunt, & ex nodis nodos solvunt. Deciduum ad coli tormina

mina commendant *Rhazes*, *Trallianus*, & alii ad fœcunditatem conciliandam. Obſtetrix illius cuſtodiam diligentem ſvaſit *Bald. Ronſſeo* Epiſt. Med. XVII, qvi idem conſilium *Martino Scippero* Medico Trajectino, Magni *Martini Scoockii* Proavo, novas tum nuptias contrahenti, amicè ſuggeſſit. Sed obſtetricibus ſimilia mihi laudantibus, nunqvam credidi, qvia ſuperſtitione nituntur, qvam ſemper amant. Certè incantationibus obſtetrices excitare & mollire partus vexationes *Plato* tradit in Theæteto, ubi & alia Obſtetricum munia recenſet inſtituto noſtro inſervientia.

CAPUT XVIII.

De Obſtetricum Officiis.

I. QVænam prægnantes eſſent, & qvæ non, dijudicabant. *Trincavellio* l. XI. de Part. affect. c. 20. obſtetrix partes genitales mulieris pertractans

tractans concepisse mulierem facilè deprehendere poterit, si istius rei perita sit: nempe si uterus contractione claudatur, qvod suo digito cognoscit. *Capivacceus* l. IV. Prax. c. 5. os clausum etiam obstetrices sentire dicit, sed citra duritiem, ubi enim durities, & occlusio est morbosa. Uterq; id ex *Galeno* 5. Aph. 51. deprompsit. Qvò tendit Rescriptum illud de Ventre inspiciendo, cum mulier dissimulat se esse prægnantem, qvod á tribus Obstetricibus eam inspicientibus renuncietur. Jurisperiti qvoq; posteriores obstetricibus injungunt, ut probent in virginibus deflorationem; sed si altior vel urgentior probatio reqviratur, tunc adhibendos Viros peritos. Præter casum Ducis Parmæ & filiæ Ludovici Marchionis Mantuæ, alium recitat *Vincentius Alsarius Crucius* Qvæs. Epist. Cent. IV. de Spoletina Puella decem annos nata, qvæ defloratæ virginitatis initio pro-

 prium

prium accuſabat genitorem, mox negabat. Advocati Medici & Chirurgi, & obſtetrices, qvæ abditas puellæ partes intuerentur, contrectarent & judicium ferrent. Medici negare conſtanter illam fuiſſe defloratam, at obſtetrices affirmare. Qværebatur, utri nam parti Judices magis crederent, Medicis an Obſtetricibus? *Alſarii* judicium fuit, nullam prorſus adhibendam eſſe fidem obſtetricibus in illo caſu, qvod incerta ſint & fallacia ſigna omnia, per qvæ virginitas ſeu præſens ſeu jam ablata dignoſcitur.

II. Medelis puerperii dolores emolliebant. Juxta *Moſchionem* enim l. Gynæc. c. 1. debent eſſe medicinalibus actionibus exercitatæ. Conſentit *Ariſtoteles* l. VII. Hiſt. Animal. c. 12. ex diſtinctione & verſione *Jul. Scaligeri*, de Obſtetricibus: Neq; enim ſola dexteritate opus eſſe, ut juvare poſſint mulieres qvæ ægrè pariant, ſed etiam præſenti animi vi ad ea qvæ evenire qveunt.

qveunt. Sicut apud Athenienses mulierum morbis curandis præficiebantur, ita & apud Romanos. Præses enim Provinciæ etiam obstetricem audire jubetur L. 50. ff. *de Extr. Cognit.* tit. 13. l. 1. §. 2. qvæ utiq; medicinam exhibere videtur. Eleganter in hanc sententiam D. *Hieronymus* l 2. Epist. Select. 9: ipsum jactant assidere lecto, obstetrices adhibere langventi, portare matulam, calefacere lintea, plicare fasciolas. Apud *Plinium* l.XXVIII. c. 7. Sotira obstetrix nominatur, qvæ variis morbis remedia noverat, ibidem signata. Neutiqvam verò medicamentum tale dare debebant, ut inde mulier periret, *ff. l. 9. in princip. ad Leg. Aqvil.* qvale medicamentum malum venenum vocatur §. 1.

III. Ægrè parturientibus demum opitulari, fœtumq; educere, & si intempestivum fore videretur, obtundere atq; retrudere. His præcipua obstetricum munia circumscripsit

Plato, qvem aliqvo extra partum augmento juvabimus.

IV. Tanqvam pronubæ essent, mares feminasq; jugare, vel jugatos discernere, qvia gnaræ esse debent, qvod in solum qvam plantam, qvodve semen jacere deceat. Nam, ut eleganter *Lucretius* l. IV. de. Rer. Nat:

-- multum harmoniæ Veneris differre videntur:
Atq; alias aliis complent magis, ex aliisq;
Suscipiunt aliæ pondus magis, inq; gravescunt. &c:

Qvæ cura multum Reipublicæ interest, civibus seu bello seu lue exhaustis, ne vel dispar ætas jungatur, vel ad prolem inepta, magno & patriæ & familiæ cujusq; detrimento. Post *Platonem* idem obstetricum officium urget *Galenus* Comm. 5. Aph. 62. & Aph. 59. usum ostendit; Sæpe enim ut Sacerdotalis aut Regalis propagatio qvædam & soboles supersit, studiosè faciunt

faciunt civitates ut ab iis ſeu Viris ſeu mulieribus ſuſceptos liberos habeant, ad qvos ſolos ejus progeniei ſpes eſt redacta : deinde ubi mulieres non concipiunt, utrius cauſa id accidat qværitur, ut facto divortio ex aliis ſuſcipiantur liberi.

V. Nati fœtus umbilicum præcidere, in qvo etiam deligando διανόιαν reqviri rectè inculcat *Ariſtoteles* l. VII. Hiſt. Anim. c. 12.

VI. Aptè faſciis infantem involvere. Hinc *Galenus* l. 2. de Morb. Cauſ. c. 7. inter cauſas ob qvas naturalis figura permutatur, unam obſtetricum ligaturam refert, de qva legi meretur *Henr. Eyſſonius* de Oſſ. Infant. c. 6. n. 4.

VII. Infantes etiam lavaſſe olim, indicat *Plautus* in Trucul. Act. 5. ubi & puero & matri, hoc eſt, obſtetrici, ſicut explicat *Joſ. Scaliger* in Ciri, cibo opus fuiſſe narrat, qvia hæc puerum laviſſet, de qva lotione nos plura in

Puerperio Veterum commentamur. *Scaligerum* interim juvant Itali, qvi Obſtetricem vocant *Commare*, qvaſi alteram matrem.

Tantis officiis deſtinata obſtetrix, ut ſingulis par ſit, parentibusq; & Reipubl. proſit felici prolis nativitate, magnis animi corporisq; dotibus debet eſſe inſtructa. Animum qvidem pietate in DEum, fide erga demandatam puerperam exornet; præterea artem calleat, qvam exercere in ſe ſuſcepit, ſciatq; qvid uterus diſtet veſicâ, qvæq; remedia illius affectibus conducant, & διανοίᾳ illa prædita ſit, qvam non per intelligentiam ſolam cum *Gaza*, ſed per diſcurſum vulgò dictum *Jul. Cæſ. Scaliger* apud *Ariſtotelem* vertit, ut puerperam ſapienter in utroq; eventu regat, & tempora conſideratè captet, nomenq; mereatur *Sage Femme*, qvo modo Galli obſtetrices ſuas appellant. Moribus ſit placidis, niſi puerperas inobedientes inveniat,

veniat, hilaris, ſobria, Medicisq; in difficili partu vocatis pareat, unde ſapienter *Albucaſis* l. 2. c. 76: debet omninò obſtetrix non nimium ſibi arrogare & placere, ſed qvotidie diſcere à Medicis & vetulis mulieribus in hac arte uſu & longa experientia edoctis. Spem prolis maſculæ ſemper matribus faciat, qvod ſvadent *Euch. Rhodio* de Part. c. 4. *Mercurius* l. 1. Obſtetr. c. 18. inprimis ſi maribus delectari puerperam prævideat.

Eo robore corporis & ætatis ſit, qvod laboribus ſufficiat, effœta & vidua, monitu *Platonis* in Theætet. qvæ tamen antea & concepit & peperit. Cauſam hujus, ſi Socrati fides, Dianam ferunt, qvæ cum tori exors ſit, partuum tutelam ſuſcepit. Steriles verò obſtetrices fieri vetuit, qvoniam humana natura imbecillior eſt ad artes earum rerum, qvas nunqvam experta eſt: his autem qvæ propter ætatem concipere jam non poſſunt, id

imperavit ſimilitudinem ſuam honorans. Contra *Platonem* dubium oritur ex *Exod.* I, 21. ubi obſtetrices Ægyptiæ maritæ eſſe creduntur; qvia DEus ædificaſſe illis domos dicitur, qvod per auctam ſobolem Ebræorum authoritate qvam plures explicant, *Ambroſius*, *Emmanuel Sá*, & *Grotius* vaſtum illud ingenium, ſic enim בנה ſumi *Gen.* XVI, 2. & XXX, 3. qvibus in locis Græci utuntur verbo τεκνοποιεῖν, & inde בן. Alii tamen in diverſa abeunt, nec ad obſtetrices pertinere iſtam poſteritatis benedictionem rati, ſed ad Ebræos ipſos, qvia in Ebræo eſt להם *Labem*, qvod eſt maſculini generis. Cui difficultati occurrens *Jac. Bonfrerius* Comm. in Exod. monet non raró pronomina iſta maſculina pro femininis poni, unde & Paraphraſten Chaldæum hîc pronomen femininum uſurpaſſe להן. Ita & reſpondet *Th. Malvenda* in Exod. ſed addit, fortaſſe hic obſtetricibus pronomen maſculum

lum tribui, ad indicandum virilem earum animum, qvo atroci Regis edicto restiterunt. De Obstetricibus ipsis sermonem esse LXX. *Interpretes* docent: ἐποίησεν ἑαυταῖς οἰκίας, fecerunt sibi ipsis domos. Per domos multam bonorum copiam interpretatur *Theodoretus* in Exod. Interr. 2. & Auctor *Catenæ Græcæ*, omnium bonorum abundantiam, qvibus maximè domus & familiæ exornantur. Vide ejus verba, & alia apud *Jo. de la Haye* Comm. in Exod. De utroq; non malè accipiunt *Interpretes Belgæ*. Et familiæ obstetricum cognatæ auctæ dici possunt, qvanqvam tum filios generare non potuerint, nisi de ante genitis sermo sit. Verbo: DEus divitiis & nepotibus auxit, & familias protexit. Prætèrea in obstetricibus laudantur *Gordonio* p. VII. c. 7. manus parvæ, illæ tamen digitos longiores habeant & molliores, qvi aliis laboribus callum non obduxerunt, sani qvoq; sint, ne sca-

biem ſuam ſanis puerperarum partibus affricent, cujus ſingulare exemplum habet *Burgeſia* l. 2. Obſ. Obſtetr. cujusdam obſtetricis lue Venerea infectæ, qvæ infecit plures qvam 35. familias, & diſſidia inſcia inter maritos uxoresq; ſeminavit; infecti Viri uxores culpare, & hæ, ſuæ integritatis conſciæ, culpam in maritos conjicere.

CAPUT XIX.

Qvomodo inſolitæ partus viæ declinandæ?

MElioris notæ & ſcientiæ Obſtetricem ſi vel Ingeræ fortuna vel patriæ felicitas puerperio huic non invidiſſet, melius res gemellorum proceſſiſſent, & defectus ſeu matris ſeu fœtuum fuiſſent emendati. Enimverò

I. Membranæ choroidis denſitatem ſolidiorem, qvam ut ſua ſponte

rumpi posset, discindere debuisset, consilio *Ætii* tetr. 4. serm. 4. cap. 22. idq; summa ungvium acie temperato ictu, ne qvid præterea violaretur; svadente *Jasone à Pratis* l. de Partu & Parient. cap. 4. digitis oleo lilino prius unctis, ex *Heurnio* de Morb. Mul. c. 8. aut scalpello inter digitos occultato, qvem *Ægineta* l. 3. c. 76. concedit, sed præcedente sinistra manu, ne scilicet aliqvid læderetur. *Albucasis* Chirurgus inter Arabes primæ notæ l. 2. c. 75. utrumq; jungit, spatumile parvum & & ungvem. Et *P. Forestus*, l. XXVIII. Obs. 75. in schol. monet ut obstetrix prius tentet ungvibus leniter discerpere, qvam discindere. Idem svadet *Scipio Mercurius* l. 2. c. 26. ejusq; Interpres Germanicus & illustrator *God. Welschius*, qvi ferrum singulare seu lancettam novam excogitavit sine periculo adhibendam. *Mercatus* l. IV. de Aff. Mul. c. 3. cautè agendum monet, ne fœtui aut matri grave aliqvod

malum

malum ſubſeqvatur. Damnat qvoq; *Burgeſia* cap. VIII. eandem rupturam ab obſtetrice factam, propter metum ne umbilicus vel manus, vel pes erumpat, ideoq; aqvam tepidam & linimenta emollientia magis expedire ad attenuandam membranam. Cæterum ſi periculum ſit in mora, & puerpera debilior qvam ut balnea ſuſtineat, fœtusq; imbecillior, qvam ut vi viam faciat, non reformidamus neceſſariam hanc operationem, qvam non ſemel obſtetricibus noſtris injunximus, modo interea provideat, ne manus vel pes elabantur, & ſi fuerint præter expectationem protruſa, ut dextrè iterum in dolorum remiſſione remittantur, caputq; qværatur. Sunt & apud nos exempla infortunata, ideò ne audaciores ſint in hac operatione obſtetrices, ſedulò ſeqventes cautiones obſervandæ, ut 1. legitimum partus tempus adſit, nec antea qvicqvam tentandum. 2. imbecillior

ſit &

ſit & mater & partus, qvam perrumpere poſſint. 3. Craſſior ſit membrana qvam ut rumpi ex ſe qveat, id qvod digitis ſuis exploret obſtetrix. 4. In orificio matricis chorion hæreat ad ovi amplitudinem, vi laborantis protruſa, ut ea propter fœtus ipſe intra uterum adhuc retentus disrumpere eam non poſſit, tumq; legitimum partus inſtare tempus Medici conſentiunt. Svaſi his diebus obſtetrici, ut uxori paſtoris ungvibus chorion prominens aperiret, in difficili aliqvot dierum partu, editaq; eſt feliciter grandis puella. Baſſana obſtetrix Patavina admoto ſacchari acuminato fragmento exitum aqvis parare ſolet, ſicut narrabat *Jo. Veslingius*. Noſtris qvoq: obſtetricibus ſalis acuti grandioris fruſtulum in uſu eſt.

II. Loci ſiccitatem ex ruptis ante vota tunicis, emendaſſet albumine ovorum cum malvæ aut fænugræci decocto excolato, vel oleis amygdalino &

no & liliaceo, panniculis madidis, ſpongiisq; in decocto tinctis, peſſulis ex ſevo, exhibitaq; potione humectante. Teſtatur *Galenus* l. XV. de Uſ. Part. c. 5. ſuo tempore obſtetrices humores qvosdam habuiſſe, qvibus in tali caſu collum matricum perfundebant: Qvanqvam & felices partus viderim, poſtqvam humor fluxiſſet. Rectè qvoq; *Melch. Sebizius* Manual. Med. part. 5. ſ. 4. cap. 4. hoc accidens, nempe aqvarum effuſionem, cohiberi non poſſe: ideoq; operam ſolum dandam, ut parturiens facilius pariat aliis uſurpatis remediis, qualia ſunt, qvæ ex cordialium & corroborantium albo petuntur.

III. Anguſtia vaginæ ſi naturalis ſit in feminis ſtatura parvis, corrigi levi arte non poteſt. Qvis enim etiam maximè anxia cura poteſt ſtaturæ ſuæ vel cubitum adjicere, *Matth.* VI, 27. Induſtria prudentis Medici parvā anguſtiam faciliorem reddi præcipit *Jo.*

pit *Jo. Henr. Meibomius* Comm. in Jusj. c. 15. n. 41. Si igitur ab alia qvacunq; causa exsiccante dependeat, inunctionibus humidis calidisq; emendanda. Si caro collo uteri adnata fuerit, innataq; aliqva tunica solidior, unde imperforatæ fiunt mulieres, aliavè impedimenta viam solitam partus obstruxerint, nullum nisi in ferro præsidium, cujus modum tradit *Celsus* l. VII. c. 28, in clausis feminarum naturalibus; nisi inusitato fœtus robore vi viam sibi fecerit.

IV. Arctior ossium constrictio insessibus & balneis emollienda, illitionibus, cataplasmatisq; laxanda, & postea os coccygis obstinatius resistens, manu svaviter nonnihil reducendum. Qvo confert situs parturientis stantis vel nonnihil jacentis, judice *Mercato* l. IV. de Aff. Mul. c. 3. Narrat *Forestus* l. 28. Obs. 70. in urbe Delphis obstetrices habere mulieres fortes ad sustentationem destinatas, ut prægnantes in

tes in ſinu ſedeant, vel liberè ſuſtineantur. *Aetii* monitum eſt tetr. IV. ſ. 4. c. 22: ſi ob lumborum cavitatem pariendi difficultas contigerit, ut puerpera in ſella, prona flexis genibus collocetur, ut vulva delabens cervicem rectà extendat, eodemq; modo pingves qvoq; & carnoſas ſiſti. His uſibus commodè inſervit ſella ſemilunæ ſimilitudine excavata ex *Moſchione* c. 47, qvalem etiam depingit *Eucharius Rhodio* l. de Part. c. 4. Si verò Sella obſtetricalis non ſit intus fortis, in mulieris femoribus ſedere debet, eodem *Moſchione* authore c. 49. Elegans eſt ſella à *God. VVelſchio* inventa & depicta Addit. ad L. 1. c. 23. Obſt. Merc. qvam ita accommodat ut parturiens ſedere in ea poſſit ſi vires conſtent, vel decumbere reclinata ſella, ſi imbecillior ſit puerpera, in qvali ſella ſomnum meridianum Itali capiunt, noſtrisq; ægris commendare talem ſolemus; ſed pro parturiente excavata eſſe debet.

bet. Qvod si negligentius hic se gesserit obstetrix, fœtus robustior penetrans, loco movebit os coccygis, cujus incommodum per reliqvam vitam sensisse mulieres observavi.

V. Mater in frustraneo conatu roboranda fuerat; qvanqvam enim nihil remisisse à labore feratur, debuit tamen ad repetitos labores aptis cordialibus excitari & roborari, ne spes ulterior eam ante tempus destituisse videretur. Consentire non possum *Antonio Everhardo* Medico Medioburgensi ingenioso, qvi L. de Hom. Exort. p. 268, qvia aliqvoties observavit parturientes in partu difficili robustas & fortes, principiò non potuisse parere, postmodum debilitatas & ad extremum deductas, feliciter absq; ullius opera peperisse; inde concludit, uteri membranas flaccidiores evadere spirituum defectu, & eo modo infanti in lucem edendo exitum procurari. Verà qvidem est observatio, nec no-

va, ſed cauſa qvam affert, abſurda videtur, & propriæ ſententiæ adverſa. Defectu enim ſpirituum uterus deficit, & auxilium matris fœtui ſubtrahitur, ut ſolus in arena relinqvatur. Ex ejusdem principiis calor membranas uteri ad extenſionem & flexionem reddit ſeqvaces, ut hujus beneficio Indicæ mulieres facilius onus uteri deponant, qvi calor à ſpiritibus. Hinc longo labore exhauſtis ſpiritibus, deficiunt vires parturientis, & non rarò intereunt. Qvod verò ſubinde à labore vel deficientibus vel deſiſtentibus feminis, facilis partus ſuccedat, alia eruenda eſt ratio. Vel enim ſpiritibus ab utero retractis fœtus ſuo robore perennat, ut ſolus ex loculis mulieribus jam emollitis & dilatatis egrediatur; vel in lumborum cavitate deliteſcens, vehementibus conatibus reſiſtit, ſed qvieſcente parturiente & leviter inflexo corpore, ſua ſponte per patulas vias elabitur,

tur; tumq; qviescente nonnihil pariente, vires aliqvas recuperat pro novis laboribus & partu. Certè robur reqviri seu puerperæ seu fœtus, Hiskias indicat 2. *Reg.* XIX, 3. & *Esai.* XXXVII, 3: Pueri ad locum nativitatis pervenerunt, sed nullum robur adest ad pariendum. In Ebræo fonte locus ille nativitatis est, *ad fracturam*, qvasi jam vel ossa pubis vel coccygis diffracta & dilatata sint, nec tamen partum ullum succedere posse sine robore necessario.

VI. Gemellos simul & semel de exitu concertantes digitis suis obstetrix potuit compescere, ut alter ad uteri fundum nonnihil retruderetur, donec is, qvi partui proximus, educeretur primus, monitu *Ætii* l. d. Notandæ tamen hic conditiones necessariæ. Primò, ne qviescat neq; moram ullam obstetrix interponat, donec seriatim omnes educantur, secus enim expultrix vis labefactatur, animadver-

tente *Eustach Rudio* l. 2. Art Med c. 61. & *Mercuriale* l. 2. de Morb Mul. c. 3. Deinde, ut anteqvam primus prorsus sit extractus, alter manu apprehendatur ne mutetur situs, partusq; fiat difficilis, annotante *Scip. Mercurio* l. 1. Obst c. 27. Id DEI providentia in gemellis Rebeccæ accidit. Nam Jacob manu sua Esavi calcaneum, LXX. πτέρνην, *Hieronymo* plantam pedis apprehendisse narratur *Genes.* XXV 26. *Oseæ* XII, 4 Tertio, addit *Welschius* Doctissimus, ut obstetrix in eodem latere qvo alter fœtus latet, leniter sursum ventrem comprimat, donec primus ad partum veniat. Eædem cautiones observandæ, si tergemini vel plures fœtus utero gestentur, ne simul egressuri, simul omnes extingvantur. *Aristoteles* l. VII Hist. An. cap. 5. qvinos observavit; qvandam enim qvater singulis partubus edidisse qvinq;, qvem simili exemplo ancillæ Cæsaris Augusti juvat *A. Gellius* l. X. Noct.

Noct. Att cap 2. septem edidit mulier Florentina Romæ de qva *Jo. Faber*, in Not. ad Hist. Mexic. p. 475 Uxorem nobilis D Darre unico puerperio octo fœtus benè conformatos enixam refert *P. Borellus* Cent. 2 Obs. Med. 44. Novem Salustra, narrante *P. Paul. Pereda* in Schol ad Paschal l. 1. c. 57. Uno abortu XII puerperia egesta *Plinius* author est Temporibus Nicolai III. Pont Romani Anthonia femina Mutinæ fuisse memoratur in Chronico VII. Ætatum Msto primum *Pignoru*, postea *Rhodii* nostri, qvæ ante ætatis ejus annum XL, ex viro concepit filios XXX: nam tantæ fæcunditatis dicitur, ut aliqvando qvinq;, aliqvando tres filios uno partu ediderit; undecies autem gemellos, tandemq; in partu defecisse. Feliciter tot partus numerosi non succedent, nisi successivè posteriores post primum prodeant. Si tamen minores sint, per amplam regiamq; viam simul plures exe-

M 3 unt,

unt, qvod illi qvæ 150, de qva *Albertus Magnus*, & alteri Comitissæ Margarethæ trecentos & sexaginta qvinq; puerulos pusillos uno partu enixæ, contigisse suspicor, cujus posterioris tumulus in Templo pagi Lausdunensis in Belgio visitur, & Inscriptionem recitat *Salmuth* in Nov. Rep. tit. X. qvam tamen propter novitatem suspectam habet *Gasp. Schottus* in Phys. Cur. & ipse *Forestus* l. XXVIII. Obs. 66. in Schol. pro superstitiosa narratione traducit: Sed propius ad verum accedere, septem tantum fuisse fœtus, qvot nempe in anno dies sunt singulis hebdomadibus recurrentes, me olim monuit *Cl. Salmasius*. De aliis numerosis partubus videndi *Schenckius* in Obs. *Sennertus* l. IV. p. 2. S. 4. c. 5. & *Rhodius* noster C. 3. Obs. 56.

VII. Si situs in utero vitiosus fuit, ut exinde [partus] impeditus, intromissis digitis unctis obstetrix ad legitimum convenientemq; positum debu-

debuiſſet convertere, ſeduloq; impellendo, deducendo, flectendo, dirigendo procurare, ut caput primum propenderet, qvæ cura hic & ubiq; obſtetricum eſt. Pedem vel manum editam & extra propendentem, in uterum reducere convenit ea cautione, ut conatibus parturientis remittentibus manus immittatur, reqviescatq; redeuntibus, qva occaſione captata negocium facile erit & expeditum. *Celſus* l. VII. c. 29. iſtam occaſionem deſcribit, prorſus neceſſariam, ſed plerisq; obſtetricibus ignotam, ut mirum non ſit, infelicium partuum exempla multa proſtare. Qvid veró agendum, ſi caput fœtus grandius anguſtas naturæ vias perrumpere neqveat? Idem dubium monſtra bicipitia concitant, qvæ tamen prompté edita hiſtoriæ teſtantur collectæ à *Fortunio Liceto* l. de Monſtr. patentibus ſine dubio laxatisq; naturæ clauſtris. Medicamenta expellen-

 tia

tia fortia justis de causis hic proscribo, qvæ plus mulieri nostræ parturienti damni qvam commodi attulissent, partim qvod insveta illi essent, partim qvod dolores augerent parum profuturos angustâ viâ obstante, partim qvod fœtum exire non valentem, coegissent uterum rumpere, sicut id notatum *Salmutho* Cent. 1. Obs. 16. & antea *Hildano* Cent. 1. Obs. 64. ore matricis angusto existente cum valido nisu. Educi tamen fœtus mortui debuissent. Fateor. Sed qvia alia via non successit, vi attractionibus qvibusdam educendi, hortante *Abensina* l. 3. fen. 21. Tr. 2. c. 28. & *Haly Abbate* l. 8. Prax. c. 26. vel dissecandi primum tumq; extrahendi, ex consilio *Aëtii* tetr. 4. serm. 4. c. 22. & *Æginetha* l. 3. R. Med. c. 76. sive unciis aliisq; instrumentis Chirurgicis, fusè descriptis & depictis á *Celso*, *Paulo*, *Aëtio*, *Paræo*, *Aqvapendente*, *Ronsseo*, *Sculteto*, sive manu unctâ solâ, qvod probat *Fr. Ranchi-*

Ranchinus de Morb. Part. sect. 2. p. 162. ea tamen cautione, qvam ille post *Æginetam* l. 6. de R. Med. c. 74. *Jo. Heurnium* de Morb. Mul. c. 8. *Roussæum* de Vit. Primord. c. 23. annotavit, si signis collectis evasuram mulierem Medicis appareat, alioqvi diffamanda non sunt præsidia, qvæ plurimis fuere saluti.

VIII. Occasionibus his neglectis seu obstetricis culpâ, seu Medicorum defectu, seu valentiore qvocunq; Naturæ vitio, superstite Matre, fœtus mortuus in utero relictus, sectionem Cæsaream postulasset, qvam contra *Varandæum* l. 2. de Morb. Mul. c. 6. *Mart. Akakiam* l. 2. de M. Mul. c. 15. tutam & necessariam dicimus, rationibus & experimentis *Rosseti* & *Raynaudi* freti; qvanqvam *Varandæum* Præceptorem suum in Præf. novæ editionis ad Lectorē nuper piè excuset, præceptore major *Henricus Gras*, Medicus Lugdunensis, qvod dies diem doceat. Negligentiam veró mortalium, natu-

ræ providentia emendavit vel ſupplevit, & viis inſolitis collecta in apoſtemate oſſa excrevit, modo per umbilicum, modo per alia loca vicina, qvam primum ulcus auxiliari manu aſtantium deſtituebatur.

CAPUT XX.

Dubia nonnulla in Caſu hoc raro propoſita & ſoluta.

A*Ntonius Deuſingius* in Academia Gróningana Profeſſor Celeberrimus, Amicus Magnus, in amica Caſus hujus mulieris à me illi propoſiti reſolutione, varia monet urgetq;, ut illuſtretur Diſſertationis noſtræ argumentum, hic repetenda & pro epilogo expendenda, qvia ſerius mihi ab amico exhibita. Ita autem ille in Hiſtoria Partus infelicis, ad me ſcripta, loqvitur:

Cùm exigas à me Vir Excellentiſſ. judicium de hoc Caſu, in Tui obſeqvium

qvium qvid ſentiam depromam. Varia eqvidem hic poſſunt in Conſiderationem venire. Nam 1. Dubium fortè poteſt videri, an ullo ſigno geſtatio gemellorum (qvos eventus in caſu arguere videtur,) colligi qveat? Utiq; ipſe abdominis tumor gemellos minimè comprobat, utpote qvi nonnullis unum fœtum geſtantibus major eſſe poteſt, qvàm aliis qvidem geſtantibus gemellos: nec certi qvid arguit protuberantia in latera, qvia qvandoqve ex æqvo ab uno itidem fœtu contingit utrinq;; ac ubi gemelli geſtantur fieri poteſt ut protuberantia in alterutro latere major ſit. *Hippocratis* qvidem effatum novimus *aph.* 48. *ſect.* 5. *Fœtus mares dextrâ uteri parte, fœminas ſiniſtrâ magis geſtari:* qvæ pridem qvoqve *Parmenidis* & *Empedoclis* opinio fuit: at qvam nec Rationi nec Experientiæ congruere, ab *Ariſtotele* oſtenſum 4. *de gen. anim. cap.* 1. Et Experientiæ qvidem idipſum

ſæpius

ſæpius contrarium eſſe confirmat *Harvæus de gen. anim. Exerc. 69.* comprobaturqve idem *à* T. Clar. *cent. 5. obſ. 88.* Qvin & ipſe *Hipp. in lib. de ſuperfœtation.* Si ſemen viri ſit bene concoctum, calidum & robuſtum, & illud in duos ſinus uteri diſtribuatur, in duobus illis ſinubus mares duos gemellos concipi ait. Certè multa hæc opinio ſupponit vel falſa, vel ſaltem incerta De ſeminis virilis qvoad corpulentiam in uteri cavum ingreſſu, refutato ab *Harvæo*, (de qvo & à nobis in *Microcoſmi Geneſi*, eidemqve adjectis *Curis Secundis*) impræſentiarum nihil dicam: Saltem perperam & contra αὐτοψίας certitudinem uteri humani cavo duo ſinus tribuuntur, cùm ſola lineola cavitatis unius ejuſdemqve regionem utcunqve diſtingvat; ac fœtus contentus totum uteri cavum ex æqvo undiqvaqve ad implere deprehendatur. Loqvor de utero humano: Nam alia ratio eſt uteri bru-

ri brutorum viviparorum, qvæ pleraqve uterum in cornua utrinqve habent diductum, fitqve horum conceptus non in uteri propylæo, seu potiùs non fit in cavitate communi, sed in Cornibus uteri, & qvidem sæpius mares in sinistris, fœminæ in dextris (vel saltem promiscuè,) ex *Harvæi* observatione. A ratione id qvoqve alienum censemus, esse dexteras partes sinistris calidiores; atqve à dextra parte calidius utero semen obtingere. Nec qvicqvam huc facit, qvòd vena spermatica dextra à cava, sinistra ab emulgente originem ducat; hæc enim persvasio ex ignoratione circulationis sangvinis est genita qvâ constat non per venas sed per arterias, (qvæ utraqve ab aorta procedit,) sangvinem spirituosum ad testes deferri: ut adeò & illa *Heurnii* correctio sit vana & inutilis, qva *in comm.* ad *aph. alleg.* qvibus dextrum vas spermaticum à renali, inqvit, & sinistrum à vana cava descen-

descendit, iis finistrâ mares, dextrâ verò uteri parte potiùs fœminæ gestantur. Sed circa ipsam qvoqve seminis materiam fortasse non omne dubium expeditum est. Fallacia Mammarum indicia nunc mitto.

2. Hoc dubium in casu præsenti nobis occurrit, an *labores* primi, *duorum dierum*, legitimo partus tempore obtigerint; vel an non potiùs post septimum mensem gestationis præmaturi labores gestanti fuerint oborti, iterumqve dolores illi sedati ad decimum usqve mensem, nempe ad tempus legitimum. Non congeram hîc multa de septimestri partu, freqventiore qvàm octimestri, ejusdemqve causis: de qvibus *Hippocrates*, & alii passim. Saltem, dubium esse potest, an post irritos labores, legitimo qvidem ac naturali partus tempore obortos, supervivere fætus in utero potuerit ad sex septimanas, tumqve demum ad novum exurgere motum?

Haud

Haud eqvidem ignoro, homini præ aliis animalibus incertum pariendi esse tempus, qvod ipsum qvoqve ab *Arist.* 4. *de gen. anim. cap.* 4. & 7. *Hist. anim. cap.* 4. itemqve *Plin. lib.* 7. *H. N. c.* 5. aliisqve inculcatur. Sed illud incertum tempus potiùs intra decimum mensem, ceu terminum ordinarium, restringi existimem, qvàm ulteriùs excurrat. Referuntur qvidem tum à Veteribus tum à Recentionibus varia exempla fœtuum *undecimo, duodecimo, decimo tertio, decimo qvarto, decimo qvinto* mense gestationis natorum, qvorum nonnulla ex aliis commemorat *Spigel. de incert. temp. part.* Ac *Harv. Exerc. de Partu* exemplum refert fætus ultra *sedecim menses* in utero gestati; qvin imò *viginti tres menses*, item *duos* atqve etiam *qvatuor annos* gestatorum mentionem facit *Hieron. Mercurial. in Consil.* Sed circa tales si qvidem vivi nascantur in lucem, plerumqve id putem locum habere, qvod

statuit

ſtatuit *Hipp. lib. de Natura pueri*. *Nim.* Si qvæ *ultra decem menſes* utero geſtare ſibi viſæ ſunt, eas hoc modò fallere: *Cùm uteri*, inqvit, *à ventre flatum ſuppeditante ſpiritu diſtenduntur, & intumeſcunt, tunc mulieres ſe concepiſſe exiſtimant: Et ſi menſes minimè prodeuntes longiorem moram fecerint, &c. tunc in tumorem ſublatis uteris mulieres utero ſibi geſtare videntur:* &c. At ubi pòſt conceperint, *harum rationum ac rerum ignaræ, eo tempore ſe concepiſſe reputant, qvo menſes ſuppresſi erant, & uteri intumuerant.* Eadem mens eſt *Ariſt.* qvi ideò 7. *Hiſt. anim. cap.* 4. circa eos *qvi undecim menſibus diuturniores ſunt*, mulierem ſui concêptus initium latuiſſe contendit: *Latet enim mulieres*, inqvit, *Conceptus initium, ſi, cùm antè inflatus fuerit uterus, ut ſæpè accidit, pòſt coierint, & conceperint. Hoc enim principium eſſe ſui conceptus exiſtimant, qvod ſimile indicium attulit.* Qvamvis igitur ante *decimum menſem* (qvod ordinari-

narium tempus eſt,) vitales partus fiant aliqvando *ſeptimo*, *octavo*, *nono* menſe, ut inculcat *Ariſt. loc cit.* qvin imò & qvandoqve *qvinto vel ſexto* menſe, ſi vera ſunt exempla qvæ refert *Harvæus de Partu*, ex *Valeſ. Spigelio*, *Avicenna*; (de qva re pluribus in *Microcosmi Geneſ. part.* 3. *ſ.* 2. §. 83. & *ſeqq.* diſſerui;) an tamen æqvè poſt ordinarium tempus, qvod *decem menſium* definit *Hipp.* partus in longius tempus dilati vitales exiſtant, id majorem fortè difficultatem involvit: Eqvidem cenſui ego *alleg. loc.* §. 94. Ordinario qvidem tempore illo Naturam criſin, qvæ ad partum tendat, moliri ſolere, ſive ea perfecta, ſive imperfecta ſuccedat, ſive ad ſalutem, ſive ad mortem; fieri autem poſſe qvandoqve, ut poſt tentatam criſin non ſuccedente fætus excluſione, mater & fætus in vivis ſuperſint; át hæreat etiamnum ad tempus in utero fætus, donec novam excretionem natura moliatur, fætusqve

cum natura conamen intendat: Sed addidi, id eo duntaxat caſu evenire poſſe, (meo qvidem judicio,) cum etiamnum copioſi humores intra Amnion circumfluunt fætum, ipſamqve liberiorem Reſpirationem arcent, qvam exurgentem, abſumpto intra amnion liqvore, imponere ſenſim neceſſitatem partui, expoſui *ibid.* §. 71. & *ſeqq.* Utiqve patet ex iis, qvæ illic declaravi, non poſſe Fætum Reſpiratione carere, ſimul atqve cæpit reſpirando aërem in pulmones adducere; ac rareſcentibus pulmonibus neceſſariò liberiorem Reſpirationem affectare, vel in utero emori. An autem poſſit poſt decimum menſem, (cùm copioſiore fœtus alimento jam indiget,) per multas hebdomadas tantum in Amnio humorum ſupereſſe, qvod omnem planè Reſpirationem impediat, id jure merito tale crediderim de qvo poſſit dubitari: Nec ſine ratione mihi qvidem videtur, poſt varia diducta,

ducta, definitum *à Paul. Zacchia Quæst. Medico-Leg. lib. 1. tit. 2. quæst. 6.* Supra decem dies ultra decimum mensem vix unqvam portari posse fætum vitalem.

Sed 3. Posito qvòd fortè in Casu præsenti vixerint Fætus ad sex septimanas, post tempus partus legitimum & ordinarium, ut adeò *iterum post sex hebdomadas* a prioribus laboribus, (seu duodecimo mense gestationis,) sub secundo conamine, *motus* novus infantum in utero contigerit; qvî potuit ille *qvinqve annorum spatio per durâsse?* qvî potuit fætus præpeditus in exitu tam diu in corpore materno vixisse? Plures eqvidem historias fætuum, qvi biennio, triennio, & qvadriennio in utero materno fuerint gestati, commemorat *Zacchias loc. alleg.* §. 2. *à Schenck. lib.* 4. *Observ. tit. de Partu* allegatas; sed eas *fabulis* & *portentis* annumerat; ac pari illas loco constituit cum fabula illa apud *Tri-*

N 2 *gaut.*

gaut. lib. I. *de Christ. exped. apud Sin. cap.* 10. qvâ fabulantur Chinenſes, qvendam eorum Philoſophum nomine Lauzu, octuaginta annis in parentis alvo fuiſſe geſtatùm. Crediderim ego illum *motum* partim ex fermentatione qvadam vitioſorum humorum, partimqve ex flatibus excitatis fuiſſe obortum. Ita refert *Harvæus Exerc. de Partu*, ſe noviſſe matronam nobilem, qvæ plus decies enixa fuerat, qvamqve menſtruorum ſuppreſſio citra prægnationem nunqvam fefellerat; poſtea autem alteri denuptam, præter alia ſigna ſolita, ex *motu* qvoqve, (qvem ipſa, ſororqve ejus juxta cubans, ſæpe noctu ſentiebant,) ſeſe gravidam judicâſſe, neqve ab ea opinione ullis argumentis dimoveri potuiſſe, donec tandem ſpes omnis in *flatus* & pingvedinem faceſſeret. Simile exemplum refert ibidem Juvenculæ, qvæ ſymptomata omnia prægnantes comitari ſolita experiebatur, ipſum-

ipſumqve *in utero motum*, jamqve indicia imminentis partus adeſſe rata, cubile, incunabula, cæteraqve ad partum neceſſaria, in procinctu habuit: ſed fruſtra omnia; *motus* enim ceſſâſſe, & ventrem detumuiſſe, absqve ulla ægritudine. Similem juvenculam ante biennium hîc ipſe ſub cura mea habui, qvæ omnia ad partum, jamjam imminentem, ut putabat ipſa, parârat; at cujus ſpes omnis in flatus evanuit.

4. Sed ſi ergo Fœtus, in præſenti noſtro Caſu, credendus videatur non ampliùs vixiſſe, dum motus ille qvinqvennalis perduraret, qvid accidit circa fœtum, vel potiùs gemellos, qvos utero geſtâſſe prægnans videtur? Veriſimile exiſtimo, ſub ſecundis laboribus (qvi tempore legitimo, ac naturæ conſveto, ſc. ſex ſeptimanis poſt priores illos præmaturos ſedatos, denuò fuerint exorti,) cùm irritus hîc iterum, ut antè, eſſet excluſionis conatus,

natus, ſuo motu infantes validiores tandem perrupiſſe ipſum uterum, atqve in abdomen proruiſſe; ibidemqve extinctos (vel qvòd abruptus umbilicus cum ſangvine vitam ipſam profuderit, vel qvòd reqviſitæ Reſpirationi commodus locus deeſſet,) in putrilaginem temporis tractu abiiſſe. Sic in utero qvoqve fætus extinctos in putrilaginem abire, exempla teſtantur. Perire intus conceptum, inqvit *Harvæus Exerc. de Partu*, & in putrilaginem verſum ſenſim indies (tanqvam fluores albos,) emanare, nonnunqvam obſervavimus, tum in mulieribus, tum etiam in aliis animalibus. Erat non ita pridem Londini mulier, inqvit, qvæ poſt ejusmodi abortum, concepit denuò; debitoqve tempore infantem peperit; poſtea verò, interpoſitis aliqvot menſibus, dum conſveta obit munia, ſine dolore & ægritudine aliqva inſigni, prioris abortus oſſicula nigra fruſtulatim

ejecit,

ejecit, &c. In *Harvæi* eqvidem iſtoc Exemplo dubitari poteſt, an mulier illa *bipartitum* fortè *uterum* habuerit; velut dubitat *Bauhinus in Append ad lib. Rouſſeti de part. Cæſar.* itemqve *Theatr. Anat. lib.* 1. *cap.* 38. *pag.* 127. an mulieres qvæ ſuperfœtare ſolent, aut plures fœtus qvàm duos generant, *bipartitum uterum* habeant, ut canes, lepores & ſimilia animalia, qvæ multos generant fœtus? cujusmodi muliebrem uterum aliqvando inventum commemorat ibidem. In præſenti noſtro caſu putrilago effluere, ipſaqve oſſa prodire per muliebria neqvivêre, utpote in ipſa abdominis capacitate (dum uteri hiatus coaleſceret denuò, qvod facilè fieri à *Rouſſeto de partu cæſareo* aliisqve per exempla oſtenditur,) undiqvaqve concluſa: qvæ poſtmodùm, facto ad umbilicum ſponte naturæ foramine, pro exitu contentorum, per id ipſum emanarunt. Sic & materiæ purulentæ in pectoris

cavitate longiſſimo tempore concluſæ exempla ſunt obvia, nobisqve non uno caſu obſervata, ad qvos *aph* 15. *ſ.* 5. non videbatur pertinere, non niſi ad illos qvi ex pleuritide empyi fiunt referendus qvod etiam *Gal. in comm.* inſinuat Prout autem corpora infantum abdomine matris concluſorum, ſenſim in putrilaginem abierunt, ipſaqve oſſa eorundem ſenſim propiùs ad invicem collapſa ſunt, qvin & materiæ contentæ portio aliqva forſan calore diſſipata eſt, vel intra vaſa abſorpta, ac ſenſim à natura qvibuscunqve tandem viis expulſa; ita *ſenſim* geſtans *obſervavit* molem in abdomine contentam *conſtringi & imminui.* In difficili eqvidem partu disrumpi qvandoqve ipſam uteri ſubſtantiam, ac fœtum prolabi in abdominis cavitatem, nec alienum à ratione eſt, nec caret idipſum evidenti experientiâ: Qvod tamen in *Fœtu Muſſipontano*, (cujus Caſum pronuper

Cele-

Celeberrimus D. *Strausſius* exhibuit cum eruditaReſolutione,)neqvaqvam potuiſſelocum habere,oſtendi pluribꝰ in Tractatu qvem *Fœtus extra uterum in abdomine geniti Secundinas* libuit inſcribere, *Sect.* 20. nec non in *Fœtus ejusdem Vindiciis* (adverſus Tenebrionem, qvi *Blotteſandæi* nomine ficto varia noſtra arrodere inſtituit,) *Sect.* 3. Unde in *Conſideratione Phyſico-Anat.* Caſus illius à D. *Strausſio* exhibiti, oſtendere conatus ſum, *Fœtum* illum *extra uterum in abdomine genitum* fuiſſe, nempe in uteri Tubis, qvam item fuiſſe Tuæ Excell. ſententiam, in judicio lato circa Caſum eundem, ex iis cognovi, qvæ poſtmodùm Celeberrimus D. *Strausſius* collegit, ac deniqve T. Excellent. *Hiſt.* 72. *cent.* 6. Cæterùm alias ſæpius in partu difficili, vel & alio caſu, fuiſſe uterum disruptum, ac fœtum prolapſum in abdominis cavum, ibidemqve ſenſim in putrilaginem abiiſſe, ſicqve ipſam ſe-

miputridam, vel purulentam materiam, ipſaqve oſſa tandem affectatâ per abdomen viâ prodiiſſe, liqvere poteſt exemplis allatis à D. *Bauhino in Append. ad Rouſſetum de Part. Cæſario, Hiſtor. 5. & 6.* qvorum prius item commemorat *Platerus obſ. lib. 1. Tit. Part. defect.* ut nunc prætermittam *Salmuth, obſ. med. Cent. 1. obſ. 16. Sennert. lib. 4. prax. part. 1. ſ. 2. cap. 17.* aliosqve plures aliorum exempla referentes, itemqve *Albucaſin, Marcellum Donatum, Marſilium Cagnatum, Jo. Langium,* à Te allegatos prædictâ *Hiſt. 91. Cent. 6.* Nec mirum utiqve, Naturam hîc Fœtum putreſcentem, vel oſſa ejusdem, per abdomen excludere, qvæ aliàs paſſim materiam qvamvis irritantem ſibiqve moleſtiam creantem protrudit ac propellit, ac propellendo materiam, eidem interim exitum parat. Sic osſium fragmenta, utut ipſis vulneribus vel ulceribus occluſis, per carnes ſanas à natura protunduntur, atqve ad exi-

ad exitum urgentur. Sic refert *Hildan. cent.* 1. *obs.* 54. & *cent.* 5. *obser.* 75. *à Laurentio Jouberto* ostensum fuisse cultellum obtusum, qvi panno obductus ab Opilione alteri cuidam vi in os ingestus & per gulam dimissus fuerit, totoqve biennio in corpore delitescens, tandem abscessu in ingvine facto, fuerit excretus, ipseqve æger curatus, qvi per septennium supervixerit. Historiam refert *Sennert. lib.* 5. *pract. part.* 4. *cap.* 5. Studiosi cujusdem, cui cùm vulnus cultro infligeretur ad nasi radicem, internumqve oculi angulum, cultri vi fracti dimedia pars, digiti fere longitudine inibi infixa hæserit, qvæ post anni qvadrantem juxta columellam in faucibus prodiit, ibidemqve à Chirurgo exempta est. Simile exemplum hîc qvoqve Groningæ contigit ante aliqvot annos, ut nempe homini cui culter per os syncipitis fuerat adactus, longè post tandem à vulnere sanato

diffra-

diffracta cultri pars media circiter juxta columellam prodiret, ibidemqve eximeretur. Aciculam aliqvando, qvam deglutiverat puer, per scrotum prodiisse, memorat *Heurnius*. Plura id genus Exempla prætereo. Certè Fœtus illi in nostro Casu extra uterum prolapsi in abdominis cavitatem, molestiam ibidem Naturæ creârunt, ipsaqve ossa pungendo, ac moles premendo, dolores continuos in abdomine excitârunt, qvæ adeò Natura, qvà potuit commodè propellere instituit, foramine facto in ipso umbilico priùs intumescente, pro exitu putrilaginis atq; ossium fœtus unius forsan; alteroqve vicino, pro exitu ossium fœtus alterius. Interea hi fœtus disruptis membranis atqve uteri substantiâ in abdomen prolapsi, nullo illic in volucro fuêre investiti, alioqvi neqvaqvam per partes prodiissent: at aliter ille *Mussipontanus*, intra uteri cornu perpetuò conclusus, cujus

cujus tunicam craſſiorem pro involucro habebat: hi nullis ligamentis alligati ullis partibus vicinis; at *Muſſipontanus* peritonæi productiones, ipſum uteri cornu hinc inde nectentes, pro ligamentis qvaſi habere videbatur: Hi in locum alienum cum violentia prolapſi, ſubitóqve extincti, non potuêre non in putrilaginem abire; at ille in loco ſui conceptus remanens concluſus, cum vita ſenſim eſt exutus eâ corporis diſpoſitione qvâ ad putredinem inclinaret, ſenſimqve lapideſcens, ſicqve à putredine immunis redditus, eodem ſtatu permanſit, eodem loco naturæ minùs incommodo detentus, qvo nempe ab initio fuerat conceptus. Dehiſcente autem in præſente Caſu præ tumore umbilico, primùm aliqvot diebus, dum ſcilicet nondum eatenus pateret umbilici foramen, (qvod moliebatur natura,) ut contenta in abdomine materia promanaret, aqva limpida pro-

prodiit, fortaſſe ex nonnullis lymphaticis Tuis, vel fortè roriferis Bilſii dimanans, vel ipſe feroſus ſangvinis humor, ſive ordinarius ſive ſuperfluus (nam & diuturno morbo cachecticam pridem evaſiſſe mulierem veriſimile videtur,) faciliùs epidermide per umbilici tumorem ruptâ exſudans, ut ſolet paſſim poſt veſicationes aut excoriationes cutis accidere: At foramine magis patulo evadente, ipſaqve carne dehiſcente, ex ruptis vaſculis ſangvis porrò profluxit; donec tandem hiatus in abdomen pateret, ac contentæ materiæ ſanioſæ ac purulentæ exitum daret; poſt qvam oſſicula præter naturam contenta, naturâ heterogeneam hanc molem reſpuente, longo tempore prodibant, ipſumqve foramen apertum ſervabant; Qvod cùm poſt plùrium annorum lapſum fuit tandem occluſum, nondum omni materia moleſtante excluſa; vel qvòd fœtus alterius oſſicula

forſan

forſan aliorsùm divergerent, pro ratione loci in qvo computruerat, his aliud foramen à natura eſt factum, qvo exitum invenirent. Sic eqvidem Natura ſibi eligit vias, pro expellendis præter naturam contentis, ad qvas ipſa contenta, qvæ urgent naturam, imprimis inclinant. Hæc paucis volui ad Caſum è Tua Excell. memoratum, Tuo judicio ſubmittere: Neqvaqvam qvòd putem, me videre hîc poſſe, qvod ipſe non videas exactiùs & perſpicaciùs; ſed út promptiſſimum ad obſeqvia Tui Tibi comprobem animum, moremqve Tuis deſideriis geram.

Qvæ prompto calamo & ingenio, vel ad hiſtoriam noſtram doctè explicandam, vel nervoſis dubiis illuſtrandam commentatus jam eſt Celeberrimus *Deuſingius* in amplum mutui candoris & amoris teſtimonium, talia ſunt, ut ſi largiore facundia vel eruditione illi reſpondere præſumam,

inge-

ingenii mei macies & calami fessi obseqvium frustra sollicitetur. Plerisq; amicè applaudo, at de reliqvis pro Ingera nostra, qvæ ansam dedit inusitata referendi, captabo occasionem, versis jam ad exitum rebus, qvam brevissimè explicare, de qvibus scilicet dubitari posset.

I. An ullo signo gestationem gemellorum colligere potuerit Ingera nostra? Credo ego meram esse conjecturam, siqvidem nullum signum certum datur, anteqvam in lucem gemelli prodeant. Non tumor abdominis, qvi major in simplici fœtu aliqvando, qvam in gemellis, sicut optimè laudatus *Deusingius* scripsit; nec motuum diversitas, qvam non raro in gravidis ex solo embryone tantam observavi, ut jurassem gemellos utero claudi: & in gemellis motum adeò exilem vidi, præsertim ultimis mensibus, qvia arctius interse connexis gemellis, locus pro motu defice-

deficeret, ut pro ſimplici fœtu vix ſufficiens videretur. Novi tamen qvæ falſæ non ſunt in divinatione, qvod caſu eveniſſe ſuſpicor. Non enim uterus eſt bipartitus, ſed veſicæ ſimilis, in qva præter communem qvandam cavitatem nulla altera apparebat in muliere Ferrarienſi gemellos pariente & per Cananum ſecta, referente *Amato Luſitano* Cent. 1. Cur. 27. Nec id indicat externa linea medium abdomen dividens, qvod aliqvi pro certo ſigno habent, ſed ego falſum in uxore mea deprehendi. *P. Packeqvus* Obſ. 45. ad Riverium, ultimis menſibus brevi tibias & pedes inflari, inter gemellorum ſigna numerat, non invita experientia; ſed perpetuitatem & in hoc & aliis indiciis deſideramus. Rebecca geminos ſe geſtare ex motu vehementi qvaſi inter ſe colliſorum embryonum ſuſpicabatur, qvam DEus ſuſpicionem deinde conſultus confirmavit *Geneſ.* XXV, 22. 23. 24. Dubita-

verat tamen ipſa, qvod liqvet ex commate 23, anteqvam Deum in conſilium vocaret; nec mirum, qvum primipara eſſet, & ſignum ex motu embryonum ante pro gemellis non interpretaretur certò, qvia dubium, qvam DEus ad dignum vindice nodum acclamaretur. Indicia verò qvibus inducta fuit noſtra Ingera, ut gemellos ſuſpicaretur, ſuppeditavit oſſiculorum copia, ſenſim poſt tot annorum moram excreta, qvæ unius infantis eſſe non poſſet. Qvæ penes me ſervantur oſſicula, numero plura ſunt, qvam pro uno fœtu, inprimis capitis, & fatetur mulier hæc, numero totidem abjecta fuiſſe & neglecta.

II. De nihilo non eſt, qvod in præſenti caſu dubitat Cl. *Deuſingius*, an labores primi duorum dierum, legitimo partus tempore obtigerint; vel an non potius poſt ſeptimum menſem geſtationis præmaturi labores geſtanti fuerint oborti, iterumq; dolo-

dolores illi ſedati ad decimum usq; menſem, nempe ad tempus legitimum. Qvanqvam enim ita qvandoq; fieri poſſit, tamen exiſtimo ex relatione feminæ, legitimum maturi partus terminum fuiſſe qvo dolores utero oborti, & ad puerperium omnia comparaverat harum rerum gnara. Fruſtrato verò partu, an ſupereſſe potuerint in viva matre fœtus ad duodecimum menſem, ſi qværas, vero ſimile non credo, tanto tempore reqvieſcere potuiſſe ſine aliqvo vitæ indicio, qvod nullum fuiſſe, puerperæ teſtanti credimus. Recitat hiſtoriam *Horatius Augenius* l. 2. de Hom. Part. c. 26. Lucretiæ Amici Scalini Camertis neptæ, qvæ transacto decimo menſe, nec parturiente, dubitare cœpit an gravida eſſet. Ad Conſultationem verò cum aliis vocatus *Augenius* & geſtare uterum, & malum habere habitum dicebat. Erant autem conjecturæ præcipuè tres, qvæ in utero habe-

re mulierem oſtendebant. Una,qvod lac in mammillis haberet licet paucum & aqvoſum : altera erat motus in utero perceptus à muliere judicioſa, & qvæ alios portavit filios. Tertia, qvod ſeptimo menſe & nono,qvibus naſci ſolet homo, motus magis conſpicuus apparuerit. Hæc anui partus hiſtoria, tempus qvidem ad menſem duodecimum extendi poſſe docet, ſed motu interea embryonis ſe prodente, qvi cum ceſſaverit apud noſtram ſpatio VI. hebdomadarum, vitam gemellis ſuperfuiſſe perſvadere mihi vix poſſum. Motus enim vitæ indicium, qvo non aliud certius aut prægnantes habent, aut Medici de vitâ fœtus judicaturi. Id illuſtrare lubet exemplo iſtius mulieris gravidæ ſeptimeſtris Bruxellanæ, qvæ A. C. 1633. convulſionibus epilepticis die Jovis circa nonam veſpertinam ſuffocata credebatur. Die Veneris ſpuma ex ore matris prodiit, exauditus

mur-

murmurillus, qvaſi vagientis infantis in utero matris, tumq; venter ab aſſidentibus obſervatus attolli ac deprimi. Die Sabbathi circa decimam matutinam profluvium ſangvinis coëgit adſtantes denudare corpus, & intra femora matris provolutus infans deprehenſus adhuc calidus. Inde nata qvæſtio, An fœtus extinctæ matri tamdiu ſuperſtes fuerit, ut poſt 36. horas ab interitu Matris, vivus ſuopte impetu ab ergaſtulo ſuo erumpere potuerit? Propoſita illa fuit Medicis Gallis tum Bruxellis degentibus, inter qvos erat *Jo. Riolanus*, qvorum reſponſum in Anthropologiæ ultimæ l. VI. c. 8. legitur. Miſſa qvoq; fuit ad Medicos Patavinos, qvorum reſponſiones in Synopſi editæ fuerunt cura Magiſtri *Serafini* Patavini Auguſtiniani, qvam hic repetere placet, non facilè cuivis obviam.

Ad Primum: *Utrum infans poſt obitum Matris potuerit naſci, ſi non vi-*

xiſſet tempore ſuæ nativitatis? Ex communi ferè omnium conſenſu ſtatuitur Infantem tempore nativitatis ſuæ, omninò vixiſſe, qvod comprobatur ex eo, qvod ante partum, validè in corpore materno commotus fuerit, atq; in ipſo partu ventrem matris ſublevaverit. Supervixiſſe etiam ad tempus, poſt partum, à nemine negatur, qvia vagitus Infantis evidenter perceptus fuit. Confirmat idem corpuſculi tepor, labiorum rubor, & genuum divaricatio, atq; eorundem poſtea ſuperveniens frigus & rigiditas. In illo diſſentiunt: Utrum Infans natus fuerit in ipſo agone mortis maternæ; an verò mater prius mortua, & paulo poſt Infans ex utero prodierit. Priorem ſententiam tenent illi, qvi exiſtimant matrem ob ſalivam apparentem, & calorem circa ventrem, ac lumbos perſeverantem, (ut in multis fieri ſolet Epilepticis mulieribus) non fuiſſe verè mortuam ſi-

am ſicut adſtantibus videbatur. Poſteriorem amplectuntur illi primò, qvi indubitata fidei exempla adducunt, Infantium ſcilicet, paulo poſt extinctas matres ex utero erumpentium: deinde qvod facta commotione corporis materni, nocte ſubſeqvente obſervata, nulla amplius ſigna vitæ præſentis apparuerint.

Ad ſecundum: *Utrum ſecundum Naturæ curſum, & rationem naturalem non ſeqvatur, ut res vera & neceſſaria, dictum infantem vixiſſe poſt ſuam nativitatem, & qvod per copercula, aut aliter per materiam ſangvinolentam fuerit extinctus, & ſuffocatus?* Ad hanc qvæſtionem, communi conſenſu determinatur, Infantem, partim ob nutrimenti defectum, corpuſculi laſſitudinem, ſangvinisq; malignitatem, partim verò qvia pronus jacuit, & ſtragulorum pondere oppreſſus ſecundinisq; implicitus fuerit, ſuffocatum interiiſſe.

Et Parisiensibus & Patavinis Medicis pro fœtus vitalitate argumenta motus suppeditavit, qvicum in nostris gemellis tot hebdomadis observatus non sit, neq; interea vitam habuisse credendi sunt.

III. Multò minus postliminio qvasi reducta vita per qvinq; annos in utero perdurare potuit, qvanqvam id sibi Ingera falsò persvaserit. Nostræ igitur pronuper in hac Dissertatione productæ consona est Cl. *Deusingii* conjectura, motum illum partim ex fermentatione qvadam vitiosorum humorum, partimq; ex flatibus excitatis fuisse obortum: qvanqvam nobis videamur propius scopum ferire, qvando ebullitionem à putredine carnosarum partium hic expressimus, qvæ tamdiu observata fuit, donec sola ossa sicca remanserint. Flatus solos mihi suspectos reddidit *Horatius Augenius* l. d. qvi contra eos qvi motum qvem in utero Lucretia perceperat, fieri

fieri à flatuoſo ſpiritu contento in utero ob magnam viſcerum imbecillitatem affirmabant, tribus argumentis inſurrexit. Primum qvidem, qvod flatuoſus ſpiritus non debebat facere negocium magis uno, qvam alio menſe: flatus enim continuam inferre debuiſſet moleſtiam: ſecundò, flatus dum movetur, dolorem facit, at hic motus erat ſine dolore. Tertio, mulier erat maximè experta in diſcernendo motum à flatu & à puero. Eædem difficultates urgent flatus, qvos Ingeræ noſtræ aſſignamus, hoc tamen diſcrimine, qvod ſine dolore non ſenſerit. Cætera, continui non fuere, nec eſſe debuere, qvia cauſa flatulenta continua non fuit, ſed pro humorum motorum periodis affligens: & ab ebullitione parvo diſcrimine flatus diſtant, qvos cum fermentatione recentiorum, ferè ubiq; *Hippocrates* confundit, etiam qvum de ſemine maximè loqvitur, & de pueri confor-

matione. Qvanqvam deniq; ipſa hæc mulier experta ſit & aliis puerperiis edocta tam propriis qvam aliarum, qvibus obſtetricatur, flatus ab embryonis motu diſcernere debuerit: tamen in caſu hoc inſolito, cui ſimilem illa non viderat, facilè imponere ipſi ſimilitudo utriusq; potuit.

IV. Irrito excluſionis conatu, ſuo tandem motu infantes validiores perrupiſſe ipſum uterum, atq; in abdomen proruiſſe, ibidemq; extinctos ſive à rupto umbilico, ſive denegato reſpirationi reqviſitæ loco, in putrilaginem temporis tractu abiiſſe, ingeniosè ſuſpicatur Cl. *Deuſingius*, à qvo amicâ voluntate diſſentire, ſine ullo animorum diſſenſu, cogor. Credo enim in utero manſiſſe gemellos, donec apoſtemate ruptus uterus oſſicula reſidua adhuc, expelleret per umbilicum & ilia, qvod pluribus jam ante perſeqvutus ſum. Nec enim ullam neceſſitatem video, ut ſubitaneam & vio-

violentam rupturam hic fingamus, qvum nulla ſigna vulnerati uteri recenſeantur, nullus rupturæ ſtrepitus aut ſonus, nec revera ullum impellens. Uteri enim capacitas adhuc tanta fuit, qvæ contineret gemellos, præſertim jam mortuos & ab incremento remotos. A *Celſo* l. V. c. 26. recenſentur ſigna percuſſæ ſeu vulneratæ vulvæ, dolor inguinibus & coxis, & feminibus, ſangvinis pars per naturale deſcendit, vel naturalia, ut *P. Pavius* in Codice ſuo, qvi apud me ſervatur, emendaverat, vel naturam, qvod in editione Doctiſſimi van der Linden ſubſtituitur: Vomitus bilis inſeqvitur: qvædam obmuteſcunt, qvædam mente labuntur, qvædam ſui compotes, nervorum, oculorumq; dolore urgeri ſe confitentur, morienteſq; tandem eadem qvæ corde vulnerato patiuntur. Nihil horum paſſa eſt noſtra Ingera, qvanqvam dolores acerbiſſimos ſenſerit qvum per apo-

ſtema-

ſtemata ſucceſſivè uterus vicinæq; partes per qvas oſſicula prodiere, exulcerarentur. Vulnus hoc uteri, qvod ab interna cauſa fit, gravius eſt, qvam ſi ab externa infligatur, graviusq; eſt, qvia ſubitò & magna vi, à cauſa magna, magnam vim ſecum trahit, qvam ſi ſenſim ab ulcere aperiatur, qvod in hoc caſu opinatus ſum. Non qvod prorſus rejiciendam putem conjecturam *Deuſingii*, Viri ingenio magni, ſed qvod rupturæ violentæ uteri nulla indicia inveniam, qvæ nos cogant id ſtatuere, deficientibus ſymptomatis in ſimili caſu conſvetis, malui in diverſam ire ſententiam, qvam ante elegi qvam qvidqvam de laudati Viri conjecturâ præſcirem. Uterus qvidem feminæ Lipſienſis in difficili partu ruptus ad ilion dextrum prope cervicem ad dimidiæ ſpithamæ longitudinem notatur à *Salmutho* Cent. I. Obſ. 16. & *Tob. Knoblochius* apud *Horſtium* Epiſt. Med. Sect. XVII. ſi-

XVII. ſimilem rupturam infante extra uterum poſito obſervavit; Sed nec hic nec ibi Mater ſuperſtes eſſe potuit. De ulcere verò uteri loqvuntur hiſtoriæ à *Platero* l. 1. Obſ. tit. de Part. defect. & *Bauhino* in App. ad Rosſet. hiſt. 6. 7. ſignatæ, qvo ulcere ſucceſſivè facto, ex utero effluxere oſſa perq; muſculos abdominis exulceratos permearunt, qvod etiam confirmat *Albucaſis*, *Benedictus*, *Cordæus*, hoc nomine qvoq; laudati *Sennerto* l. IV. Prax. p. 1. ſ. 2. c. 18. An autem fœtus interea in abdominis cavo hæſerint, vel in utero remanſerint, non additur, ut de poſteriori major ſit ſuſpicio, præſertim qvum in ſimili caſu reapſe id viderit *Augenius* l. 2. de Part. c. 27. ſuo loco à me productus. Ad argumenti illuſtrationem facit hiſtoria nuperrimè deſcripta ab *Henrico Roonhuſio* Chirurgo Amſtelodamenſi in Belgicis Obſervationibus part. I. Obſ. 1. de femina ingentes dolores paſſa

circa

circa umbilicum partus tempore, uteri oſculo clauſo & firmo chorio parere haud valente, exindeq; cum fœtu mortua.

In aperto enim cadavere operâ exercitatiſſimi Viri *Francisci Sylvii*, inventus eſt 1. fœtus nuperrimè mortuus inter inteſtina ſitus, 2. ſecundinarum pars inteſtinis accreta, 3. reliqva pars adhuc utero connexa, 4. magna ruptura uteri, 5. in abdomine ſangvis concretus niger. Iconem ibidem addit, & ad oculum rem icone dignam demonſtrat; ut exinde appareat pro argumento noſtro magnos dolores in hujusmodi ruptura uteri ſubeſſe, nec diu ſuperſtitem eſſe poſſe fœtum in loco alieno maturum, & miſeram matrem evadere non poſſe, cauſam deniq; impediti partus naturali via, fuiſſe arctam uteri clauſuram & chorii denſitatem, de qvibus nos in Diſſertatione hac non ita pridem prolixius egimus, ut hic jam, finitis

qvæ

qvæ de hoc inusitati partus argumento dici in exemplum Naturæ variantis poterant, pedem figere liceat. De cæteris nolo qvisqvam expectet judicium meum. Pro me enim peroret *Symmachus* l. 1. Epist. 83: *Qvid varia ingenia senserint, res intimavit. Fuit enim in nostra oratione qvod unusqvisq; diligeret, & pro genii sui qvalitate laudaret. Nobis ad testimonium religionis* & diligentiæ *satis est*, *non siluisse vel sententiam cæterorum*, vel observationes doctiorum.

Dum ad exitum hic fatigato prælo decurrererent operæ, tempestivè mihi visus est & lectus *Jacobus Primirosius* de Morbis Mulierum & Symptomatis, qvi Lib. 4. c. 7. historiam de Partu prodigioso, qvi visus est in agro Gradiniano juxta Burdigalam A. C. M D XCV. mense Aug. cum *Stephani Manialdi* Medici Burdigalensis in eandē obser-

obſervatione eruditâ, breviter conſignat, qvam Coronidis loco appendam, qvia ad argumentum noſtrum ſpectare videtur, nec poſtea verbum amplius addam.

Giralda Fontana conjunx *Grimonis Tiaci* villici in agro *Gradiniano*, haud procul urbe *Burdigala*, annos triginta nata, fœtus octo jam enixa, in qvo numero editi ſunt poſtremo patu gemini, Anno 1591, menſe Martio, iterum utero geſtare cœpit: cùmqve fœliciter ad nonum menſem & partus gerendi & pariendi ſtatutum tempus perveniſſet, dolor continuus lumbos & inguina fatigat; tormina vexant, locelli humectantur. Accerſitur obſtetrix, gravidam partui exponit, ad enixum hortatur, effertur humor lentus, aqvoſus & copioſus: vanus tandem & irritus parturientis conatus. Ab eo tempore manſit in utero ſine motu fœtus, utpote intus emortuus. Symptomata tamen qvæ fœtum mortuum

tuum comitantur, aut nulla, aut pauca, supervenerunt, nec illa multum gravia: adfuit ventris gravitas & spiratio graveolens: purgationes non apparuerunt. Post hæc mulier nec fœtus motum, nec tormina sentiens, nullisqve gravioribus doloribus divexata, insignem tantùm in abdominis parte dextra tumorem deprehendens, consilio Medici cathartico duobus diluculis corpus expurgat. Purgatio tumorem nec tollit, nec minuit. Post aliqvot dies ægrota sanitati restituitur, rebus rusticis gerendis dat operam. Ex utero sano per biennium menstrua certis statisqve temporibus fluxerunt, donec mense Majo, anno 1594. rursum concepit: venter intumescit, elucent veræ conceptionis signa; suo tempore concepti fœtus motum observat. Octavo tamen mense cùm sentit fœtum inordinatè & violenter moveri, premitqve dolor in lumbis & in imo ventre, memor

præcedentis ὀυστοκίας unam atqve alteram convocat obſtetricem, oratqvé ut omnis adhibeatur diligentia, ne ſibi, vel fœtui, calamitas ulla ſuperveniat. Obſtetrices ubi manum ventri admoverunt, nullum deprehendunt motum, evaneſcunt tormina, frigus in imo ventre ſentitur: ſtatimqve ſuſpicantur, vel extinctum fœtum, vel ementitam graviditatem: ſic miſeram illam ærumnis & doloribus confectam & afflictam, non tamen fractam aut victam deſerunt & naturæ committunt. Ex utero per tres ferè menſes mali odoris ſanies profluxit: apparet tumor durus & ingens in parte abdominis lævâ, remanetqve ſuperſtes adhuc manifeſtus & admodum moleſtus in altera abdominis parte tumor. Mulier interea propter ingeſtabile utrumqve hoc onus, & propter malignos ex utroqve fœtu emortuo enaſcentes vapores exanguis & exanimis, cùm nec rebus gerendis vacare

nec

nec ſtare poſſet, lectulo decumbere cogitur: ſenſim tamen moribunda miraculo qvodam ex orci faucibus eripitur. Natura enim, qvæ ſolet eſſe ſui conſervatrix, alienatum ab integro, mortuum à vivo ſeparare contendit; menſe etenim Junio, anno 1595, in ipſo ſolſtitio, abſceſſum molitur circa umbilicum in dextra abdominis parte. Huic cùm vicina mulier aliqvid puri movendo accommodatum impoſuiſſet, tandem adapertus eſt ſecundo die menſis Auguſti, ex qvo fœtidi puris ingens erupit copia, & cum eo ſubpallidum os excernitur, qvòd admirata mulier, cùm in abdomine non ſint oſſa, Chirurgum paganum convocat, qvi abſceſſum jam apertum ſpecillo explorans, oſſa deprehendit, qvòd etiam ipſe miratus, Jacobum Noierum Chirurgum Burdigalenſem τῆς ἐμβρυουλκίας peritum in conſilium adhibendum cenſet, qvi ubi foramen abſceſſus videret angu-

 ſtius,

ſtius, incidit, donec ſatis pateret: tum ferramentis ad id paratis emortui & jam à qvatuor fere annis corrupti fœtus oſſa fruſtillatim excernit: cùmqve idem tentaret in altero fœtu, qvi à novem ferè menſibus in læva parte abdominis jacebat extinctus, pallidam & langvidam mulierculam deprehendens, negotium in aliud tempus diſtulit, mihiqve hujus rei mirandæ novitatem & raritatem communicat. Ego nullam moram interponendam putavi, qvin rem iſtam admirabilem viderem: itaqve confeſtim ad mulierem ire perreximus decimo ſexto die menſis Auguſti, tum ut in hoc graviſſimo & periculi pleno caſu mulieri ſuppetias ferrem, tum etiam ut incredibilem hunc partum αὐτοψία ipſa confirmaret. Aſcivi etiam de induſtriâ *Joannem Danetum* & *Leonardum Villechabrolum* Chirurgos *Burdigalenſes*, ut hæc res multorum oculis eſſet teſtatior. Ad eam cùm perveniſſemus,

mus, primùm percontati sumus, qvemadmodum se haberet, tùm præteritorum affectuum naturam, causas, signa ab ipsa ægrotante, à conjuge, ab obstetricibus & ab aliis, qvi adfuerant, cognoscere voluimus. Qvæ ubi longa satis inqvisitione fuerunt explorata, bono & forti animo illam esse jubemus, omnibus artis nostræ præsidiis opem nos laturos bonâ fide pollicemur: tandem locum affectum ventrem nempe ipsum inspicimus, in qvo abscessus foramen, in dextra abdominis parte juxta umbilicum observamus, per qvod fœtus prioris emortui ossa cum copia puris excreta fuerunt: in læva verò parte abdominis, tumorem insignem eumqve tactu durum deprehendimus, ibiqve extincti fœtus posterioris calvariam subesse prædiximus. Qvam cùm per foramen abscessus educere nos posse non videremus, qvoniam jam illud carne replebatur, de dilatando orificio cæ-

pimus cogitare, vel de epigastrio sinistro incidendo, totumqve negotium in alium diem differimus. Vigesimo ejusdem mensis Augusti die rursum ægrotantem invisimus cum iisdem Chirurgis. Adfuerunt præterea Dominus *Brietus* Medicus peritissimus, *Joannes Eimericus*, *Joannes Duvernacus* Chirurgi, *Sebastianus Cavaillanus* Pharmacopœus, qvi non solùm rei hujus admirandæ spectatores oculati esse voluerunt, sed fuerunt etiam mulieri ad recuperandam valetudinem cordati authores. Itaqve tunc communicatis consiliis, qvod abscessus foramen angustius videbatur, in altera abdominis parte procul ab abscessu, secandum epigastrium statuimus, qva parte eminebat tumor, qvem demortui fœtus calvaria denotabat. Sectionem respuebat mulier: cùm tamen necessariam esse persvasissemus, exhibuimus potionem cardiacam, ne vires deficerent: statimqve præcidimus

abdomen, & per locum incisionis, emortui fœtus ossa membratim eduximus, & protinus vulneris oras qvinqve suturis junximus, sperantes reliqvum puris per abscessus foramen excludi facilè posse; ex qvo tamen foramine jam calloso, in posterum nonnihil puris effluxurum reformidamus. Cæterùm impositis qvæ vulnus incisionis glutinarent, mulier brevi curatur, & deposita utriusqve cadaveris molestissimâ mole, pristinæ sanitati restituitur, qva etiam nunc integrâ fruitur, præter omnium spem, admirando Dei beneficio.

Divinum & admirabile est summi opificis opus & institutum, qvòd ad conservationem singulorum generum machinatus est, & ad propagandam successionem tanqvam unicum perpetuitatis subsidium excogitavit, ne viventium omne genus conditio mortalitatis extingueret. Generatio certè hominis nobilissima est, & qvod-

dam veluti naturæ miraculum: cujus opificii ſolertiam incredibilem ſi qvis velit attentius ſpeculari, mente admirari poterit, non voce effari, nec pro dignitate recenſere. Moleſtus eſſem & ineptus, ſi de hominis conformatione copioſius hoc loco vellem diſſerere; à propoſito enim me longiùs abduceret nusqvam alibi ſpectatior hæc naturæ fabrica. Itaqve ad hiſtoriam venio. Mulier hæc firma corporis conſtitutione & integra ſanitate fruens, ante trigeſimum ætatis annum, octo fœtus, inter qvos poſtremi gemini fuerunt, fœliciter utero geſtavit & in lucem protulit. Cùm autem nonus fœtus ad nonum menſem perveniſſet, neſcio qvo fato in utero extinctus, nulla fœtæ contentione excludi, nulla obſtetricis attractione educi potuit: qvòd non ita mirum, fœtus enim emortuus μέγα ἄπονον ἐστι μὴ ῥηιδίως ἀπιέναι; hoc verò mirandum, qvomodo mulier in vitæ diſcri-

ſcrimen non venerit, intus emortuo & putreſcente fœtu, qvùm ſecundæ relictæ & in utero putreſcentes ſæpius puerperam in mortem præcipitent. Illud omnem admirationem longè ſuperat, fœtum mortuum in matris alvo qvatuor annos remanſiſſe. Qvôd ſeqvitur, non tantùm mirabile, ſed potiùs incredibile videtur, mulierem eo tempore non modo ſine vitæ periculo & absqve corporis moleſtia fuiſſe, ſed ſanam vixiſſe, rebus ruſticis operam dediſſe, menſes ei per biennium fluxiſſe ſtatis temporibus: tandem qvòd eſt θαῦμα θαυμασιώτατον, iterum concepiſſe, fœtum in utero per octo menſes ſanum geſtaſſe, eundemqve tum mortuum, per octo alios menſes pertuliſſe in alvo, & tandem duorum horum cadaverum depoſita ſarcina, non modò ſuperſtitem, ſed firma & integra valetudine fruentem, etiam nunc vivere dum hæc literis mandamus menſe Decembri anno

 1595.

1595. Amplissimus sane disputationis campus sese nobis offert, in qvo tamen latius spatiari nec libet, nec licet. Ne qvis verò partum hunc incredibilem judicet, ostendam primum, nihil novum aut inauditum contigisse; deinde cur hæc sic evenerint, causas explanabo. Extant in Medicorum veterum & recentiorum monimentis similia exempla, qvorum nonnulla in medium proferam, ut hujus etiam partûs veritas elucescat. *Albucasis* inter *Arabes* nobilissimus Medicus & Chirurgus, *secundo libri methodi medendi*, similem ferè historiam describit his verbis: Vidi ego mulierem, in cujus ventre mortuus erat fœtus, nihilominus imprægnata, postea mortuus fœtus etiam secundo conceptus, accidit ergo ei post longum tempus abscessus in umbilico, & in tumorem attollitur & increscit, donec apertus cæpit emittere pus. Vocatus sum ergo ad curationem ejus;

& cùm

& cùm multis remediis impositis coalescere non posset vulnus, superposui medicamenta valdè attrahentia, & sic excretum fuit os; & paucis post diebus exivit & aliud os; miratus sum ergo, cùm in ventre non sit os; causam tamen diligentius expendens & mecum omnia repetens, deprehendi esse ossa fœtus emortui. Causa igitur morbi certò cognita, medendique rationem hanc secutus, extraxi ossa multa, mulierqve pristinæ sanitati restituta, diutius postea vixit: ex ulcere autem semper puris nonnihil fluxit. *Matthias Cornax* Medicus *Cæsareus* scribit hospitam qvândam *Viennæ* in *Austriâ* qvatuor annos fœtum emortuum in abdomine gestasse; qvi ex cavitate uteri putrefacti penetraverat in vacuum abdominis spatium inter intestina & peritonæum: cùmqve tumorem ingentem in ventre excitasset, adapertus est in medio epigastrio, ut vacuaretur abscessus. Perqve illud fora-

foramen ejectus fuit fœtus non ita corruptus; qvòd mirum eſt, qvin facile virilis ſexus diſcerneretur. Illa verò ſanitati reſtituta iterum concepit, fœtumqve ad legitimum pariendi tempus tulit, ſed propter pariendi difficultatem, cum fœtu perit mater, ex cujus ventre poſt obitum detractus fuit fœtus. *Joannes Langius* Palat. electorum ἀρχίατρος *epiſt. 39. lib. 2.* admirandam fœtus in utero mortui excretionem recenſet his verbis: *Andreæ* cujusdam uxor, fœtum viventem aliqvot menſes in utero geſtaverat; & qvùm jam tempus enixus appeteret, ubera ejus prius turgida lactis aqvoſi rore madebant, ac decreſcebant, nec puer in utero ſubſiliit, qvæ ſigna fœtum mortuum teſtabantur. Tandem fœtus in matrice computruit, cujus de cruribus & cranio oſſa denigrata & carie obſita, incredibile dictu, ſed verum, qvùm mulier ob inteſtini exulcerationem alvi pro-

fluvio laboraret, tandem anno decimo, non per uteri ostiola, sed per anum excrevit: mulier tamen illa vel hodie adhuc est superstes. *Rondeletius* Medicinæ Professor regius in scholâ *Monspeliensi*, *libri tertii methodi curandorum morborum cap. 65.* scribit se vidisse puerum in utero putrefactum & frustulatim rejectum, relictis magnis ossibus in eodem utero per longum tempus, qvæ post in utero matris mortuæ reperta sunt. Uxor autem fuit Chirurgi *Monspeliensis*, qvi post mortem ut causam alicujus interni affectus cognosceret, passus est illam dissecari. Qvid memorem portentosam illam & gypseam lithopædii sive embryonis lapidei & instar Niobes indurati in utero per 28. annos gestationem in civitate *Senonensi?* qvam *commentario septimo* in *Hippocratis librum priorem de mulierum morbis* elegantissimè recenset *Mauricius Cordeus* Medicus *Parisiensis* doctissimus. Multa

præ-

præterea similia exempla possunt proferri, sed diutius in his recensendis non immorabor: ad occulta enim & abstrusa naturæ opera, qvæ in hoc partu apparuerunt, mea festinat oratio, si prius de naturæ miranda vi pauca dixero. Natura ab antiqvis philosophis variè usurpatur. Fuerunt enim qvi naturam vocarunt primum rerum omnium principium; Alii dixerunt esse rerum omnium matrem, qvasi dicerent, omnia sua sponte esse nata. Alii Naturam esse censent vim qvandam sine ratione cientem motus in corporibus necessarios. *Aristoteles* Naturam facit duplicem, materiam & formam. *Stoici* uno naturæ nomine duas res diversissimas comprehendunt, Deum & Mundum, Opificem & opus: Zenoni natura dicitur ignis artificiosus ad gignendum via progrediens. Communis loqvendi ratio recipit, ut qvòd est insitum qvibusqve rebus, Naturam appel-

appellemus. Medici Naturam definiunt temperamentum in ſpiritu & humido primigenito ſitum. Alii credunt eſſe univerſam ſubſtantiam & temperiem, qvæ ex primis qvatuor qvalitatibus conflatur: & *Galenus* ſcribit, hoc eſſe φύσεως ſignificatum κυριώτατον τε καὶ πρῶτον. Qvibusdam natura eſt calidum innatum, qvòd ſaltem eſt primum naturæ inſtrumentum: & naturæ ſanè mirifica eſt vis & admiranda potentia, non ſolùm in homine formando, alendo, augendo; cùm ſit omnium functionum naturalium cauſa, ſed etiam in conſervando & à mortis injuria vindicando: in morbis enim criſes molitur, humores noxios coqvit, à bonis ſecernit & tandem excernit; & in hâc parte occultos & arcanos naturæ motus ſæpius admiramur, vel, ut veriùs loqvamur, plurima à naturæ conditore præter naturæ ordinem fieri videmus. Qvòd in hoc partu prodigioſo qvis non videt?

det? qvomodo enim fœtus emortuus putrefcens uterum non affecit? qva via ex utero egreffus abdomen occupavit inter peritonæum & inteftina? qvi utero lacero & putredine corrofo, medicam manum admovit? qvo remediorum anxio apparatu potuit coalefcere & priftinum robur recuperare? qvomodo deniqve per biennium fluxerunt menfes iterumqve concepit? Crefcit certè apud me hujus rei admiratio, dum omnia diligentius inqviro. Sed jam horum etiam caufas ex medicinæ adytis & Medicorum edictis depromamus. Si fecundæ (fic fecundum fœtus domicilium & internum infantis velamentum nominant) in utero diutiùs retineantur, dolores, labores & pericula non contemnenda imminent: putrefcentes enim in utero, non exiguam noxam afferunt ftomacho, cordi, cerebro, fœdis vaporibus ad eas partes transmiffis. Venter etiam durior intumefcit,

ſcit, ſuffocatio non raro accidit & ſtranguria, præterea febris, aliaqve gravia & periculoſa ſymptomata ſuccreſcunt. Ex fœtu vero mortuo hæc eadem, ſed multo graviora naſcuntur: ſæpiusqve matri calamitas ſupervenit cum anorexia, ſiti, horrore, dolore, dentium ſtridore, graveolente ſpiratione, ventris intenſa frigiditate, febre, delirio & mortifera nervorum diſtentione. Qvod ſi ocyus non eximatur emortuus intus fœtus, ex ingenti frigiditate tantam labem concipit uterus, ut vix poſtea ad antiqvum reducatur ſtatum. Nihil tale puerperæ huic contigit, ſed brevi partus doloribus vacua ſanitati reſtituitur, & uteri ipſius œconomia nullo modo labefactatur, imò intra paucos menſes ex naturæ præſcripto menſtrua purgatio erumpit, ſtatisqve & certis temporibus recurrit. Mira ſolent eſſe naturæ robuſtæ & benè temperatæ opera: rectè à *Galeno* dictum, vires valentes & robuſtas omnia

contemnere & tolerare, infirmas verò abs qvovis offendi. Sed ne diuturniore in utero mora fœtus emortuus partes principes offenderet, natura, qvæ ſolet eſſe ad noxii expulſionem qvàm ad utilis attractionem diligentior, exitum brevi molita eſt? & eroſa ea uteri parte, qvæ ingvini adjacet fœtum mortuum expulit ad inane illud ſpatium inter peritonæū & inteſtina qvòd in abdomine ſubeſt. Sic natura licet ἀπαιδευτὸς ϗ ἀδίδακτος locum convenientem delegit, in qvem ſarcinam cadaveris extincti detruderet, & vere dixit *Hippocrates* ἀνευρίσκει ἡ φύσις ἑαυτῇ τὰς ἐφόδους, natura ſibi viam molitur: & ſi robuſta ſit, materiam etiam craſſam per exiles transmittit meatus, & per oſſa etiam abſceſſus. Cæterum per inferiorem & orificio uteri vicinam partem fœtum hunc expulſum fuiſſe, fidem mihi fecit uxor *Guilielmi Mot*[illegible] Bibliopolæ *Burdigalenſis*. Cùm enim hæc per triduum aut qvatriduum in diffi-

difficili & laborioſo partu fuiſſet, tandem cùm langverent vires, dum ſudor frigidus erumperet, nec moveretur partus, accerſor ipſe Calendis Septembris, anno 1595, ut potionem præſcriberem, qvæ fœtum propelleret. Ego dum video puerperam ægrè membra ſua attollentem, ſomno oppreſſam cum langvido & debili pulſu, dum animadverto mollius eſſe corpus parturientis & colorem ſubalbidum, dum etiam deprehendo frigere abdomen, prædico fœtum eſſe mortuum, & matri in propinqvo adeſſe mortem. Itaqve reficiendis matris viribus præſcribo cardiacam potionem ad fœtum educendum, enema injiciendum ſvadeo, ut hoc pacto irritata natura cum excrementis fœtum etiam mortuum deturbaret. Sed fruſtra omnia & aſſumpta & injecta fuerunt, mater enim obiit ſeqventi nocte. Pater verò Chirurgum ſtatim convocat, qvi fœtum qvem ſuſpicabatur ſuperſtitem, ex utero per inciſionem eximeret. Chirurgus epigaſtrii ſiniſtram partem ſectione cùm aperuiſſet, fœtum emortuum deprehendit inter peritonæum & inteſtina, qvi inferiorem uteri partem ſiniſtram ad ingvina corrodendo penetrarat; cujus rei ſpectato-

rem me voluit eſſe. Ibi ego & uteri craſſitudinem duorum ſaltem digitorum & partem uteri corroſam admiratus ſum, & ſtatim conjeci eam eſſe partem, qvæ in partu hoc prodigioſo exitum præbuit cadaveroſo utriqve fœtui.

Difficilis nunc & penè inextricabilis ſupereſt qvæſtio, qvo modo corroſus uterus matri non fuerit exitialis, & qvibus viis ſanus factus coaleſcere potuit. Primum qvidem hujus qvæſtionis caput non ita obſcurum videri debet; qvamvis enim ulcera uteri contemnenda non ſint, qvòd locus excrementis & putredini pateat, qvodqve nervoſæ ſit ſubſtantiæ, tum qvòd periculoſiora videantur ulcera, qvæ ex corroſione ſunt orta, cujusmodi fuerunt iſta à putreſcente fœtu utrinqve excitata, attamen qvotidianus rerum eventus & Medicorum omnium conſenſus docent non eſſe inſanabilia uteri ulcera, *ὅλη γὰρ ἡ μήτρα πολλάκις ἱστόρηται, ἀφαιρεθῆναι, καὶ θάνατον ἐπὶ τούτοις μὴ γενέσθαι.* Conſtat plerumqve, tota ablata matrice, mortem non inde ſeqvi, ut teſtatur *Paulus Ægineta.* Uterus enim non ſolum procidit, ſed etiam in qvibusdam præciditur, nec

tamen

tamen mortem affert, ut *Themiso* literarum monimentis consecravit. Scribit etiam *Soranus*, in *Gallia* sues habitiores & validioris alimenti fieri postqvam uterus abscissus fuerit, qvòd nemo non observat qvotidie. Alteram qvæstionis partem paulò obscuriorem jam explicemus, & fateamur verissimum esse senis illud oraculum, νούσων φύσιας ἰητρούς, naturas morborum esse Medicos. Hominis certè natura semper præcipuus & internus est morborum Medicus; ἡ φύσις ἁπάσων τεχνῶν πρώτη καὶ κυριωτάτη ἰάσεως à *Galeno* meritò censetur. Arcanis qvidem & occultis motibus ea perficit natura, qvæ fieri non posse videntur. Sic insanabiles qvidam morbi naturæ potentia & bonitate superantur, eaqve sæpe sine Medici officio morbos pellit: Medicus verò nunqvam sine naturæ ope vel minimam ægritudinem potest propulsare, ut verum sit illud vetustissimi Medici, οὐδὲν ἄνευ φύσεως γίνεται, qvòd in hac puerpera luce meridiana clarius apparet: siqvidem natura viribus suis utens, nostra cognitione profundiora peregit, reconditis enim & arcanis viis uteri utrunqve ulcus ad cicatricem perduxit, qvòd nec solers Medico-

rum induſtria, nec operoſa Chirurgorum manus fortaſſe præſtitiſſet. Sic naturæ ſolertiam nulla ars, nulla manus, nemo opifex conſeqvi poteſt imitando, ut perelegantер à *Marco Tullio* dictum eſt. Qvis enim crederet uterum remediis è naturæ ſinu depromptis, non ſolum integrè ſanum redditum fuiſſe, ſed etiam ad concipiendum aptum idoneumqve prioris fœtus cadavere ex matris alvo nondum expulſo? Multa certè fieri non poſſe judicantur, priusqvam ſint facta; & in multis naturæ vis fide caret, in iisqve occultis naturæ operibus non ratio ſemper qværenda ſubtilius, ſed cum admiratione ſpectandus effectus, fatendumqve eſt multa in corporibus noſtris qvotidie fieri, qvorum vim naturamqve perſpicere non poſſumus. Soli autem naturæ opifici naturæ opera perfectè nota ſunt, qvi cauſis omnibus naturalibus liber & ſolutus naturam ad ea peragenda dirigit, qvæ humanæ mentis captum excedunt. Ego autem imbecillitatis meæ mihi conſcius, & tenuitatis ingenii mei non immemor, nolo altiùs hæc myſteria ſcrutari, nec curioſiùs arcana naturæ rimari: nolo etiam poſteros hoc raro & mi-

ranlo

rando ſpectaculo fraudare, nec recondere & intra me unum perire qvæ vidi & novi: ab occultandis enim iis qvæ hominum vitæ prodeſſe poſſunt, mei mores plurimum abſunt. Itaqve hanc hiſtoriam ex fide deſcripſi, fidisqve teſtibus confirmavi, ut ea fidem apud poſteros poſſet invenire.

Index Capitum.

FINIS.

